

**JAUNIMO REIKALŲ DEPARTAMENTO
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR
DARBO MINISTERIJOS**

**2009 METŲ METINĖ
VEIKLOS ATASKAITA**

TURINYS

I. MISIJA IR STRATEGINIAI TIKSLAI	3
II. PROGRAMŲ, NUMATYTŲ STRATEGINIAME VEIKLOS PLANE, APRAŠYMAS....	3
2.2. programa. Jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių administravimas.....	3
2.9. Programa. Jaunimo politikos įgyvendinimas.....	9
<i>Inicijuoti ir įgyvendinti tarpžinybinę ir tarpsektorinę veiklą, programas ir priemones.....</i>	9
<i>Įgyvendinti Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007-2009 metų programos 2008 metų priemones.....</i>	25
<i>Konkurso būdu skirti finansinę paramą jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų programoms ir projektams.....</i>	42
<i>Suderinus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, atstovauti jaunimo politikai tarptautinėse darbo grupėse, institucijose bei organizacijose, inicijuoti ir įgyvendinti tarptautinius protokolus, projektus ir renginius jaunimo politikos srityje.....</i>	49
<i>Įgyvendinti Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 metų 2009 m. programos priemones .....</i>	70
III. PLANUOJAMOS ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS	74
<i>Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos strateginės veiklos kryptys</i>	
<i>Projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių skatinimas Įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ trumpas pristatymas</i>	

I. MISIJA IR STRATEGINIAI TIKSLAI

Misija: Įgyvendinti valstybės jaunimo politikos tikslus ir priemones, stiprinančias jaunimo motyvaciją ir galimybes Įgyti išsilavinimą, gauti darbą ir Įsitraukti Į aktyvų visuomeninį gyvenimą, dalyvauti sprendžiant jaunimo problemas bei plėtoti neformalų ugdymą ir jaunimo socializacijos procesus.

Strateginis tikslas: Įgyvendinti jaunimo politiką Lietuvoje, vykdant bei plėtojant priemones jaunimo situacijai gerinti.

II. PROGRAMŲ, NUMATYTŲ STRATEGINIAME VEIKLOS PLANE, APRAŠYMAS

2.2. programa. Jaunimo politikos Įgyvendinimo priemonių administravimas

PROGRAMOS TIKSLAS: Užtikrinti Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklos efektyvumą

PROGRAMOS UŽDAVINYS: Užtikrinti Jaunimo politikos Įgyvendinimą Lietuvoje.

Uždavinio Įgyvendinimui vykdytos priemonės:

- Administruoti jaunimo politikos Įgyvendinimo programą

Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) viešasis juridinis asmuo, Įsikūręs adresu Gedimino 37, Vilniuje. Įgyvendinant programą užtikrinta Departamento veikla, išmokėti atlyginimai karjeros tarnautojams (11 tarnautojų) ir darbuotojams (5 dirbantys pagal darbo sutartis, nuo vasario 12 d. – 4, o nuo spalio 1 d. - 2), sumokėti mokesčiai ir kiti Įstaigos finansiniai Įsipareigojimai.

Parengta nauja Departamento struktūra, kuri buvo patvirtinta LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. liepos 24 d. Įsakymu NR. 469. Remiantis naujai atvirtinta struktūra Departamento direktoriui tiesiogiai pavaldūs: direktoriaus pavaduotojas, finansų skyrius ir vyr. specialistas (teisės ir bendrųjų reikalų). Direktoriaus pavaduotojui pavaldūs du Departamento skyriai: Informacijos analizės ir tarptautinių ryšių bei Jaunimo politikos plėtros ir programų Įgyvendinimo.

Pagal Jaunimo politikos pagrindų Įstatymą (Žin., 2003, Nr. 119-5406, Žin. 2005-12-10 Nr.144-5238) Departamentas rengia ir Įgyvendina valstybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo ir jaunimo organizacijų būklę Lietuvoje, koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų bei Įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje, vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu ir jaunimo organizacijomis.

2009 metais, Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. vasario 17 d. Nr. A1-57 Įsakymu Departamentui pavesta Įgyvendinti iš viso 22 priemonės. Iš 22 priemonių, 20

priemonių buvo visiškai įgyvendinta. Priemonė 1.1.4.8 „finansuoti kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijų jaunimo iniciatyvų projektus, taip pat projektus, skatinančius imtis visuomeninės veiklos, mokančius bei informuojančius mažiau galimybių turintį ir kaimo jaunimą“ buvo neįgyvendinta dėl sumažinto finansavimo Departamento įgyvendinamoms priemonėms, o priemonė 1.1.4.10 „Parngti, patvirtinti ir įgyvendinti „Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepciją“ įgyvendinta dalinai – yra parengtas atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcijos projektas, kuris 2010 m. pradžioje bus pateiktas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Departamentui pavestos priemonės buvo įgyvendintos atliekant įvairias veiklas – rengiant teisės aktų bei dokumentų projektus savo kompetencijos srityje, analizuojant jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, institucijų bei įstaigų veiklą, vykdomas programos bei priemonės, skirtas jaunimui, informuojant ir konsultuojant su jaunimu dirbančius specialistus bei savanorius, užtikrinant jų kompetencijos kėlimą darbo su jaunimu srityje, palaikant bei plėtojant ryšius nacionaliniame bei tarptautiniame lygmenyje savo kompetencijos srityje tarpžinybinio bei tarpsektorinio bendradarbiavimo principais, savo veikloje konsultuojantis ir pasitelkiant socialinius partnerius – jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, konkurso tvarka remiant jų programas bei projektus, skirtus aktualių jaunimui klausimų sprendimui įvairiose srityse, organizuojant seminarus bei konferencijas aktualiais jaunimo politikos klausimais vietiniame, regioniniame bei nacionaliniame lygmenyse, o taip pat atstovaujant Lietuvos jaunimo politiką tarptautiniame lygmenyje, tarptautinėse darbo grupėse bei renginiuose, kuriant ir plėtojant ryšius su jaunais emigrantais ir iš eivijos jaunimu.

Įgyvendinant LR Vyriausybės patvirtintas programas ir priemones bei Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą dėl priemonių įgyvendinimo, parengtas ir išsiųstas derinti Departamento metinis veiklos planas. Kartą per ketvirtį Departamento direktorius, direktoriaus pavaduotojas, skyrių vedėjai rengdavo planuojamuosius posėdžius, kurių metu buvo aptariama Departamento vykdyta veikla, priemonių vykdymas, iškilančios problemos, rezultatai. Kiekvieną savaitę vykdavo direktoriaus, pavaduotojo, skyrių vedėjų posėdžiai einamaisiais veiklos klausimais. Skyrių vedėjai reguliariai rengdavo pasitarimus skyriuose, pavesdami darbuotojams įgyvendinti atskirus darbus, aptardami darbų rezultatus, kontroliuodami pavedimų vykdymą ir užtikrindami grįžtamąjį ryšį. Tuo būdu buvo užtikrinama Departamento strategijos, metinio veiklos plano, įgyvendinimo kontrolė.

Departamento vadovai dalyvavo 5 posėdžiuose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, sprendžiant jaunimo politikos įgyvendinimo optimizavimo klausimus. Jų metu buvo peržiūrimos departamento funkcijos, derinamos su ministerijos vadovybe. Siekiant peržiūrėti esamą situaciją ir veiklos efektyvumą, Departamentas organizavo strateginio

planavimo posėdžius, kuriuose dalyvavo visi darbuotojai ir išoriniai ekspertai. Viso šio proceso metu buvo išgrynintos prioritetingos kryptys, kurias turėtų įgyvendinti Departamentas.

- Socialinių partnerių (jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų) įgalinimas, stiprinimas ir palaikymas;
- Darbas su neorganizuotu ir socialiai pažeidžiamu jaunimu;
- Jaunimo užimtumo, integracijos į darbo rinką, jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo sritys;
- Savivaldybėse įgyvendinamos jaunimo politikos koordinavimas siekiant subalansuotos jaunimo politikos plėtros Lietuvoje;
- Jaunimo situacijos stebėsenos sistemos užtikrinimas;
- Lietuvos išėivija;
- Tarptautinių įsipareigojimų jaunimo politikos srityje tęstinumo užtikrinimas ir gerosios praktikos perėmimas bei adaptavimas.

Departamentas, organizuodamas jam pavestų funkcijų įgyvendinimą, vykdė šiuos veiksmus¹:

- dalyvavo LR Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijos 6-juose posėdžiuose: sausio 21 d. buvo pristatyta Nacionalinė jaunimo politika, kovo 31 d. dalyvauta svarstant vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo problemas ir mokinių neformalaus ugdymo krepšelio klausimus, balandžio 15 d. svarstyta Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos kreipimasis dėl jaunimo politikos situacijos, birželio 10 d. spęsti klausimai, susiję su Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos 2009 m. gegužės 8-10 d. vykusioje asamblėjoje priimtomis rezoliucijomis, spalio 21 d. nagrinėti klausimai dėl Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jaunimo organizacijų vykdomų programų finansavimo bei vaikų ir jaunimo neformaliojo ugdymo finansavimo, lapkričio 25 d. svarstyta Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos 2010 m. numatomų įgyvendinti programų finansavimo klausimas.
- Departamento vadovai dalyvavo 2-juose LR Seimo Jaunųjų parlamentarų grupės posėdžiuose, dėl jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrinės sandaros ir institucijų veiklos optimizavimo.
- Departamento darbuotojai dalyvavo 16-oje kitų institucijų bei įstaigų, organizacijų organizuoetuose renginiuose, kuriuose pateikta Departamento pozicija.
- Departamento darbuotojai dalyvavo 60-yje tarpžinybinio bendradarbiavimo susitikimų.

---

¹ Detalesnė informacija apie Departamento vykdytas veiklas aprašyta prie programos 2.9 įgyvendinimo.

- Departamento darbuotojai susitiko su 46-iomis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, kurioms teikė konsultacijas jaunimo politikos klausimais.
- Suorganizavo 39 susitikimus su Nacionalinių jaunimo organizacijų valdybų nariais ir vadovais, finansuojamų projektų ir programų vykdytojais.
- Į vyko 6 Jaunimo reikalų tarybos posėdžiai.
- Pateikė 2008 m. veiklos ir finansinę ataskaitas, rengė 2009 m. ketvirtines veiklos ir finansines ataskaitas; rengė apibendrintą iš jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų gautą informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą bei problemų, su kuriomis jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos susiduria įgyvendindamos jaunimo politiką, analizę ir siūlymus. Departamentas taip pat teikė ataskaitas dėl: Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008 – 2012 metų programos 2008 m. priemonių įgyvendinimo; Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008 – 2010 metais pažangos. Viso buvo pateikta 15 ataskaitų.
- Departamentas per ataskaitinį laikotarpį gavo 28 raštų, paklausimų, pavedimų iš LR Seimo, Vyriausybės, LR Prezidentūros kanceliarijų. Šioms institucijoms parengta ir išsiųsta 12 atsakymų ar kitos informacijos raštų. Iš įvairių ministerijų buvo gauta 171 raštai ir paklausimai. Per metus ministerijoms buvo parengti ir išsiųsti 155 raštai. Iš savivaldybių buvo gauta 53 raštų, išsiųsta – 254. Iš įvairių nevyriausybinių organizacijų buvo gauta 100 raštai, išsiųsti – 184 raštai.
- Buvo įgyvendinami 5 tarptautinio bendradarbiavimo protokolai.
- Į vykdė 17 tarptautinių renginių, iš kurių 13 Lietuvoje, Lietuvos atstovai buvo išsiųsti dalyvauti 4 renginiuose užsienyje.
- Departamento atstovai dalyvavo 3-juose tarptautiniuose renginiuose.
- Tarptautiniuose renginiuose sudalyvavo 250 asmenys, iš kurių 9 sudalyvavo vykdomuose renginiuose užsienyje.
- Lietuvos jaunimo politika buvo atstovaujama 7 tarptautinėse darbo grupėse, viso 8 vizituose.
- Koordinavo Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo veiklą. Suorganizavo projektų finansavimo konkursą, projektų atranką. Atrinkti 14 projektų, pasirašytos sutartys. Finansavus projektus buvo vertinami 3 projektai, juos vizituojant. Lenkijoje įvyko 2 *Komiteto posėdžiai*. Toliau buvo įgyvendinama Fondo projektų palaikymo sistema, suorganizuojant 6 renginius, kuriuose sudalyvavo 140 asmenų. Suorganizuota Fondo finansuotų projektų paroda.
- Suorganizuotas poreikio nustatymas, suderinta ir pasirašyta 19 turto perdavimo panaudos sutarčių su jaunimo centrais ir organizacijomis skirtingose savivaldybėse pagal Valstybės investicinę programą. Perduota kompiuterinė, biuro ir kita įranga šioms organizacijoms.
- Suorganizavo 6 tarpžinybinių darbo grupių 21 susitikimą.

- Įgyvendinant LRV patvirtintas programas parengė, derino ir paskelbė 10 jaunimo organizacijų projektų finansavimo konkursų.
- Organizavo Jaunimo veiklos regionuose plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų finansavimo konkursą, sutarčių suderinimą ir pasirašymą iš 16 gautų paraiškų 16 sutarčių derinimą ir pasirašymą.
- Organizavo Jaunimo centrų veiklos finansavimo konkursą, iš 31 gautų paraiškų 8 sutarčių derinimą ir pasirašymą.
- Organizavo Jaunimo koordinacinės veiklos jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos finansavimo konkursą sutarties su Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) derinimą ir pasirašymą.
- Organizavo Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos finansavimo konkursą iš 24 gautų paraiškų 22 sutarčių su nacionalinėmis jaunimo organizacijomis derinimą ir pasirašymą.
- Organizavo Jaunimo veiklos kokybės gerinimo projektų finansavimo konkursą, iš 114 gautų paraiškų 22 sutarčių pasirašymą.
- Įgyvendinant Nacionalinės jaunimo verslumo skatinimo ir ugdymo 2008-2012 metais programą organizavo Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų finansavimo konkursą iš 27 gautų paraiškų pasirašė projektų finansavimo sutartis su 5 jaunimo nevyriausybinėmis organizacijomis.
- 2009 m. lapkričio 13 d. Įsakymu Nr. 2V-139-(1.4) buvo paskelbti šie konkursai: Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų (gautos 23 paraiškos), Jaunimo veiklos regionuose plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų (gauta 15 paraiškų), Jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos (gauta 1 paraiška), Atvirų jaunimo centrų veiklos programų (gauta 17 paraiškų) finansavimo 2010 metais konkursai.
- Suorganizavo 13 mokymų, 5 seminarus bei 30 kitokio pobūdžio renginius. Viso 48 įvairaus pobūdžio renginius. Organizuotuose mokymuose ir kituose renginiuose, skirtuose su jaunimu dirbančių asmenų kompetencijai didinti sudalyvavo 870 asmenys.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

<i>Vertinimo kriterijus</i>	<i>Planuojama reikšmė metams</i>	<i>Pasiekta</i>	<i>Kriterijaus pasiektumas, procentinė išraiška %</i>
PRODUKTO KRITERIJAI:			
Su jaunimu dirbančių asmenų, dalyvavusių Jaunimo reikalų departamento organizuotuose mokymuose ir kituose renginiuose, skirtuose jų kompetencijai didinti, skaičius	200	870	435
Valstybės ir savivaldybių institucijų bei nevyriausybinių organizacijų, dalyvaujančių Jaunimo reikalų departamento vykdomoje veikloje jaunimo politikos srityje, skaičius	140	234	167
VEIKSMŲ ATLIKIMO RODIKLIAI			
Konsultuotų jaunimo politikos klausimais jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų skaičius	500	540	108
Informuotų apie Departamento veiklą Įstaigų, Įmonių, organizacijų skaičius;	400	420	105
Publikacijų skaičius interneto puslapyje www.jrd.lt;	70	70	100
Apsilankymų skaičius www.jrd.lt	30000	66372	221
Parengtų valstybės programų, priemonių jaunimo politikos srityje skaičius	3	0	0
Darbo grupių, susitikimų skaičius, derinant rengiamas programas bei priemones su kitų institucijų, Įstaigų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovais	10	21	210
Kitų institucijų bei Įstaigų, organizacijų organizuotų renginių skaičius, kuriuose iš sakyta Departamento pozicija	115	84	73
Sukurtų Departamento veiklos planų skaičius	1	1	100
Parengtų ataskaitų skaičius	15	15	100

2.9. Programa. Jaunimo politikos Įgyvendinimas

PROGRAMOS TIKSLAS: Sudaryti sąlygas jaunimui būti aktyvia visuomenės dalimi, plėtojant jaunimo politiką tarptautiniu, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis.

UŽDAVINYS NR 1: Įgyvendinti jaunimo politiką Lietuvoje bei plėtoti veiklą, skirtą jaunimo padėčiai gerinti

Uždavinio Įgyvendinimui vykdytos priemonės:

Priemonė: Inicijuoti ir Įgyvendinti tarpžinybinę ir tarpsektorinę veiklą, programas ir priemones

Tarpžinybinių darbo grupių posėdžių organizavimas:

Jaunimo reikalų tarybos posėdžių organizavimas

Suorganizuoti 2 Jaunimo reikalų tarybos posėdžiai.

Pirmasis įvyko sausio 27 d. Dalyvavo Jaunimo reikalų tarybos nariai ir kviestiniai svečiai. Posėdyje dalyvavęs Socialinės apsaugos ir darbo ministras R. Dagys supažindino dalyvius su esama situacija valstybėje, aptarė priimtus sprendimus, kurie buvo būtini susiklosčius sunkiai padėčiai šalyje. Svarstyti klausimai: LRV 2008-2012 metų programos Įgyvendinimo priemonės, susijusios su jaunimui aktualiais klausimais; Departamento skelbiamų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų finansavimo konkursų prioritetai; Departamento biudžetas 2009 m.; Departamento teikiamas projektas ES Struktūriniam fondui. Nutarta: 2009 m. sausio 29 d. sušaukti neeilinį Jaunimo reikalų tarybos posėdį dėl LRV 2008-2012 metų programos Įgyvendinimo priemonių plano; pritarti institucinės paramos konkursų rezultatus ir toliau vykdyti programas; pritarti Departamento pateiktiems siūlymams dėl 2009 m. skelbiamų konkursų bei lėšų paskirstymo programoms.

Antrasis (neeilinis) posėdis įvyko sausio 29 d. Svarstyta: LRV 2008-2012 metų programos Įgyvendinimo priemonės, susijusios su jaunimui aktualiais klausimais. Nutarta: pritarti LRV 2008-2012 metų programos Įgyvendinimo priemonių plano Jaunimo politikos dalies pasiūlymų paketui, atsižvelgiant į Jaunimo reikalų tarybos narių pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Trečiasis (ir tuo pačiu - pirmasis naujos kadencijos) JRT posėdis vyko rugsėjo 24 d. Jame JRT nariai išsirinko JRT pirmininką (Š.Frolenko, LiJOT) ir pavaduotoją (T.Čepononis, SADM), buvo supažindinti su jaunimo politikos aktualijomis. JRT nariams buvo pristatyta ES struktūrinių fondo lėšomis finansuojamo projektas „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas Įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“.

Spalio 6 d. Įvyko išplėstinis JRT posėdis. Jame JRT nariai sutarė dėl JRT darbo organizavimo tvarkos – buvo nutarta rengti išplėstinius JRT posėdžius su kviestiniais svečiais iš LR Seimo, vyriausybės, kitų valstybės institucijų aktualiausiais jaunimui klausimais. Išplėstinį posėdį sudarytų 3 sąlyginės dalys: 2-3 pranešimai, kuriuos padarytų valstybės institucijų, atsakingų už atitinkamų problemų sprendimą atstovai, privataus verslo atstovai bei NVO, nepriklausomi ekspertai ar privatūs kompetentingi asmenys. Antra dalis – diskusijos, trečia dalis – JRT uždaras posėdis kurio metu sudaroma darbo grupė parengti pasiūlymų paketą dėl nagrinėjamų problemų sprendimo. Buvo sutarta, kad pirmieji išplėstiniai posėdžiai bus surengti spalio mėn. – jaunimo nedarbo ir užimtumo tema, lapkričio mėn. – jaunimo migracijos tema. Kitų posėdžių preliminarios temos – jaunimo tyrėjai bei erdvės jaunimui. JRT nariai taip pat delegavo 2 atstovus – A.Makauską ir V.Šarmavičių į Projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ valdymo grupę, kurią sudaro JRD direktorius, atstovas iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir du JRT nariai, posėdyje buvo diskutuojama dėl Jaunimo veiklos finansavimo perspektyvų ir galimybių.

Spalio 29 d. buvo surengtas išplėstinis JRT posėdis „Jaunimo nedarbas ir užimtumas“. Išplėstiniame posėdyje dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Jaunimo reikalų departamento direktorius Juras Požėla, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos prezidentas ir Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas Šarūnas Frolenko, Lietuvos darbo biržos Darbo rinkos paslaugų stebėsenos skyriaus vedėja Inga Liubartė, Darbo ir socialinių tyrimų instituto direktorius, socialinių mokslų daktaras Boguslavas Ruževskis, Asociacijos Investors' Forum vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė, verslininkas Ovidijus Trinkūnas. Posėdyje taip pat dalyvavo 7 LR Seimo nariai, apie 30 jaunimo nevyriausybinių ir su jaunimu dirbančių organizacijų, ministerijų, kitų suinteresuotų valstybės institucijų bei įstaigų atstovų. Išplėstiniame posėdyje buvo analizuojamos jaunimo užimtumo ir nedarbo tendencijos, galimos trumpalaikės ir ilgalaikės pasekmės Lietuvos ekonomikai ir socialinei politikai. Remiantis konferencijų pranešimais, papildoma informacija bei statistika, JRT sudaryta darbo grupė kartu su Departamento atstovais parengė pasiūlymų paketą dėl jaunimo užimtumo ir nedarbo problemų sprendimo kuris buvo pateiktas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai gruodžio mėnesį. Apie šį posėdį buvo rašoma nacionalinėse žiniasklaidos priemonėse, naujienų portaluose Delfi.lt ir alfa.lt.

Lapkričio 26 d. buvo surengtas antrasis išplėstinis JRT posėdis tema „Jaunimo migracija“. Šiame posėdyje buvo nagrinėjami Jaunimo emigracijos, imigracijos, vidinės migracijos klausimai ir tendencijos, buvo išklaustyti Statistikos departamento, Tarptautinės

migracijos organizacijos, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto parengti pranešimai, atskleidžiantys įvairius jaunimo migracijos aspektus, išklaudyta jauno žmogaus, grįžusio emigranto pozicija. Diskutuota kiek dabartinės ekonominės tendencijos gali įtakoti jaunimo migraciją, apie galimą šių reiškinių poveikį Lietuvos ekonomikai, įvairioms politikos sritims. Posėdis ir jame nagrinėti klausimai buvo atspindėti nacionalinėje žiniasklaidoje ir interneto naujienų portaluose.

Gruodžio 3 d. įvykusiame paskutiniame 2009 –aisiais metais JRT posėdyje, JRT nariai apsvarstė pasiūlymų paketą, skirtą jaunimo užimtumo ir nedarbo problemų sprendimui, pateikdami jam pastabas ir pasiūlymus. Tuo pačiu buvo sutarta kaip ir kam šis pasiūlymų paketas turėtų būti išsiųstas. JRT nariai taip pat sutarė, jog 2010m. sausio viduryje bus sudaryta darbo grupė pasiūlymų paketui dėl jaunimo migracijos problemų sprendimo rengimui.

1. Regioninės plėtros darbo grupės posėdžių organizavimas.

Regioninė plėtros darbo grupė buvo sukurta Departamento iniciatyva ir 2008 m. rugsėjo 11 d. patvirtinta Departamento direktoriaus įsakymu. Darbo grupės veikloje dalyvauja LR Prezidento kanceliarijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Kultūros ministerijos, Kūno kultūros ir sporto departamento, Švietimo ir mokslo ministerijos, Narkotikų kontrolės departamento prie LRV, Departamento atstovai, specialistai, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, atstovai iš Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros ir Lietuvos jaunimo reikalų tarybos. Dauguma darbo grupės narių atsakingi už įvairių programų ar priemonių įgyvendinimą tiek nacionaliniu, tiek savivaldybių lygmenimis. Tokiais atvejais programų rezultatai labai priklauso tiek nuo koordinuojančių institucijų, tiek nuo bendradarbiaujančių partnerių kompetencijos ir veiklų koordinavimosi.

Vasario 11 d. vyko šios tarpžinybinės regioninės plėtros darbo grupės posėdis, kurio metu, siekiant geresnių programinės, įvairius lygius ir sektorius apimančios, veiklos rezultatų ir norint pagerinti programų valdymą, buvo išsamiau susipažinta su subsidiarumo principu ir praktiniu jo taikymu įgyvendinant programas. Trumpas teorinės sampratos ir praktinių pavyzdžių aptarimas davė naujų impulsų kasdieniam darbui, padėjo atsakyti į tam tikrus iki šiol atvirus klausimus. Darbo grupės nariai pristatė savo institucijų įgyvendinamas ir planuojamas įgyvendinti programas ir priemones Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams. Tokiu būdu beveik visų Lietuvos savivaldybių administracijų atstovai, atsakingi už jaunimo teisių užtikrinimą, turėjo galimybę tiesiogiai išgirsti apie įvairių

ministerijų aktualias priemones ir išsiaiškinti pagrindines tendencijas. Taip pat darbo grupės nariams buvo galimybė tiesiogiai išgirsti apie jų įgyvendinamų priemonių efektyvumą.

Birželio 22d. vyko šios tarpžinybinės regioninės plėtros darbo grupės posėdis, kurio metu, siekiant geresnių programinės, įvairius lygius ir sektorius apimančios, veiklos rezultatų ir norint pagerinti programų valdymą, buvo pristatyta ES jaunimo politikos strategija, prioritetinės Departamento veiklų sritys, aptartas bendradarbiavimas įgyvendinant LR Vyriausybės programos priemones.

Gruodžio 17 dieną vykusio posėdžio metu buvo pasidalinta bendra informacija apie atskirų institucijų ir organizacijų vykdomas ar planuojamas vykdyti veiklas, susitarta dėl tolimesnio bendradarbiavimo.

2. Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo darbo grupės posėdžių organizavimas.

Įgyvendinant Nacionalinę jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 m. programą (toliau – Programa), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 339 (Žin., 2008, Nr. 46 – 1728), buvo sudaryta ir Departamento direktoriaus patvirtinta (2008 m. spalio 1 d. įsakymu Nr. 2V-162-(1.4)) tarpžinybinė darbo grupė, kurios pagrindinis tikslas yra derinti ir koordinuoti įvairių institucijų ir organizacijų nuomones ir veiksmus jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo klausimais bei stebėti jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo bei verslo situacijos pokyčius, skleisti informaciją bei teikti pasiūlymus dėl Programos tęstinumo poreikio, siektinų tikslų ir uždavinių, bei įvairių institucijų ir organizacijų bendradarbiavimo galimybių.

Kovo 19 d. Departamente vyko Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo darbo grupės, posėdis, kurio metu buvo aptartas „Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008 – 2012 metų programos“ atsakingų už priemonių įgyvendinimą 2009 m. institucijų planuojamos veiklos, lėšų skyrimas, laukiami rezultatai. Priemonių įgyvendinimą pristatė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Departamento atstovai, taip pat savo planus 2009 m. pristatė ir socialinių partnerių (VšĮ „Nacionalinės plėtros institutas“, Asociacijos „AIESEC Lietuva“ bei „Lietuvos jaunimo organizacijų taryba“) deleguoti atstovai. Kadangi yra nutarta kiekvieno posėdžio metu kviesti pristatyti savo veiklas įvairias finansavimą gavusias jaunimo organizacijas, posėdžio metu organizacijos „AIESEC Lietuva“ atstovė pristatė 2008 m. vykdytą projektą jo įgyvendinimą, reikšmę, pasiektus rezultatus ir planuojamas veiklas. Įvertinus pastabas ir pasiūlymus buvo pritarta „Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso nuostatų“ projektui.

Birželio 1 d. Departamente organizuotas tarpžinybinės darbo grupės posėdis, kurio metu buvo pakartotinai apsvarstyti Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso nuostatai. Bendru sutarimu buvo nutarta skelbti konkursą Birželio 3 d. Direktoriaus Įsakymu Nr. 2V-57-(1.4) paskelbtas Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo konkursas. Plačiau apie Konkurso aprašyta priemonės „Įgyvendinti Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 metų 2009 m. programos priemonės“.

Gruodžio 21 d. organizuotas tarpžinybinės darbo grupės posėdis, kuriame dalyvavo Departamento, Švietimo ir mokslo ministerijos, Nacionalinės plėtros instituto, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos atstovai. Posėdžio metu buvo aptartas Programos priemonių Įgyvendinimas 2009 m., numatomos vykdyti veiklos 2010 m., jaunimo nedarbo situacija Lietuvoje, mentorystės tinklo sukūrimas ir plėtojimas. Nacionalinės plėtros instituto atstovė pristatė pranešimą tema „Geroji užsienio šalių patirtis skatinant jaunimo verslumą“ (Departamento finansuotas projektas „Jaunimo verslumo situacijos tyrimas: esama padėtis ir geroji praktika“). Nuspręsta 2010 m. I ketv. organizuoti darbo grupės posėdį, kuriame būtų plačiau aptarti šie klausimai, į diskusiją įtraukiant ir kitų, su šia problematika susijusių organizacijų atstovus.

3. Mokinių savivaldos stiprinimo darbo grupės posėdžių organizavimas.

Bendradarbiaujant su Švietimo ir mokslo ministerija, Įgyvendinant Ilgalaikę Pilietinio ir tautinio ugdymo programą ir Įgyvendinant Jaunimo pilietiškumo ugdymo politinę sritį prie Departamento yra sudaryta Mokinių savivaldos stiprinimo tarpžinybinė darbo grupė, kuri buvo patvirtinta 2009 m. sausio 27 d.. Darbo grupė buvo sukurta siekiant panaudoti esamų iniciatyvų, stiprinančių mokinių savivaldą, rezultatus ir ekspertų patirtį. Darbo grupėje dalyvauja mokinių savivaldos veiklos ekspertai: mokyklų ir savivaldybių mokinių savivaldos kuratoriai, nacionalinių mokinių savivaldų klausimus kuruojančių institucijų (Departamento, Švietimo ir mokslo ministerijos) atstovai, nevyriausybinių mokinių ir jaunimo bei su jaunu dirbančių organizacijų atstovai, kiti darbo su mokinių savivaldomis ekspertai. Darbo grupės veikla yra svarbi, siekiant sukurti tarpžinybinio bendradarbiavimo mokinių savivaldos klausimais sistemą tarp nacionalinių institucijų, siekiant apibrėžti mokinių savivaldos viziją mokyklos, savivaldybės ir nacionaliniu lygmenimis.

I ketvirtį buvo suorganizuoti 2 Mokinių savivaldos stiprinimo tarpžinybinės darbo grupės posėdžiai. Vasario 3 d. buvo suorganizuotas darbo grupės Įvadinis susitikimas, kurio metu buvo aptarti darbo grupės tikslai, planuojamos veiklos bei galimas leidinio "Darbo su

mokinių savivalda metodinio gido" turinys. Kovo 31 d. vyko šios tarpžinybinės darbo grupės antrasis susitikimas, kuriame buvo svarstyti klausimai, susiję su mokinių savivaldos kuratoriais mokyklose ir savivaldybėse: išgrynintos jų funkcijos ir atsakomybės, aptartos galimos skyrimo procedūros, kvalifikacijos kėlimo priemonės, galimos mokinių savivaldų kuratorių funkcijos visais lygmenimis.

II ketvirtį buvo suorganizuoti 2 Mokinių savivaldos stiprinimo tarpžinybinės darbo grupės posėdžiai. Balandžio 17 d. buvo suorganizuotas darbo grupės antrasis susitikimas, kurio metu buvo aptarti: galutinis metodinio leidinio „Mokinių savivaldos gidas“ turinys; Mokinių savivaldų kuratorių skyrimo procedūra, jų funkcijos ir atsakomybės, rekomenduotinas veiklos apibrėžimas, kuratorių pareigybinių aprašymo turinys, kuratorių kompetencijos kėlimo ir informavimo sistema, nacionalinio kuratoriaus, savivaldybių ir mokyklų kuratorių funkcijos. Birželio 18 d. posėdyje buvo išklaudyta Švietimo ir mokslo ministerijos atstovų informacija apie įgyvendinamas programas, skirtas mokinių savivaldai stiprinti (Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos, Socializacijos programos Įgyvendinimo pažanga ir galimybės). VšĮ „Pilietinių iniciatyvų centro“ atstovas pristatė atliktos Mokinių pilietiškumo ugdymo Bendrojo ugdymo programoje analizės rezultatus. Apie mokinių savivaldas profesinėse mokyklose informavo Profesinių mokyklų mokinių tarybų koordinatore. Darbo grupės nariai pateikė šiuos pasiūlymus institucijoms:

- griežčiau vertinti mokytojų rašytus pilietiškumo projektus.
- pergaltoti, kiek jaunimui aktuali laida „Tapatybės labirintai“ (finansuojama iš pilietinio ir tautinio ugdymo programos) ir kam/ar reikalingas PTU programos tinklapis www.placiau.lt toks, koks jis yra.
- ŠMM diskusijoje paieškoti programų vertinimo kriterijų, kurie skatintų savivaldų kūrimąsi.
- žymiai daugiau dėmesio skirti ne tik gabių vaikų įtraukimui, bet ir demokratiškumo ir savivaldos gebėjimams ugdyti.
- Metodiniam leidiniui medžiaga turėtų būti parengta iki rugpjūčio 10d. ir pateikta darbo grupės nariams, vertinimui.
- Švietimo skyrių vadovus, rugpjūčio 25d. ŠMM vyksiančio pasitarimo metu, trumpai informuoti vadovus apie rengiamą leidinį ir planuojamas su jo pristatymu susijusias veiklas mokinių savivaldų klausimais.
- Į VPU, kitų pedagoginių universitetų ir aukštųjų mokyklų programas pasiūlyti įtraukti pilietiškumo ugdymo tematiką

III ir IV ketvirtį darbo grupės nariai dirbo su metodinio leidinio „Mokinių savivaldos gidas“ medžiaga, kuri bus išleista ŠMM lėšomis.

Iš viso per ataskaitinį laikotarpį vyko 5 darbo grupės posėdžiai.

4. *Jaunimo situacijos tyrimų darbo grupės posėdžių organizavimas.*

Siekiant konceptualių pokyčių renkanti ir sisteminanti informaciją apie jaunimą bei priimant savalaikius sprendimus jaunimo problemoms spręsti bendradarbiaujama su valstybinėmis institucijomis ir universitetais vykdomų tyrimų jaunimo klausimais srityje. Tuo tikslu surinkti duomenys apie valstybinio valdymo institucijų atliktus tyrimus, susijusius su jaunimu. Pastebėta, jog labai svarbu užtikrinti tyrimų, susijusių su jaunimu tęstinumą ir nuoseklumą. Valstybinio valdymo institucijos vykdydamos tyrimus dažnai neinformuoja kitų žinybų apie gautus rezultatus. Atsižvelginat į tai, jog valstybinio valdymo institucijos atlieka nemažai tyrimų, kurių temos taip pat aktualios ir jaunimo tarpe, siekiama, jog į vykdomus tyrimus būtų įtraukta jaunimo imtis (nuo 14 iki 29 m.). Taip pat labai svarbu užtikrinti kokybinių, o ne kiekybinių tyrimų vykdymą. Remiantis europiniu pavyzdžiu bei Europos Sąjungos (toliau – ES) rekomendacijomis Lietuvoje siekiama nacionaliniu lygmeniu sukurti jaunimo tyrėjų tinklą. Departamentas buria universitetinių įstaigų atstovus tam, kad užtikrintų atliktų kokybinių tyrimų, susijusių su jaunimu, viešumą, matomumą ne tik moksliniame lygmenyje, bet ir viešajame gyvenime.

I ketvirtį buvo suorganizuoti 2 jaunimo situacijos tyrimų darbo grupės posėdžiai. Pirmasis buvo suorganizuotas vasario 19 d., kuriame dalyvavo Lietuvos universitetų, kolegijų ir kitų ugdymo institucijų atstovai, vykdydami tyrimus jaunimui aktualiais klausimais. Susitikimo tikslas buvo identifikuoti tokios darbo grupės formavimo būtinumą, pristatyti Departamento poziciją ir ateities planus, apsikeisti nuomonėmis kaip galėtų veikti suformuota darbo grupė. Buvo nutarta: konkretinti bendradarbiavimo formas, apsibrėžti, kokių rezultatų bus siekiama; formalizuoti susitikimus į darbo grupę. Antrasis susitikimas įvyko kovo 25 d. Šio susitikimo metu buvo pristatomos Departamento įgyvendinamos ir rengiamos programos, atlikti tyrimai bei tai, kokius tyrimus atliko kitos valstybės institucijos. Taip pat kiekvienas universiteto atstovas pateikė 5-7 min. Pranešimus- informaciją apie vykdytus tyrimus. Buvo aptarta tolimesnė darbo grupės veikla. Svarstyta galimybė organizuoti seminarus – konferencijas atskirais jaunimui aktualiais klausimais (jaunimas ir užimtumas, jaunimas ir švietimas, jaunimas ir kultūra ir pan.), kurių metu būtų sutelkiami bendram dialogui mokslininkai ir praktikai - įgyvendintojai.

Direktorius 2009 m. rugpjūčio 12 dienos Įsakymu Nr. 2V-79-(1.4) sudaryta ir patvirtinta tyrimų, susijusių su jaunimu, darbo grupė, kurią sudaro Kauno technologijos universiteto, Mykolo Riomerio universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Vilniaus universiteto, Kauno medicinos universiteto, Lietuvos veterinarijos akademijos, Klaipėdos universiteto, Šiaulių universiteto, Lietuvos žemės ūkio universiteto, Vilniaus pedagoginio universiteto, Vilniaus Gedimino technikos universiteto bei Departamento atstovai. Darbo grupei pavesta keisti aktualia informacija dėl tyrimų, susijusių su jaunimu, vykdymo bei stebėti jaunimo situaciją Lietuvoje ir siekti laiku identifikuoti jaunimo problemas.

5. Darbo grupė Jaunimo darbuotojų sistemos Lietuvoje kūrimui.

Departamento iniciatyva sudaryta tarpžinybinė ir tarpsektorinė darbo grupė Jaunimo darbuotojų sistemos Lietuvoje kūrimui. Į darbo grupę kviesti atstovai iš Švietimo ir mokslo, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, Kūno kultūros ir sporto, Narkotikų ir Policijos departamentų. Taip pat kviesti dalyvauti Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos ir Lietuvos jaunimo neformalaus ugdymo asociacijos atstovai.

Departamente buvo surengtas susitikimas rugsėjo 29 d., kuriame dalyvavo Švietimo ir mokslo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Lietuvos jaunimo neformalaus ugdymo asociacijos ir kitų institucijų atstovai (iš viso 14 dalyvių). Susitikimo metu aptartas jaunimo darbuotojo poreikis, pasidalinta informacija apie esamą situaciją, susitarta dėl tolimesnio tarpžinybinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo šiuo klausimu.

Kituose susitikimuose, kurių iš viso buvo 3 (spalio 9 d., gruodžio 1 d., gruodžio 15 d.) – bendru susitarimu dalyvavo tik nevyriausybinių organizacijų atstovai. Minėtų susitikimų metu buvo dirbama peržiūrint kitų Europos šalių patirtį, jaunimo politiką reglamentuojančius Įstatymus ir kitus teisės aktus, kas susiję su darbu su jaunimu ir jaunimo darbuotojais. Bendras rezultatas – susitarta dėl sistemos kūrimo principų, bendrų tikslų, kryptių, paruošti keletos sąvokų apibrėžimų projektai ir kt. Nuspręsta ateity, turint apibrėžtas sąvokas, kurios svarbios kuriant *jaunimo darbuotojo sistemą* galimas jaunimo darbuotojų funkcijas, pagrindines kompetencijas ir kt. 2010 metais bus organizuojami tiksliniai susitikimai su jau minėtų ministerijų ir departamentų atstovais, siekiant juos įtraukti į jaunimo darbuotojo sistemos kūrimą.

6. *Savivaldybių jaunimo politikos kokybės vertinimo aprašo ir metodikos tobulinimo projekto rengimo darbo grupė*

Departamento iniciatyva sudaryta darbo grupė, kuri svarstė ir rengė savivaldybių jaunimo politikos kokybės vertinimo aprašo ir metodikos tobulinimo projektą. Į darbo grupę pakviesti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, kuriuos delegavo nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija ir tie koordinatoriai, kurių savivaldybėse jau vyko vertinimas. Į vyko 5 darbo grupės posėdžiai. Darbo grupės rezultatas - parengti pasiūlymai Savivaldybių jaunimo politikos kokybės vertinimo aprašui ir metodikos projektui.

Jaunimo informavimo bei pozityvaus įvaizdžio apie jaunimo veiklą, savanoriškumą, jaunimo politiką priemonių plano parengimas ir įgyvendinimas

Informacija apie jaunimą ir jaunimui aktuali informacija yra nuolat renkama ir atnaujinama. Renkant, kaupiant ir analizuojant tokią informaciją bendradarbiaujama su valstybinėmis ir kitomis įstaigomis ir institucijomis tokiu būdu gaunant tikslingą ir savalaikę informaciją apie jaunimui aktualius klausimus, vyraujančias tendencijas. Nuolat keičiamasi informacija su pagrindiniu informaciniu centru Lietuvoje – EURODESK bei Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra.

Parengta Departamento komunikacijos strategija. Joje pateikta Departamento esamo vidinio ir išorinio įvaizdžio analizė, įvardinti komunikacijos tikslai ir galimos žinutės pagal veiklos tikslines grupes, apibrėžtos teminės komunikacijos kryptys, nurodytos taktinės komunikacijos priemonės. Komunikacijos strategijos sudedamosios dalys:

- *Situacijos įvertinimas* - tyrimas ar duomenų analizė, kuri patikslina, aiškiau apibrėžia situaciją, padeda nustatyti konkrečias problemas, tikslines auditorijas ir ryšių su visuomene veiklos tikslus – kas pas mus vyksta, kodėl tą tikslinga skelbti.
- *Tikslų identifikavimas bei kaip jie bus pasiekti*;
- *Auditorijos apibūdinimas* - konkrečioms Departamento tikslams svarbiausios tikslinės publikos, jų charakteristika, parinkimo pagrindas, kanalai, kuriais įmanoma jas pasiekti, pagrindinės kanalų charakteristikos.
- *Taktikos pasirinkimas* - smulkus planas, kuriame numatytos visos priemonės pranešimai, kanalai, veiksmai, jų datos, atsakingi vykdytojai.
- *Numatomas efektyvumo įvertinimas* - vertinimo kriterijai, metodai, tikėtini rezultatai.

Parengta jaunimo situacijos stebėsenos sistema. Joje numatoma, kad Jaunimo situacijos stebėsenos vykdymas trimis lygmenimis:

Tarptautiniu lygmeniu: informacijos, ataskaitų teikimas ES lygmeniu; statistinių duomenų tarptautiniu lygmeniu lyginamosios analizės atlikimas; ES jaunimo politikos prioritetų žinomumo ir taikymo įgyvendinant jaunimo politiką Lietuvoje užtikrinimas

Nacionaliniu lygmeniu: nacionalinės jaunimo politikos prioritetinių sričių įgyvendinimo stebėseną; ilgalaikės jaunimo politikos stebėsenos koncepcijos iniciavimas, parengimas ir įgyvendinimas; demografinės situacijos stebėseną; statistinės informacijos apie jaunimą rodiklių sąrašo sudarymas ir įtraukimas į Statistikos departamento sistemą; jaunimo tyrėjų tinklo sudarymas ir veiklos organizavimas; dialogo tarp jaunimo tyrėjų ir praktikų užtikrinimas; tarpžinybinio bendradarbiavimo užtikrinimas keičiantis informacija susijusia su jaunimu su valstybės institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis (socialinė partnerystė); informacijos, susijusios su jaunimu, viešumo užtikrinimas; jaunimo nevyriausybinių organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų stebėseną; LRV priemonių įgyvendinimo stebėseną.

Vietos lygmeniu: jaunimo problematikos tyrimų metodikos parengimo inicijavimas ir parengimas, gautų duomenų palyginamosios analizės atlikimas; jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas savivaldybėse pagal jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką; valstybės deleguotos funkcijos savivaldybėms „jaunimo teisių apsauga“ įgyvendinimo stebėseną.

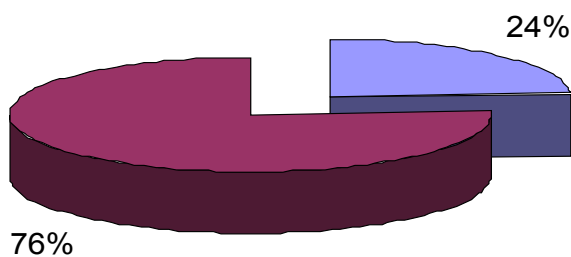
Kovo 27 d., kovo 30 – 31 d. buvo suorganizuoti ryšių su visuomene mokymai. Pagrindinės mokymų temos: organizacijos įvaizdis ir ryšiai su visuomene (kas yra ryšiai su visuomene ir kodėl; svarbiausi ryšių su visuomene principai bei taisyklės; kada ir kokioms organizacijoms reikalingi ryšiai su visuomene; ryšių su visuomene svarba: praktiniai pavyzdžiai bei atvejų analizė), išorinės komunikacijos planavimas (nuo ko pradėti planavimą; organizacijos įvaizdžio vizijos kūrimas; vizijos įgyvendinimo būdai bei priemonės; kertinių įvaizdžio strategijos elementų kūrimas), išorinės komunikacijos įgyvendinimas (kaip įgyvendinti organizacijos įvaizdžio strategiją; pranešimai spaudai (teorija + praktika); straipsnių inicijavimas; bendravimo su žiniasklaida pagrindai; kiti ryšių su visuomene įrankiai; komunikacijos galimybės internete; išorinės komunikacijos rezultatai bei efektyvumo matavimas; pamokos darbui su ryšių su visuomene agentūra; krizių komunikacija), vidinė komunikacija (kas yra vidinė komunikacija ir kodėl ji svarbi; esminiai

vidinės komunikacijos principai; kaip užtikrinti efektyvią vidinę komunikaciją organizacijos viduje; vidinės komunikacijos plano rengimas). Mokymuose dalyvavo 20 asmenų.

Statistika apie jaunimą

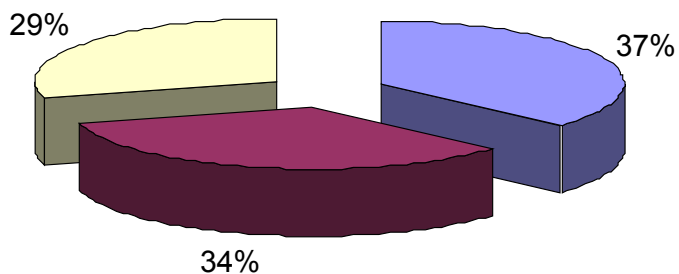
14-29 metų amžiaus gyventojų	Kitų amžiaus grupių gyventojų	Iš viso gyventojų
802357	2547515	3349872

Jaunimo skaičius procentais 2009 metais

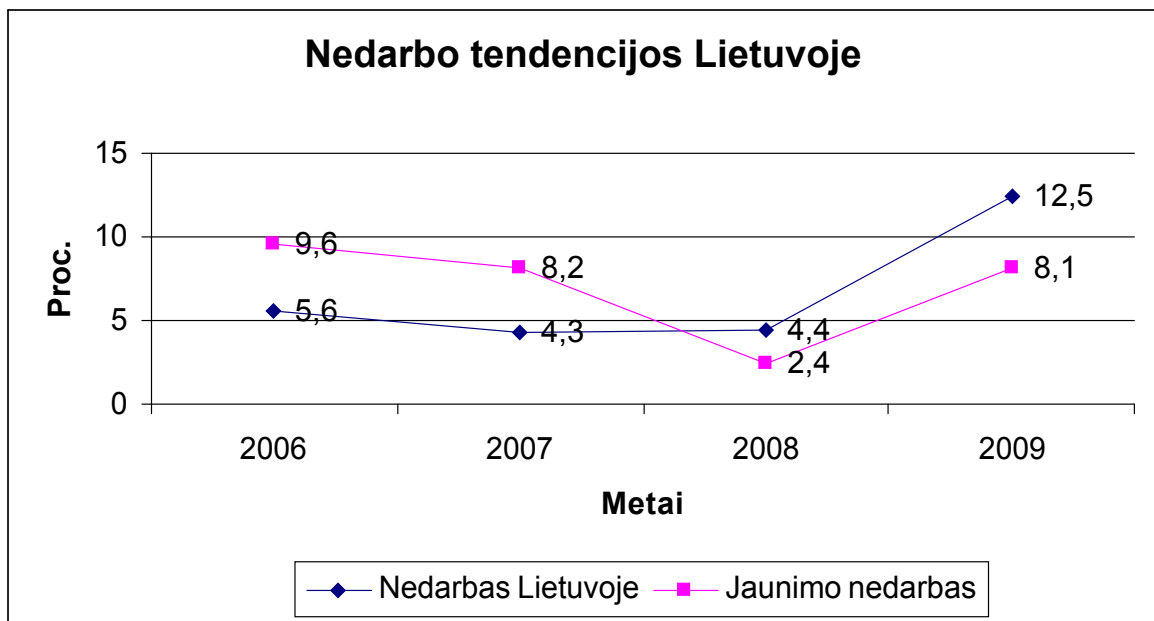

■ 14-29 m. gyventojų ■ Kitų amžiaus grupių gyventojų

Jaunimo skaičius 2009 m. pagal amžiaus grupes

■ 14-19 m.
■ 20-24 m.
■ 25-29 m.

Lietuvos darbo biržos duomenys

Dalyvavimas tarpžinybinėse teisės aktu, programų ir priemonių rengimo darbo grupėse

II ketvirtyje Departamentas kartu su AB „TEO LT“ ir Lietuvos jaunimo organizacijų taryba organizavo 2 posėdžius - diskusijas dėl Savanorystės skatinimo priemonių ir tarpsektorinio bendradarbiavimo plėtojant savanorystę Lietuvoje. Susitikimuose dalyvavo apie 20 nevyriausybinėse organizacijų, aktyviai prisidedančių prie savanorystės skatinimo, atstovai, AB TEO LT atstovai. AB TEO LT ėmėsi iniciatyvos globoti ir finansuoti savanorystės skatinimo priemones, informacines kampanijas, duomenų bazės palaikymą. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba - moderuoti savanorystės organizacijų teminio tinklo ir kompetencijų plėtojimo veiklas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje Įsteigus Bendruomenių reikalų skyrių, su savanorystės skatinimu susiję s atstovavimas ir su tuo susiję reikalai bei dokumentai perduoti šiam skyriui.

Į gyvendinant LR Vyriausybės programą ir Socialinės apsaugos ir darbo ministro Įsakymą Departamento atstovai dalyvauja Ilgalaikės jaunimo politikos strategijos rengimo procese. Dalyvavo darbinės grupės posėdžiuose, sistemino ir teikė pastabas, atliko esamos būklės analizę, kartu su Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstovais pateikė pasiūlymus dėl strategijos tikslų, uždavinių priemonių plano formuluočių, ruošė kitą informaciją rengiamai strategijai Organizavo konsultacinius susitikimus su Įvairiomis organizacijomis ir institucijų atstovais. Dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudarytos darbo grupės ir kt. institucijų organizuoetuose posėdžiuose, kur buvo svarstomi su jaunimo politikos strategija susiję klausimai.

Departamento atstovai dalyvavo tarpžinybinėje darbo grupėje parengti LR Vyriausybės programos Įgyvendinimo plane numatyta „Neformalaus vaikų ir jaunimo ugdymo koncepcijai“. Darbo grupė sudaryta iš LR Seimo jaunimo ir sporto komisijos atstovų, Švietimo ir mokslo ministerijos, Kultūros ministerijos, savivaldybių administracijų atstovų bei nevyriausybinių organizacijų, tame tarpe ir jaunimo, atstovų. Šios darbo grupės tikslas parengti vieningą neformalaus ugdymo koncepciją, pagal kurią vaikai ir jaunimas turėtų galimybes gauti kokybiškas neformalaus ugdymo paslaugas, o jaunimo NVO galimybę konkuruoti su valstybinėmis institucijomis, teikiant neformalaus ugdymo paslaugas ir gaunant moksleivių neformalaus ugdymo krepšelio lėšas.

Tarpžinybinio bendradarbiavimo su Policijos departamentu prie VRM vystymas

2009 metų pradžioje Departamentas suorganizavo keletą susitikimų su Policijos departamentu prie VRM vadovybe ir specialistais. Siekdami sumažinti neigiamą socialinės aplinkos įtaką vaikams ir jaunimui, ugdyti jų savimonę ir atsakomybę bei sudaryti tinkamas sąlygas integracijai į visuomenę, Policijos generalinis komisaras ir Jaunimo reikalų departamento direktorius šių metų gegužės 11 dieną Policijos departamente pasirašė bendradarbiavimo sutartį.

Šalys įsipareigojo dalyvauti mokymuose, seminaruose ir kituose renginiuose, kuriuose būtų aptariamose jaunimo politikos aktualijos ir tendencijos, efektyvaus darbo su jaunimu metodai, jaunimo organizacijų veikla, taip pat dalyvauti rengiamuose policijos darbuotojų seminaruose ir kituose renginiuose, pristatyti jaunimo politikos aktualijas ir tendencijas, efektyvaus darbo su jaunimu metodus, jaunimo organizacijų veiklą.

Sutarta keistis informacija apie ketinamas rengti programas, projektus ir kitas veiklas, susijusias su jaunimo užimtumu, įtraukimu į pozityvią veiklą, netinkamo požiūrio pakeitimu, integravimu į visuomenę, skatinti teritorinių policijos įstaigų atsakingų pareigūnų ir savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių bendradarbiavimą vaikų ir jaunimo teisės pažeidimų prevencijos srityje. II ketvirtyje buvo nuolat keičiamasi informacija apie jaunimo renginius ir policijos sistemos organizuojamas akcijas ir ši informacija persiųsta vidiniais informavimo tinklais kiekvienoje sistemoje.

Spalio 13-15 d. vyko tarptautinis seminaras, kuriame dalyvavo Tauragės apskrčiai priklausančių 4 savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, Tauragės, Jurbarko, Šilalės, Pagėgių vyriausiųjų policijos komisariatų Prevencijos skyriaus darbuotojų, t.y., nepilnamečių reikalų pareigūnų veiklos grupės, patrulių būrio ir apylinkių inspektorių atstovai. O taip pat dalyvavo Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos atstovė. Ateityje

planuojama apibendrinti seminario metu gautą informaciją ir teikti pasiūlymus visų Lietuvos savivaldybių jaunimo reikalų taryboms. Aktyviau bendradarbiauti teikianat pasiūlymus Policijos departamentui ir institucijoms, kurios organizuoja policijos darbuotojų kvalifikacijos kėlimą. Platesnė informaciją apie šį renginį pateikiama ataskaitoje prie tarptautinių protokolų įgyvendinimo.

Bendradarbiavimas su kitų sričių institucijomis, siekiant spręsti socialiai pažeidžiamo jaunimo socialinės integracijos problemas

Jaunimo reikalų departamentas, bendradarbiaudamas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Bendruomenių skyriumi, sprendžiant vaikų ir jaunimo užimtumo ir socialinės integracijos problemas bendruomenėse, surengė dvejus mokymus rugsėjo 16 – 18 d. ir rugsėjo 29 – spalio 1 d. vaikų dienos centrų darbuotojams apie Atviro darbo su jaunimu principus bei darbo su jaunimu metodus. Dalyvavo 50 dalyvių iš įvairių Vaikų dienos centrų. Šiuose seminaruose buvo pateikiama informacija apie atvirą darbą su jaunimu, mokomi įvairių metodikų ir būdų, kaip sudominti nemotyvuotą jaunimą užsiimti pozityviomis veiklomis. Bendras įvertinimas bus atliktas po viso seminarų ciklo ir pateiktas bendroje ataskaitoje. Preliminariai vertinant, dalyviai nurodė, kad tokie seminarai savalaikiai ir labai naudingi. Daugeliui tai buvo pirmieji tokio pobūdžio mokymai ir labai reikalingi tiesioginiame darbe. Tretieji mokymai vyks spalio 13-15 dienomis, Klaipėdos apskrities dienos centrų darbuotojams.

Per pastaruosius keletą metų pastebėjome, kad Atvirų jaunimo centrų konkurse dalyvauja kitų sistemų finansuojami socialiniai partneriai (kultūros centrai, švietimo įstaigos, vaikų dienos centrai, bendruomenių centrai), kurių tikslinė grupė ir veiklos labai panašios į Atviro darbo su jaunimu specifiką. Analizuojant paraišką buvo matyti, kad šios įstaigos galėtų vykdyti tokio pobūdžio veiklas su paaugliais ir jaunimu, tačiau jų darbuotojams trūko darbo su jaunimu kompetencijų, metodų, kai kurių struktūrinių pokyčių ir motyvacijos prisidėti prie jaunimo užimtumo problemų sprendimo ir praplečiant tikslinės grupės amžių.

2009 m. liepos 8 d. (2009 m. liepos 7 d. Įsakymas Nr. 2V-64-(1.4)) Departamente buvo suorganizuotas susitikimas su "Projekt Region Braunschweig GmbH" bei VšĮ "Tautinių bendrijų namai" atstovais. Susitikimo metu buvo aptartas jaunimo užimtumo projektas, kurio metu bus siekiama integruoti Braunschweigo regiono jaunimą į darbo rinką per mokymus Vokietijoje ir Lietuvoje bei aptartas Departamento bei Vokietijos ministerijų galimas bendradarbiavimas.

Rugsėjo mėn. Departamentas organizavo susitikimus su Lietuvos darbo biržos ir jaunimo darbo centrų atstovais siekiant analizuoti jaunimo užimtumo situaciją ir rasti bendrus sprendimus dėl jaunimo nedarbo mažinimo.

Tarptautinio Taize jaunimo susitikimo Vilniuje organizavimas

Departamentas, bendradarbiaudamas su Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centru, ir vykdydamas LR ministro pirmininko pavedimą 2009 gegužės 1-3 dienomis surengė vieną iš didžiausių jaunimui skirtų renginių - Tarptautinį Taize jaunimo susitikimą „Pasitikėjimo piligrimystė Vilniuje“, kuriame dalyvavo apie 6000 jaunų žmonių iš Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos ir kitų kaimyninių šalių bei ES valstybių. 3 dienų renginio tikslas – ugdyti solidarumą jaunimo tarpe; ugdyti atsakingą už savo bendruomenę, veiklą ir iniciatyvų jauną žmogų, skatinti jį savanoriškai veiklai; stiprinti ryšius ir bendradarbiavimą tarp įvairių iniciatyvų. Departamentas renginio organizavimui skyrė 10 tūkst. Lt., taip pat papildomai iš LR Vyriausybės rezervo buvo skirta 300 tūkst. Lt. Už šias lėšas buvo perkamos transporto, maitinimo, apsaugos, reklamos ir kitos paslaugos, taip pat buvo finansuojama savanorių pasirengimas ir koordinavimo išlaidos. Renginio organizavimo koordinavimui buvo sudaryta darbo grupė. Jaunimo susitikime savanoriavo apie 500 jaunuolių. Jiems buvo praveisti mokymai apie savanoriavimą, darbą komandoje, veiklą paskirstymą ir kt. renginyje. Dvi dienas visose Vilniaus miesto parapijose ir įvairiose institucijose vyko 18 teminių užsiėmimų įvairiomis temomis, kuriose aktyviai dalyvavo jaunimas. Prieš renginį ir renginio metu buvo transliuojama informacija visuomenei apie šį renginį, o renginio metu buvo kuriamas Tarptautinio jaunimo Taize susitikimo „Pasitikėjimo piligrimystė Vilniuje“ dokumentinis – meninis filmas.

Projektų įgyvendinimo stebėseną

2009 m. sausio – vasario mėnesiais, remiantis „Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų finansavimo 2009 metais konkurso“ nuostatų 21 punktu ir „Regioninės jaunimo veiklos plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų finansavimo 2009 metais konkurso nuostatų“ 21 punktu, buvo applančytos 39 organizacijos, kurios pateikė paraišką minėtiems konkursams. Susitikimų metu buvo diskutuojama apie organizacijų vykdomas veiklas, prisidedant prie Jaunimo politikos įgyvendinimo Lietuvoje, buvo vertinami pasiekti rezultatai, pateikta paraiška, analizuojamos organizacijų pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria pačios organizacijos, jų nariai ir kitais klausimais. Buvo bandyta išsiaiškinti apie galimus problemų

sprendimo būdus, siekiant stiprinti organizacijas, kaip rimtus socialinius partnerius įtraukiant kuo daugiau jaunimo į pozityvias veiklas. Išryškėjo tokios pagrindinės problemos:

- siekiant sėkmingai vykdyti veiklą, įgyvendinant jaunimo politiką, organizacijoms labiausiai stinga žinių teisiniais bei finansiniais klausimais, taip pat mokymų projektų vadybos ir žmogiškųjų išteklių klausimais;
- daugelis organizacijų neturi patalpų (formaliai);
- žmogiškųjų išteklių problema, intensyvi vadovų/ lyderių kaita, ypač regionuose;
- nepastovus finansavimas, finansinių resursų paieška.

Buvo rengiama analizė ir pasiūlymai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai apibendrintą iš jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų gautą informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą bei problemų, su kuriomis jaunimo ir su jaunu dirbančios organizacijos susiduria įgyvendindamos jaunimo politiką

Įgyvendinant Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. A1-57 „Dėl pavedimo Jaunimo reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ 1.1.2. priemonės „konkurso būdu skirti finansinę paramą jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų programoms ir projektams“, 2009 metais Departamentas finansuoja 22 nacionalines jaunimo nevyriausybinės organizacijas bei 16 regioninių jaunimo organizacijų sąjungų. II ketvirtį buvo toliau derinamos ir pasirašomos sutartys su organizacijomis. Finansavimas teikiamas pagal suderintus veiklos grafikus. Organizacijos kiekvieną ketvirtį pateikė finansines ir veiklos ataskaitas, Departamento darbuotojai periodiškai lankėsi organizacijų organizuojamose veiklose ir renginiuose, tikrindami veiklos efektyvumą tuo pačiu ir biudžeto lėšų efektyvų panaudojimą.

Įgyvendinant 1.3.3. funkciją „atlikti nuolatinį programų monitoringą (rinkti, kaupti, sisteminti ir analizuoti duomenis apie programų įgyvendinimą, vertinti valstybės biudžeto lėšų panaudojimo tikslingumą), buvo parengtas ir gegužės 28 d. patvirtintas Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tikslinio valstybės biudžeto lėšų panaudojimo ir valstybės turto priežiūros bei kontrolės tvarkos aprašas. Spalio 1 d. organizacijoms, iš Departamento gavusioms biuro ar kitą įrangą pagal panaudos sutartis, buvo išsiųsti raštai. Organizacijų, perdavusių įrangą savo skyriui ar nariui, prašoma pasirašyti turto panaudos sutartis, jose nurodant padalinius arba asmenis, kuriems perduotas turtas. Jei skyrius nėra juridiskai įregistruotas, sutartis privalo būti pasirašyta su fiziniu asmeniu, jei įregistruotas – su juridiniu asmeniu. Iki lapkričio 15 d. organizacijų buvo prašoma pateikti pasirašytų sutarčių patvirtintas kopijas bei jų suvestinę, gavus dokumentus, pateikta informacija buvo susisteminta.

Priemonė: Įgyvendinti Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007-2009 metų programos 2009 metų priemonės

Departamentas įgyvendindamas Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007-2009 metų programą (patvirtintą LR Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898) 2009 m. įgyvendino šias veiklas:

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo seminarų organizavimas.

Tikslas - organizuoti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių kvalifikacijos tobulinimą administravimo, gebėjimo planuoti bei organizuoti jaunimo veiklą, valstybės ir vietos savivaldos institucijų bendradarbiavimo, Europos Sąjungos, Europos Tarybos, Jungtinių Tautų Organizacijos ir Lietuvos integruotos jaunimo politikos būklės bei tendencijų, darbo su jaunimu, jaunimo organizacijomis ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis klausimais.

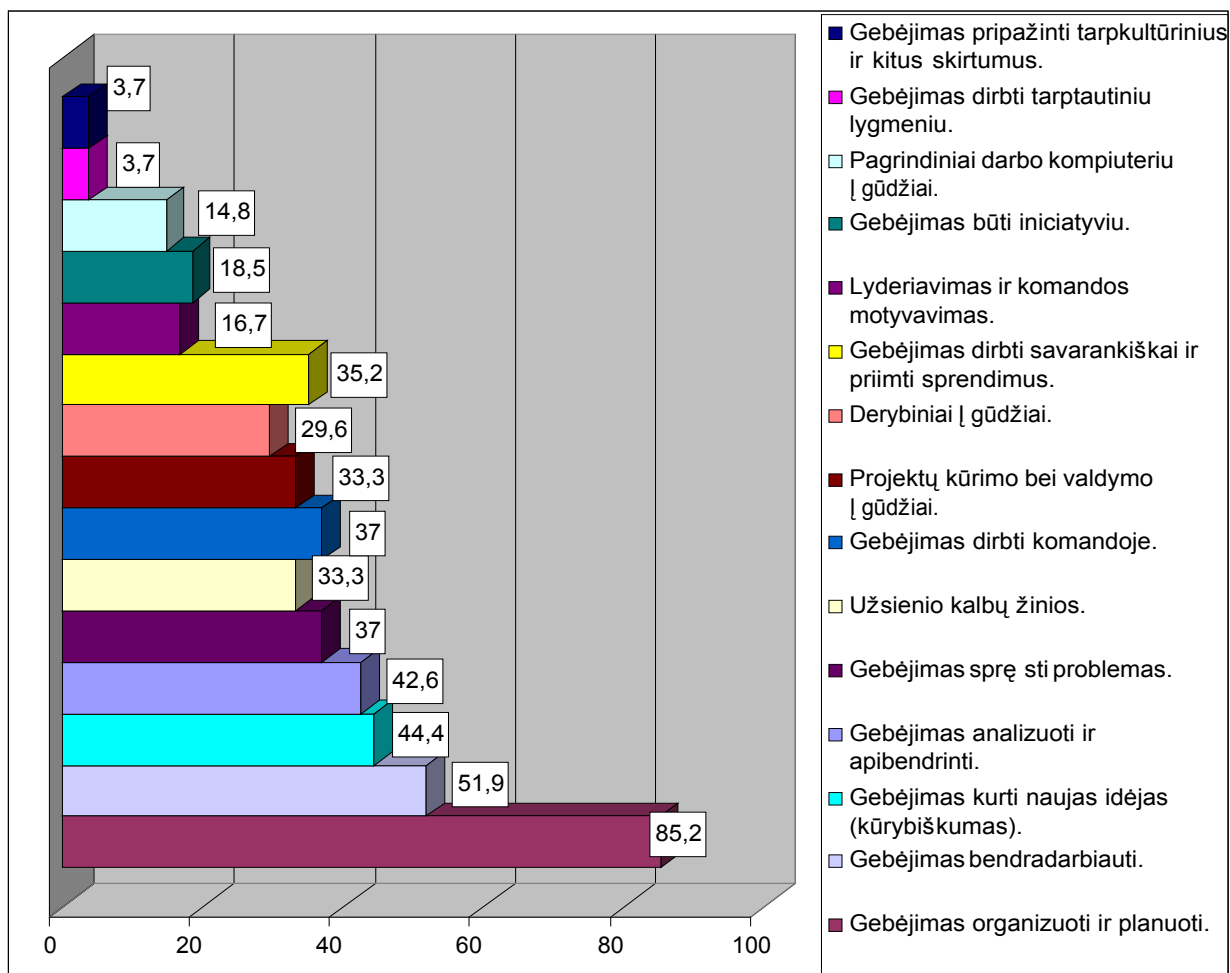
Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius yra valstybės tarnautojas, kuris, remiantis Jaunimo politikos pagrindų Įstatymu, padeda savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką. Jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė savivaldybėse buvo įsteigta Departamento iniciatyva, siekiant užtikrinti nuolatinį darbą su jaunimu bei jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldos lygmenyje. Tačiau pastebima labai didelė šios pareigybės tarnautojų kaita. Jaunimo reikalų koordinatoriai savo pareigas eina daugiausia nuo 1 iki 3 metų (~40 proc.) ir nuo 4 iki 7 metų (~30 proc.). Nepilnus metus dirbančių jaunimo reikalų koordinatorių yra dešimtadalis, tiek pat šių pareigų „veteranų“, dirbančių daugiau nei 8 metus. Apibendrinta informacija apie Jaunimo reikalų koordinatorių darbo stažą šiose pareigose pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė. Jaunimo reikalų koordinatorių pasiskirstymas pagal darbo trukmę (metais) pareigose (2008 metų IV ketv. duomenimis).

Stažas	Absoliutūs sk..	%
Iki 1	6	11,1
1-3	21	38,9
4-7	16	29,8
8-10	6	11,1
Iš viso	49	90,7
Neatsakė	5	9,3

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo seminarai organizuojami atsižvelgiant į kylančius poreikius. 2008 metų pabaigos duomenimis dauguma (85,2 proc.) jaunimo reikalų koordinatorių, išreikšdami savo poreikį kelti kvalifikaciją, sutarė

tik dėl gebėjimo organizuoti ir planuoti būtinumo. Nuomonės dėl kitų kompetencijų pasiskirstė labai vienodai. Pusė (51,9 proc.) jaunimo reikalų koordinatorių išreiškė pageidavimą ugdyti savo gebėjimus bendradarbiauti, gebėjimus kurti naujas idėjas (44,4 proc.) bei gebėjimus analizuoti ir apibendrinti (42,6 proc.). Bendrosios kompetencijos, kurias jaunimo reikalų koordinatoriai laiko būtinomis jų efektyviai veiklai, pavaizduotos 1 paveiksle.

1 pav. Bendrosios kompetencijos, būtinos efektyviai jaunimo reikalų koordinatorių veiklai.

Sausio 30 d. suorganizuotas *Įvadinis seminaras* naujai pradėjusiems dirbti koordinatoriams. Suteikta jiems daugiau bendrųjų teorinių žinių ir informacijos jaunimo politikos ir ypačiai savivaldybėse įgyvendinamos jaunimo politikos klausimais. Tokie seminarai naujai pradėjusius dirbti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius labiau motyvuoja darbui, o suteiktos žinios, bendra informacija, atsakymai į praktiniame darbe kylančius klausimus, leidžia efektyviau bei labiau pasitikint savimi dirbti. Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams buvo teikiamos ir *individualios konsultacijos* jiems aktualiais klausimais. Per I ketvirtį individualiai buvo konsultuoti 11 savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių. Klausimai, kuriais buvo teiktos konsultacijos: jaunimo politikos koncepcijos Vilniaus miesto savivaldybėje rengimas; atviro jaunimo centro Mažeikių rajone

steigimas - teisiniai bei metodiniai klausimai; konferencijų jaunimo politikos klausimais rengimas (galimos temos, lektoriai, metodiniai, organizaciniai klausimai) Tauragės, Lazdijų, Akmenės rajonų savivaldybėse; savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos ir veiklą reglamentuojančių dokumentų rengimo klausimais Mažeikiuose, Šilalėje, Anykščiuose, Zarasuose ir kt.; bei kitais aktualiais klausimais. Dalyvavo 30 žmonių.

Kovo 2-4 dienomis Kaune įvyko *seminaras, skirtas savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams*. Iš viso dalyvavo 49 atstovai iš 60 savivaldybių. Seminaro metu aptartos temos:

- Lietuvos jaunimo politikos plėtros tendencijos ir šiandien kylantys iššūkiai, Europos Sąjungos keliami jaunimo politikos prioritetai bei nacionalines priemones jų įgyvendinimui vietiniame lygmenyje,
- Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007 - 2009 m. programos įgyvendinimas,
- Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių organizacijos siekiai,
- Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvinimas,
- NVO situacija savivaldybėse,
- Jaunimo centrų situacija Lietuvoje,
- Jaunimo centrų plėtra,
- Subsidiarumo principas ir jo taikymo ypatumai,
- Neformaliojo ugdymo plėtros tendencijos,
- Daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimo perspektyvos,
- Vaikų dienos centrų siūlomos galimybės,
- Regioninė kultūros politika. Kultūros įstaigų vaidmuo sudarant galimybes jaunų žmonių saviraiškai, plėtojant jaunimo meninį ugdymą,
- Gyvenamųjų vietovių bendruomenių pilietiškumo ir bendruomeniškumo skatinimas valstybiniu lygiu.

Seminaro metu suteikta informacija ir specialiosios žinios savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams leidžia kryptingiau ir nuosekliau rengti savivaldybių jaunimo politikos programas ar įvertinti jau įgyvendinamas priemones, atsižvelgiant į nacionalinius ar net Europos Sąjungos jaunimo politikos prioritetus. Aptartos temos dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos, pristatyti sėkmingai veikiančių tarybų pavyzdžiai, leidžia esant poreikiui tobulinti vietose savo tarybų darbą reglamentuojančius dokumentus, veiklos organizavimą ir kt. Taip pat su savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais buvo vertinama

esama situacija dėl jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų, jų veiklos kokybės ypač regionuose. Prieita iš vadų, kad:

- Dažnai jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos silpnos.
- Per menkai populiarinama savanorystė/ savanoriška veikla neorganizuoto jaunimo tarpe.
- Daug įsikūrusių fiktyvių jaunimo organizacijų, kurios realiai neveikia, o dažnai tik „padedą“ išleisti skiriamas lėšas.
- Jaunus žmones, veikiančius NVO, stipriai apsunkina formalūs dalykai (finansiniai atsiskaitymai, dokumentų gausa ir kt.).
- Gan dažnai jaunimo organizacijos neturi savo veiklai patalpų. Ar reikalingos visiškai atskiros patalpos - visai naujos? Gal galima pagal tam tikrus susitarimus leisti naudotis jau turimomis patalpomis savivaldybėse.
- Net ir jaunimo organizacijose (o taip pat ir su jaunimu dirbančiose) trūksta - „jaunimo darbuotojų“ („teisingų lydinčių žmonių“, sugebančių dirbti su jaunimu). Viena iš išiečių - ieškoti biudžetinių įstaigų etatinių darbuotojų ir stiprinti juos, suteikiant papildomą darbo su jaunimu kompetencijų, kad galėtų dirbti su jaunimu.
- Reikėtų stiprinti bendruomenes pagal gyvenamąsias vietas (ypatingai tose rajonuose, kur yra daug kaimiškųjų teritorijų).
- Savivaldybių administracijai reikėtų daugiau paslaugų pirkti iš NVO sektoriaus

Aptariant jaunimo centrų/ atvirų erdvių plėtros savivaldybėse klausimus: kodėl, ką ir kaip dar galėtume/turėtume daryti, išsakytos problemos:

- Pritrūksta politinio palaikymo, tinkamų sprendimų;
- Trūksta metodinės medžiagos darbo su jaunimu klausimais;
- SJRK pirmiausiai turi sau aiškiai atsakyti: kam ir kodėl viso to reikia;
- Kt.

Aptartos galimi sprendimo būdai (ką gali savivaldybės pačios daryti):

- Bandyti išplėsti, peržiūrėti jau veikiančių biudžetinių įstaigų funkcijas, teikiamas paslaugas, kad kuo labiau atitiktų vietos jaunimo poreikius;
- Decentralizuoti biudžetines įstaigas;
- Siekti kuo glaudesnio bendradarbiavimo tarp atskirų institucijų: policijos, vaiko teisių apsaugos, kultūros ir kt. sričių;
- Peržiūrėti turimus resursus, nepradėti tik kuriant nauja, neišsiaiškintus, o ką turi ir gali pertvarkyti (patalpos, etatai, žmogiškieji ištekliai ir kt.);

- Sprendžiant „Jaunimo darbuotojų“ nebuvimo ir didžiulio poreikio problemą inicijuoti susitikimus, seminarus, mokymus jau dirbantiems žmonėms (vairiose srityse (kultūros, sporto, socialinėje ir kt.) ieškant galimybių per pedagogų švietimo, kai kur suaugusiųjų ir kt. edukacinius centrus, jaunimo ar su jaunu dirbančias organizacijas.

Didelė nauda savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams buvo tai, kad seminare dalyvavo Švietimo ir mokslo, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Vidaus reikalų ministerijų, Kūno kultūros ir sporto, Lietuvos vaikų ir jaunimo centro atstovai. Savivaldybių darbuotojams buvo pristatytos labai aktualios temos bei sudaryta galimybė diskusijoms. Žinant kitų sričių, kaip švietimo, socialinių reikalų, kultūros ir kt. planus, t.y., įgyvendinamas ar planuojamas įgyvendinti programas ir priemonės, tikslingiau, racionaliau galima planuoti žmogiškuosius ir materialiuosius išteklius savivaldybėse. Pavyzdžiui, koordinatoriai jau nusimatė, kaip būtų galima kooperotis bendradarbiauti atidarant jaunimo centrus ar atviras jaunimui erdves per švietimo ir mokslo ministerijos planuojamus steigti savivaldybėse daugiafunkcinius centrus. Aptarta kaip galima bendradarbiauti su SADM finansuojamais vaikų dienos centrais.

Balandžio 7-8 d. surengtas seminaras, kuriame dalyvavo Plungės, Telšių, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai ir minėtų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai. Seminaro metu pristatytos ir aptartos nacionalinės ir regioninės jaunimo politikos tendencijos. Telšių apskrčiai priklausančių savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai pristatė savo savivaldybėse įgyvendinamos jaunimo politikos sunkumus ir sėkmes, aptartos galimos plėtros perspektyvos. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariams pristatyta informacija apie jaunimo reikalų tarybų sudarymo principus, galimas veiklas, galimus veiklas reglamentuojančius dokumentus, aptarta savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos svarba. Seminaro metu buvo sudaryta galimybė dalintis gerąja patirtimi, suteiktos individualios konsultacijos. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai turėjo galimybę numatyti savo tarybų efektyvinimo galimybes. Seminare iš viso dalyvavo 40 žmonių.

Buvo surengti keli susitikimai – diskusijos su Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos (toliau – Asociacija) valdybos nariais. Susitikimų metu pasidalinta informacija, aptartas Asociacijos bendradarbiavimas su Norvegijos jaunimo klubų asociacija Ungdom&Fritid, diskutuota dėl jos įgyvendinamo projekto „Jaunimo reikalų koordinatorių tinklo stiprinimas dėl jaunimo politikos plėtros savivaldybėse“. Susitarta dėl galimo

Asociacijos ir Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos praktinio bendradarbiavimo Įgyvendinamų projektų kontekste. Aptarti 2008 metais atlikto tyrimo Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse klausimais rezultatai. Susitarta dėl bendradarbiavimo diegiant jaunimo politikos kokybės vertinimo sistemą savivaldybėse. Sudaryta darbo grupė, kuri rengia kokybės vertinimo aprašo ir metodikos tobulinimo projektą. Darbo grupė planuoja iki lapkričio 1 dienos pateikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai minėto dokumento projektą. Bendradarbiaujant su Asociacija, rugsėjo 7 d. taip pat buvo surengta spaudos konferencija „Regioninė jaunimo politika: iššūkiai ir galimybės“, kurios tikslas: žiniasklaidos atstovams pristatyti regionuose Įgyvendinamos jaunimo politikos aktualijas, kylančius iššūkius ir naujas galimybes. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros ir kitų institucijų atstovai.

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai buvo Įtraukti Į rengiamo Ilgalaikės jaunimo politikos strategijos projekto svarstymą Asociacijos atstovams trumpai buvo pristatytas *Ilgalaikės jaunimo politikos strategijos* projektas, kviečiant vietos savivaldos atstovus suformuluoti pasiūlymus minėto dokumento tobulinimui ir išplėtojimui.

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai jiems aktualiais klausimais buvo konsultuojami individualiai. Per ataskaitinį laikotarpį individualios konsultacijos suteiktos daugiau nei dvidešimčiai koordinatorių. Dažniausiai kilę klausimai: galimybė pasinaudoti programa „Veiklus jaunimas“, tarpžinybinis bendradarbiavimas savivaldybėse (pvz., su kultūros skyrių darbuotojais: kaip atverti kultūros centrų erdves ir susitarti dėl patogesnio laiko jaunimui užsiimti saviraiška kultūros centre ir kt.), jaunimo organizacijų stiprinimo galimybės esant krizei, tarptautinės jaunimo dienos minėjimui skirtų renginių organizavimas, galimybė savivaldybei dalyvauti Departamento Įgyvendinamame projekte „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių skatinimas Įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“, finansuojamo ES struktūrinių fondų lėšomis ir kiti klausimai.

Nuolatos buvo stebima situacija dėl jaunimo teisių apsaugos funkcijų vykdymo tose savivaldybėse, kuriose keitėsi jaunimo reikalų koordinatoriai. Per III ketvirtį, net 4 savivaldybėse keitėsi, pradėjo dirbti nauji savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, o per IV ketvirtį – 1.

Įgyvendinant programos 2 uždavinio „Gerinti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių darbo sąlygas, sudaryti galimybes savivaldybių jaunimo reikalų

koordinatoriams, jaunimo darbuotojams, specialistams ir savanoriams, dirbantiems su jaunimu, nuolat kelti kvalifikaciją“ 2.3 priemone, Telšių rajono savivaldybėje buvo surengtas seminaras, kuriame dalyvavo Vaikų teisių apsaugos, policijos, socialinių pedagogų, socialinių reikalų, jaunimo centro atstovai, savivaldybės politikai, jaunimo reikalų koordinatore ir kiti. Seminaro tikslas - pasitarti dėl galimo efektyvesnio visų tarnybų darbo, dirbant su neorganizuotu, mažiau galimybių turinčiu jaunimu. Aptarta, kaip Telšiuose veikiantis jaunimo centras gali bendradarbiauti su kitomis minėtomis institucijomis įgyvendinant *Minimalios ir vidutinės vaiko priežiūros* Įstatymą.

Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija bendradarbiaudama su Jaunimo reikalų departamentu prie SADM bei įgyvendindama projektą „Jaunimo reikalų koordinatorių tinklo stiprinimas dėl regioninės jaunimo politikos plėtros“ 2009 m. lapkričio ir gruodžio mėn. inicijavo Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos strategijos peržiūros ir naujos 2010 – 2015 m. rengimo seminarus. Seminaruose dalyvavo 10 jaunimo reikalų koordinatorių. Buvo surengti trys strategijos rengimo seminarai. Seminarų metu buvo įvertinta esamos Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos strategijos įgyvendinimas. Buvo nuspręsta keisti senąją Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos viziją „Palanki aplinka jauno žmogaus socializacijai jaunimo teisių apsaugą ir galimybes garantuojančioje valstybėje“ į „Savo krašte gyventi ir kurti motyvuotas jaunas žmogus“ bei misiją pasitelkiant JRK tinklo galimybes dalyvauti formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką Lietuvos regionuose, grindžiant veiklą pasitikėjimo, solidarumo, partnerystės ir subsidiarumo principais, įtakoje sektorius plėtoti subalansuotą ir palankią erdvę jaunimui“ į „Per JRK tinklą įtakoti Lietuvos ir savivaldų politiką, formuojant jaunimui palankias sąlygas“.

Naujoje veiklos strategijoje nuspręsta didinti jaunimo reikalų koordinatorių ir socialinių partnerių bendradarbiavimą vystant jaunimui palankią aplinką regionuose:

- Stiprinant tarpžinybinį bendradarbiavimą – užtikrinant jaunimo reikalų koordinatorių dalyvavimą ir atstovavimą su jaunimo politikos reikalais susijusiose tarpžinybinėse komisijose, darbo grupėse ir kt..
- Kuriant plačią regioninės jaunimo politikos padėties monitoringinę sistemą.
- Vystant regionų bendradarbiavimą tarptautiniu lygmeniu, ypač su Skandinavijos šalimis, Vokietija bei kaimynais.
- Parengti jaunimo reikalų koordinatorių pozicijas dėl teisės aktų reglamentuojančių jaunimo politiką ir jos struktūras.

- Aktyviai dalyvauti jaunimo politikos vertinimo procese regionuose.
- Stiprinti jaunimo reikalų koordinatorių kvalifikaciją organizuojant nuolatinius mokymus savo nariams.
- Organizuoti buvusius jaunimo reikalų koordinatorius veikti Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos sudėtyje.
- Užtikrinti Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos veiklą didinant savivaldybių įsipareigojimus finansuojant NJRKA.
- Vystyti Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos teikiamų paslaugų kiekį.
- Vystyti socialinės partnerystės tinklą.

Tyrimų vykdymas

Tyrimas „Jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką“ vykdomas Jaunimo reikalų departamentui prie SADM bendradarbiaujant su Nacionalinę jaunimo reikalų koordinatorių asociacija.

Tyrimo objektas: jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką. (Jaunimo dalyvavimas - su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ar jaunimo organizacijų atstovais).

Tyrimo tikslas: Įvertintas realus, apimantis visą Lietuvą jaunimo ir jaunimo organizacijų įsitraukimas į jaunimo politiką įgyvendinančias struktūras, jaunimo dalyvavimas priimant jam svarbius sprendimus, įvertintos pagrindinės problemos, trukdančios jauniems žmonėms efektyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje, o taip pat bendros tendencijos. Tyrimas formuluos pagrindines jaunimo motyvines išraiškos tendencijas, kurios bus reikalingos diegiant naujas, jaunimui patrauklias ir suprantamas erdves savivaldybėse.

Tyrimo uždaviniai:

1. Iširti jaunimo politiką įgyvendinančios ir jaunimo dalyvavimą turinčios užtikrinti sistemos formavimo ir funkcionavimo principus savivaldybėse.
2. Iširti jaunimo organizacijų, kaip pagrindinių jaunimo politikos dalyvių, potencialą vietos savivaldybėse.
3. Iširti regioninių jaunimo organizacijų tarybų jaunimo atstovavimo potencialą.
4. Iširti savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos produktyvumą.
5. Iširti ir palyginti jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę apie jaunimo dalyvavimo jaunimo politikos formavime ir įgyvendinime trukdančius ir skatinančius veiksnius

6. Iširti kokie yra dažniausiai naudojami jaunų žmonių ir savivaldybių alternatyvūs (ne per jaunimo politikos struktūrą) jaunimo dalyvavimo sprendžiant jiems aktualius klausimus būdai.

7. Parengti rekomendacijas jaunimo reikalų koordinatoriams dėl jaunimo dalyvavimo skatinimo ir jaunimo politikos įgyvendinimo vietos savivaldybėse produktyvumo didinimo.

Tyrimas atliekamas remiantis hipoteze, kad savivaldybėse esanti jaunimo politikos sistema neužtikrina aktyvaus ir produktyvaus jaunimo dalyvavimo sprendžiant jam aktualius klausimus. Tyrimas bus atliktas iki 2010 metų balandžio 1 dienos. Projekto partneris, Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija prie tyrimo prisidės 37 tūkst. litų.

Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų mokymų organizavimas

Tikslas - organizuoti savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariams seminarus bei gerosios patirties sklaidos renginius.

Savivaldybės jaunimo reikalų taryba sudaroma pariteto principu iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Tarybos tikslai yra formuoti ir koordinuoti savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą, užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą sprendžiant savivaldybės jaunimo politikos klausimus, stiprinti bendradarbiavimą tarp jaunimo politikos įgyvendinimo srityse veikiančių savivaldybės institucijų bei įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų ir tarnybų.

Vasario 18 d. Anykščiuose suorganizuotas seminaras Anykščių ir Utenos rajonų savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariams. Seminare buvo aptariamoms savivaldybių jaunimo politikos gairės, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sudarymo principai, tikslai, veiklos kryptys. Kiekvienos tarybos nariai galėjo įsivertinti savo tarybos veiklą, padedant konsultantams nusimatyti veiklos efektyvinimo priemones. Šiuo metu vyksta derinimas, pasirengimas su savivaldybėmis dėl Vilniaus miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos efektyvinimui skirtos konferencijos ir dėl Telšių apskrčiai priklausančių savivaldybių jaunimo reikalų tarybų mokymų, kurie vyks balandžio mėnesį.

Balandžio mėnesį mokymai vyko Vilniaus miesto, Plungės apskrčiai priklausančių savivaldybių, ty., Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų bei Rietavo savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariams bei jaunimo reikalų koordinatoriams.

Rugsėjo mėnesį įvyko vienas seminaras Ignalinoje, kuriame dalyvavo Ignalinos rajono, Zarasų rajono bei Visagino savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai, savivaldybių administracijų atstovai. Seminaro metu pristatytos minėtų savivaldybių jaunimo reikalų

tarybų veiklos, aptarti sunkumai ir galimybės. Savivaldybių atstovams suteikta papildoma informacija ir konsultacijos jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.

Lapkričio mėnesį buvo suorganizuoti seminarai-konferencijos šių savivaldybių jaunimo reikalų taryboms iš: Jonavos rajono, Šiaulių miesto, Radviliškio, Pakruojo, Šiaulių, Akmenės, Joniškio, Kelmės rajonų.

Buvo planuota surengti daugiau renginių, skirtų savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklų efektyvinimo klausimais, bet suplanuoti seminarai neįvyko dėl visoje šalyje susiklosčiusios sunkios ekonominės situacijos. Iš viso renginiuose dalyvavo 27 savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai.

Organizuoti institucijų konferencijas jaunimo politikos įgyvendinimo ir informacijos sklaidos klausimais

Balandžio 28 d. surengta konferencija Vilniaus miesto savivaldybėje. Konferencijos tikslas - efektyvinti savivaldybėje tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą, ieškoti optimaliausių žmogiškųjų ir materialiujų resursų panaudojimo galimybių. Konferencijos metu Vilniaus miesto savivaldybės Jaunimo politikos skyriaus atstovai pristatė jaunimo politikos įgyvendinimo situaciją, prioritetus. Konferencijoje turimus resursus (įstaigas, vykdomas veiklas ir kt.) pristatė kultūros, švietimo, socialinių reikalų, sporto ir kt. sričių atstovai. Nevyriausybinių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų situaciją aptarė Vilniaus miesto regioninės jaunimo organizacijų tarybos atstovai. Konferencijos metu susitarta dėl glaudesnio bendradarbiavimo galimybių.

Lapkričio 14 – gruodžio 15 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Skuodo jaunimo nevyriausybinių organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ organizavo akciją „Aš – Skuodiškis“. Akcijos tikslas – ugdyti ir lavinti Skuodo jaunimo supratimą apie vieną iš didžiausių vertybių – patriotiškumą pilietiškumą skatinti mylėti savo miestą Skuodą, domėtis jo istorija, esama padėtimi ir ateitimi, džiaugtis ir didžiuotis būnant šio miesto gyventojais. Akcijoje dalyvavo 25 žmonės.

Gruodžio 4 – 6 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Ukmergės rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, organizavo mokymus Ukmergės jaunimo organizacijoms. Renginio tikslas: mokyti jaunimą, kaip pritraukti neorganizuotą jaunimą į jaunimo organizacijas, juos motyvuoti veiklai bei išlaikyti savo gretose. Mokymuose dalyvavo 35 žmonės.

Gruodžio 11 – 13 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, organizavo mokymus Pakruojo jaunimo

organizacijoms. Mokymų temos: „NVO narių ir potencialių narių motyvavimas“, „Projektų rengimas ir valdymas“. Renginyje dalyvavo 30 žmonių.

Gruodžio 18 – 19 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Šilalės rajono visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, organizavo mokymus Tauragės apskrities jaunimo lyderiams. Renginio tikslas: aptarti būdus, kaip stiprinti bendradarbiavimą tarp jaunimo organizacijų Tauragės apskrityje. Mokymuose dalyvavo 30 žmonių.

Gruodžio 21 – 22 d. Departamentas, bendradarbiaudama su Anykščių rajono savivaldybe, organizavo mokymus Anykščiuose Utenos apskrities (Utenos, Ignalinos, Molėtų ir Anykščių) jaunimo lyderiams. Renginio tikslas: aptarti, kaip motyvuoti jaunimą, kelti savarankiškumą, iniciatyvumą, atsakomybę bei kaip dirbti komandoje. Dalyvavo 22 žmonės.

Gruodžio 22 – 23 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Rietavo savivaldybe, organizavo mokymus Rietavo raj. Telšių apskrities organizacijų jaunimo lyderiams. Renginio tikslas: suteikti organizacijų vadovams patyriminio metodo taikymo teorinių žinių ir praktinių įgūdžių žiemos metu. Dalyvavo 40 žmonių.

Gruodžio 22 – 23 d. Departamentas, bendradarbiaudamas su Šiaulių miesto savivaldybe, organizavo mokymus Šiauliuose Šiaulių apskrities (Šiaulių rajono, Kelmės, Akmenės, Pakruojo, Radviliškio, Joniškio ir Šiaulių miesto) jaunimo nevyriausybinių organizacijų vadovams ir nariams. Renginio temos: „Lyderystė“, „Projektų valdymas“, dalyvavo 100 žmonių.

Atlikti jaunimo politikos plėtros savivaldybėse analizę ir pristatyti ją visuomenei

Įgyvendinant programos 6.4 priemonę buvo surengta keletas 2008 metais atliktų Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse tyrimų „Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių apklausa“, „Jaunimo informavimo apie jaunimo politiką 7 savivaldybėse“, „Jaunimo politikos plėtros kokybės vertinimas savivaldybėse“, „Jaunimo politikos analizė viešosios politikos reglamentavimo atžvilgiu“ rezultatų pristatymai bei aptarimai savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams jų suvažiavimo metu, pristatyti nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos atstovams, o t.p., įvairių ministerijų, departamentų ir kitų institucijų atstovams. Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika ir vertinimo aprašas buvo įvertintas profesionalių vertintojų ir šiuo metu yra derinamas su Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių asociacija ir kitomis institucijomis bei bus teikiamas Socialinės apsaugos ir darbo ministrui patvirtinti.

Atskiras visų vertinimų ir tyrimų pristatymas birželio 22 d. vyko Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, kur buvo pakviesti visų ministerijų, įstaigų ir didžiųjų nevyriausybinių

organizacijų atstovai. Iš viso dalyvavo per 60 atstovų iš įvairių institucijų, žinybų ir organizacijų – Departamento socialinių partnerių.

Esant poreikiui vyko keletas diskusijų, tyrimų rezultatų aptarimų, kuriose dalyvavo Lietuvos jaunimo organizacijų ir Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos atstovai. Buvo analizuojama esama situacija ir tariamasi dėl galimo jaunimo politikos plėtojimo savivaldybėse, atsižvelgiant į tyrimo rezultatus.

Organizuoti (pagal poreikį) jaunimo organizacijų narių mokymus

2009 m. gegužės 22 – 23 d. Departamentas, atsižvelgdamas į pagrindines jaunimo nevyriausybinių organizacijų problemas, išryškėjusias susitikimų, aptartų I ketv. ataskaitoje, metu, organizavo mokymus jaunimo nevyriausybiniams organizacijoms finansiniais klausimais temomis „Buhalterinės apskaitos pagrindai“, „Apmokestinimo pagrindai“ bei teisiniais klausimais temomis „Jaunimo elgsena ir teisė“, „Renginių organizavimas ir teisinė atsakomybė“. Mokymuose dalyvavo Rokiškio „Apvaliojo stalo“, Ukmergės rajono jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“, Lietuvos skautijos Pamario tunto, VšĮ Jaunimo laisvalaikio centro, Ukmergės jaunimo centro, Lietuvos psichologijos studentų asociacijos, Ateitininkų federacijos, Lietuvos studentų atstovybių sąjungos, Jaunųjų konservatorių lygos, Vaikų ir jaunimo labdaros ir paramos fondo, asociacijos „Mentor Lietuva“, Jaunųjų liberalų aljanso, labdaros ir paramos fondo „Dvasinės pagalbos jaunimui centro“ bei kitų organizacijų atstovai. Mokymų metu buvo plačiau aptarti: buhalterinės apskaitos esmė, bendrieji apskaitos principai, buhalterinės apskaitos reglamentavimas, organizavimo būdai, atsakomybė už buhalterinės apskaitos organizavimą, proceso nuoseklumas, dokumentai, finansinė atskaitomybė ne pelnom siekiančioms organizacijoms, pagrindiniai Lietuvoje taikomi mokesčiai, NVO aktualiausi mokesčiai. Mokymų metu aptarti ir organizacijų teisinės atsakomybės ir reglamentavimo klausimai: jaunimo elgesys - visuomenės baimės (stereotipai), paplitimas ir kontrolė; teisės esmė, galimybės ir ribos; pagrindinės teisinės atsakomybės nuostatos civilinėje, darbo, administracinėje ir baudžiamojoje teisėje; teisinės atsakomybės už tam tikrą nusikalstamą elgesį ypatumai: alkoholis, narkotikai, ginklai, agresyvus elgesys; renginių organizatorių ir vadovų teisinė atsakomybė, jos ribos; jaunimo veiklos teisinis reglamentavimas. Mokymuose dalyvavę jaunimo nevyriausybinių organizacijų atstovai teigiamai įvertino mokymus, kaip labai reikalingus ir savalaikius, organizavimą, lektorius, informaciją, gautą mokymų metu, taip pat teigė, jog norėtų ir dalyvauti antrame mokymų etape, jei jame būtų dar konkrečiau ir detaliau aptarti organizacijų

veikloje aktualūs teisiniai finansiniai klausimai (informacija pateikiama iš dalyvių po renginio pildytų anketų).

Jaunimo centrų darbuotojų ir savanorių kvalifikacijos kėlimo kursai, mokymai, seminarai

Sausio 27 dieną vykusio pasitarimo metu, kuriame dalyvavo jaunimo centrų ekspertai–konsultantai, 2008 m. vertinę Jaunimo centrų vykdomas veiklas bei konsultavę juos asmeninių kompetencijų klausimais, Departamento darbuotojai ir kitų valstybinių institucijų atstovai, buvo numatyta 2009 metais organizuoti mokymų ciklą jaunimo centrų darbuotojų kvalifikacijai kelti.

Iš mokymų ciklo, jaunimo centru darbuotoju kvalifikacijai kelti, balandžio 7-9 dienomis buvo suorganizuoti mokymai Rokiškio jaunimo centro darbuotojams. Rokiškio JC mokymuose dalyvavo 17 žmonių, šių mokymų metu buvo atlikta Rokiškio jaunimo centro struktūrinė ir veiklų analizė ir pristatyti Atvirojo darbo su jaunimu ypatumai bei principai.

Mokymų metu buvo išgrynintos problemos ir aptarti būdai šioms problemoms spręsti:

- Atvirą jaunimo centrą pirmiausiai „patikrina“ aktyvus jaunimas, kuris vėliau pasitraukia, supratę, kad ši erdvė ne jiems. Tokiu būdu jaunimo centro darbuotojas ne iš karto turi sąlygas dirbti su rizikos grupės, sunkesniais, mažiau galimybių turinčiais jaunuoliais. Todėl būtina atsižvelgti į tai, vertinant centro veiklas.
- Atviro darbo su jaunimu centrų darbe labai svarbus įvairių žinybų ir įstaigų bendradarbiavimas ir susikalbėjimas. Dažniausiai aktyviai bendradarbiaujama vietoje su policija, vaikų teisių apsaugos tarnyba, socialiniais darbuotojais ir kt.
- Kiekviename centre šalia jaunimo darbuotojo dirba dar ir po kelis savanorius, kurie padeda jaunimo darbuotojui, bet tuo pačiu iš to kylanti problema - savanorių kaita ir motyvacijos trūkumas. Todėl kiekvienas centras kaip išgalėdamas rengia mokymus savanoriams. Tiksliau būtų, taupant valstybės lėšas, rengti bendrus mokymus visų centrų savanoriams, suteikiant jiems reikalingų kompetencijų dirbti atvirame jaunimo centre.

Siekiant plėtoti Atvirą darbą su jaunimu regionuose, Birželio 8-10 dienomis Kulautuvoje vyko įvadiniai mokymai, kuriuose pristatyti atviro darbo su jaunimu principai ir metodai mokymai naujai besikuriančių Atvirų jaunimo centrų ir pirmą kartą pateikusių paraiškų Atvirų jaunimo centrų veiklos programų finansavimui. Mokymuose dalyvavo 18 žmonių, šių mokymų metu pristatytas veiksmų planas, nuo ko reikia pradėti kuriant AJC ir planuojant veiklas bei pristatyti atviro darbo su jaunimu veiklos principai.

Liepos 16 – 19 d. surengti mokymai jaunimo centrų darbuotojų kvalifikacijai kelti. Dalyvavo 18 žmonių, kuriems buvo pristatytos darbo su probleminiu jaunimu formos ir būdai. Šie mokymai buvo įgyvendinti remiantis susitikimų ir ankstesnių mokymu metu nustatytu Atvirų jaunimo centrų darbuotojų poreikiu. Atviri jaunimo centrai pagal savo darbo specifiką orientuojasi būtent į mažiau galimybių turintį jaunimą, kuris dažnai yra kilęs iš socialinės rizikos grupei priklausančių šeimų, yra linkęs į sudėtingą ar netgi destruktivų elgesį ir neranda savęs realizavimo galimybių egzistuojančių organizacijų veiklose ar formaliojo švietimo sistemoje. Atviras jaunimo centras siekia suteikti prasmingos veiklos ir savirealizacijos galimybes bei per asmeninį ar grupinį augimą, tobulėjimą palengvinti integraciją į gyvenamąją aplinką bei visuomenę. Siekiant šių tikslų darbe su probleminiu jaunimu susiduriama su tam tikrais, kartais labai specifiniais sunkumais, kuriuos išspręsti reikalingos tiek tam tikros žinios, tiek gebėjimai, į kurių tobulinimą buvo nukreipti šie mokymai Atvirų jaunimo centrų darbuotojams. Mokymų metu buvo dirbama iš esmės dviem būdais: viena vertus, buvo sudaryta galimybė ir suteikta erdvė pasidalinimui patirtimi tarp pačių centrų, kita vertus – sukurtos dirbtinės situacijos (simuliacija), kad centrų darbuotojai įgautų daugiau praktinių įgūdžių sprendžiant bendraujant su probleminiu jaunimu kylančius sunkumus. Šių mokymų metu dalyviai sudarė centrų veiklos gerinimo programas.

Atviro darbo su jaunimu koncepcijos rengimas

Sausio 27 dieną Departamento patalpose buvo suorganizuotas pasitarimas dėl atvirų jaunimo centrų koncepcijos įgyvendinimo. Dalyvavo ekspertai – konsultantai Nerijus Mignis, Artūras Malinauskas, Donatas Petkauskas, Rita Škriadaitė, kurie 2008 metais vertino Jaunimo centrų vykdomas veiklas, konsultavo juos asmeninių kompetencijų klausimais bei padėjo įgyvendinant Atviro darbo su jaunimu metodinius nurodymus, Departamento darbuotojai, LR Prezidento konsultantas Arūnas Kučikas. Susitikimo metu numatytos 2009 m. veiklos kryptys jaunimo centrų veiklai stiprinti - mokymų ciklas jaunimo centru darbuotoju kvalifikacijai kelti.

Rugpjūčio 4 d. įvyko darbo grupės posėdis, kuriame buvo pristatytas pirminis „Atvirų jaunimo centrų ir erdvių“ koncepcijos projektas. Pirminis projekto variantas buvo atiduotas rengėjams tobulinti. Gruodžio mėnesį parengtas galutinis koncepcijos projektas, dėl kurio tolimesnio svarstymo kreiptasi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją. Kartu su jos deleguotais atstovais bus apsvarstyti projekto turinio ir teisiniai aspektai.

Gruodžio mėnesį buvo surengtas 2 dienų seminaras savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams ir atvirų jaunimo centrų ir erdvių darbuotojams, kurio tikslas – pristatyti *Atvirų jaunimo centrų ir erdvių* koncepcijos projektą ir aptarti jo praktinio įgyvendinimo galimybes. Pristatyti seminaro dalyviams pagrindinius atvirojo darbo su jaunimu principus, kokybės užtikrinimo elementus.

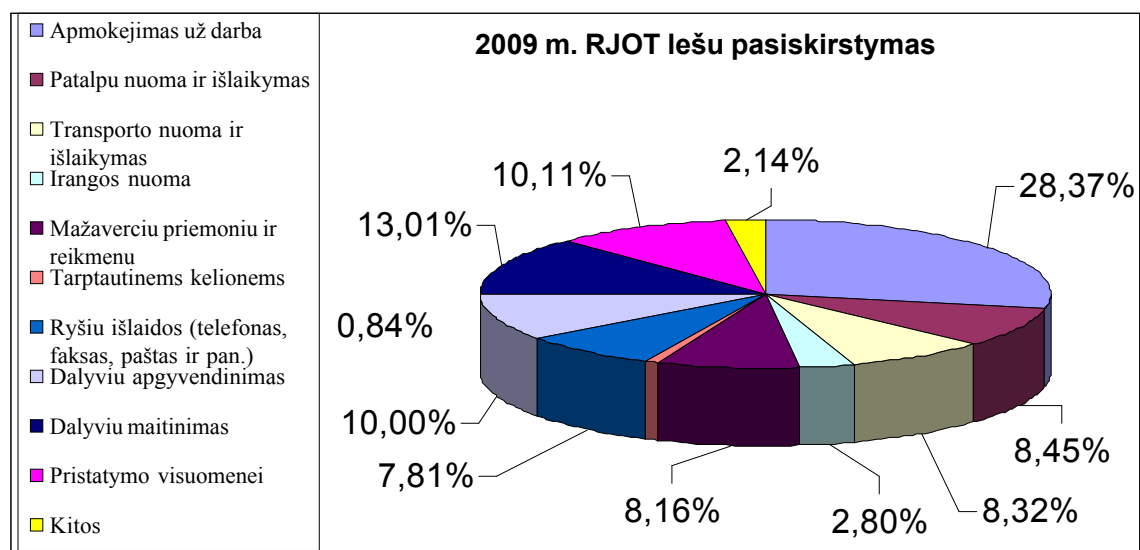
2010 metais yra planuojama plačiau aptarinėti, t.y., įtraukti į diskusijas daugiau įvairių institucijų atstovų, minėtą koncepcijos projektą ir teikti jį Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ministrui tvirtinimui.

Regioninių jaunimo organizacijų sąjungų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos finansavimo konkurso organizavimas ir programų finansavimas.

Konkursas „Regioninės jaunimo veiklos plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo“ yra skirtas Regioninių jaunimo organizacijų tarybų (toliau RJOT) jaunimo organizacijų „Apskritųjų stalų“ programų įgyvendinimui. Remiantis jaunimo politikos pagrindų Įstatymu, RJOT koordinuoja jaunimo organizacijų vienijimąsi bendradarbiavimo, keitimosi informacija, organizacijų galimybių stiprinimo, pozityvaus požiūrio į visuomeninę veiklą formavimo srityse savivaldybių teritorijose. RJOT veiklos tikslai yra skatinti pozityvias jaunimo iniciatyvas, skatinti jaunimo savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą skatinti visuomenei ir valstybei naudingą jaunimo veiklą inicijuoti bei skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomeniniame ir pilietiniame gyvenime, atstovauti jaunimo interesams valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, santykiuose su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis. Skelbto konkurso tikslas – sudaryti sąlygas regioninių jaunimo organizacijų taryboms efektyviai įgyvendinti Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų Įstatyme numatytas jaunimo organizacijų funkcijas, kad savivaldybių teritorijose veikiančios jaunimo organizacijos kaip institucijos taptų stipresnės, jų veikla būtų kokybiškesnė, skaidresnė, kad programų dalyviams būtų sudarytos sąlygos įgyti naudingos socialinės kompetencijos, jauniems žmonėms sudarytos sąlygos įsitraukti į jaunimo veiklą. Departamentas patobulino RJOT 2009 metų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų finansavimo tvarką. Pateiktos programos šių metų I ketvirtį buvo vertinamos dviem etapais – pirmajame etape buvo formaliai vertinama pateikta informacija organizacijų pateiktose paraiškose. Tokios procedūros buvo vykdomos jau keli metai, nuo institucinės paramos įgyvendinimo pradžios. Tačiau, siekiant geresnio jaunimo ir jaunimo organizacijų supratimo bei Departamento konstruktyvaus dialogo su RJOT įgyvendinant Lietuvos jaunimo politikos tikslus ir uždavinius buvo numatytas antras vertinimo etapas. Buvo organizuojami

susitikimai su RJOT valdybos nariais ir vadovais ir aptariamos jų programose planuojamos veiklos numatytos Įgyvendinti per 2009 metus, organizacijų problemos, būdai ir galimybės konstruktyviam bendradarbiavimui, siekiant Įgyvendinti integruotą jaunimo politiką savivaldybėse. Konkurso būdu paskirstyta 149 800 Lt 16-os Regioninių jaunimo organizacijų tarybų programų Įgyvendinimui. Savo programomis RJOT sieks stiprinti aktyvius narius, pažinti rajonuose veikiančias jaunimo organizacijas, identifikuoti jų poreikius ir atstovauti jas. Dauguma RJOT rengs mokymus, kurių pagrindinis uždavinys - išspręsti lyderių kaitos problemą rajonuose, taip pat ugdyti ir suteikti komandinio darbo, projektų rašymo, bendravimo, lyderystės ir kt. žinių, Įgūdžių bei kompetencijų. Kita svarbi veiklos sritis - atstovavimas ir organizacijų veiklos koordinavimas. T.y. nuolatinis organizacijų informavimo užtikrinimas, konsultavimas rengiant projektus, bendros veiklos koordinavimas, pasiūlymų rengimas vietos savivaldai, regioninėms ir nacionalinėms organizacijoms jaunimo politikos klausimais. Kitos sutartys yra baigiamos derinti. Pagal prie sutarčių pridėtus finansavimo grafikus pradėtas organizacijų finansavimas.

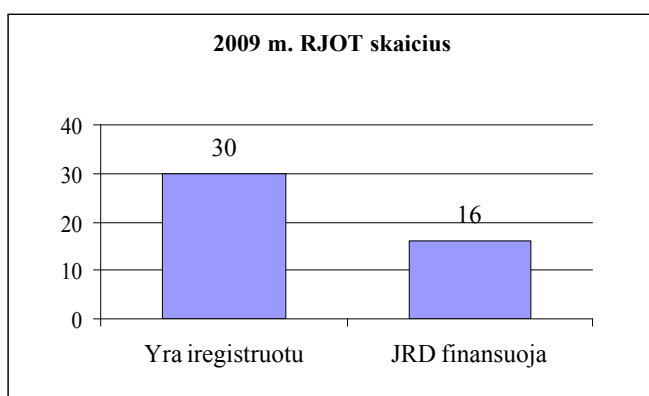
Kadangi institucinė parama skiriama tam, kad organizacijos išsilaikytų instituciškai, tai skiriamos lėšos atlyginimams, patalpų išlaikymui, ryšio išlaidoms ir kt. yra labai svarbios. Kaip matome iš 2 pav. didesnioji dalis lėšų tenka apmokėjimui už darbą, t.y. finansininkų, lektorių ir projektų vykdytojų samdymui. Taip pat pastebime, kad sumažėjo, o didžioji dalis organizacijų ir visai neprašo, lėšų Įrangos, t.y. kompiuterių, spausdintuvų ir kt. Įrangos nuomai, kas ankstesniais metais sudarydavo didesnę dalį prašomų lėšų. Taip yra todėl, kad Departamento 2006 - 2008 m. investicinės programos būdu skirta organizacinė technika jaunimo organizacijoms, pagal panaudos sutartis, yra reikalinga ir naudojama organizacijų veiklos tikslams.

2 pav. „Regioninės jaunimo veiklos plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų“ finansavimo 2009 metais konkurso finansuotų programų lėšų pasiskirstymas procentais.

Šiai dienai Lietuvoje yra įregistruota 30 RJOT. Departamentas 2009 m. finansavimą skiria 16 RJOT programų. T. y. daugiau nei 50 % visų veikiančių šalyje RJOT (žiūrėti 3 pav.). Departamentas siekia, kad RJOT taptų instituciškai stiprios, kad vietos valdžios institucijos įvertintų RJOT svarbą, bei skirtų joms pilną būtiną finansinį išlaikymą. Šiai dienai turime pavyzdį, t.y. Akmenės rajono RJOT, kuris šiemet nesikreipė į Departamentą dėl finansavimo, nes Akmenės rajono savivaldybė skiria pakankamą finansavimą RJOT veiklai.

3 pav. 2009 metais finansavimą iš Departamento gaunančių RJOT skaičius palyginus su visais registruotais RJOT.

Jaunimo centrų veiklos finansavimo konkurso organizavimas, paraiškų vertinimas ir atrinktų programų finansavimas

2009 kovo 18 d. Valstybės žiniuose Nr. 21-290 paskelbtas Atvirų jaunimo centrų veiklos programų finansavimo 2009 metais konkursas. Konkurso nuostatai buvo patobulinti, atsižvelgiant į 2008 m. vykdytas veiklas ir pasiektus rezultatus ir vertintojų pastabas. Programos prioritetai: 1) programos dalyviai yra jauni žmonės, turintys mažiau galimybių pažinimui ir tobulėjimui negu kiti jauni žmonės; 2) programos dalyviai yra jauni žmonės, kurie anksčiau nebuvo įtraukti į centro veiklas; 3) centras vykdydė konkurso nuostatose numatytas veiklas ilgiau nei 1 metus, tai yra, skatino prasmingą laisvalaikio užimtumą ir saviraišką, socialinių įgūdžių ugdymą(si), įsitraukimą į visuomeninę veiklą, sudarant sąlygas mažiau galimybių turinčiam ir/ar jaunimo organizacijoms nepriklausančiam ir kitoje prasmingoje veikloje nedalyvaujančiam jaunimui išreikšti save, sudarė galimybes jaunimo konsultavimui, informavimui, jaunimo ugdymuisi bei integracijai į socialinę aplinką, skatino jaunų žmonių grupių, su jaunimu dirbančių specialistų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą su kitais viešaisiais juridiniais asmenimis, bendradarbiavimo tinklų kūrimą; 4) centre yra užtikrinama paslaugų ir veiklų įvairovė, derinama ir kuriama

kartu su jaunimu; 5) centre yra įdarbinti ne mažiau kaip du darbuotojai, iš kurių vienas yra darbui su jaunimu; 6) centras bendradarbiauja ir dalijasi patirtimi su kitais jaunimo centrais; 7) centras buvo gavęs finansavimą iš departamento skelbto jaunimo centrų veiklos programų konkurso; 8) programos veikloms skiriamas finansavimas iš savivaldybės; 9) programa yra papildomai finansuojama iš kitų šaltinių (verslo, privačių rėmėjų, įvairių fondų).

Paraiškos buvo teikiamos iki balandžio 1 dienos. Iš viso gauta 31 paraiška.

Visi 8 finansavimą gaunantys centrai atlieka aukščiau minėtas veiklas, Departamentas konsultavo vykdytojus, vyko į tuos centrus patikrinti veiklą. Surinko ataskaitas už atliktas veiklas.

UŽDAVINYS NR. 2: *Stiprinti jaunimo nevyriausybinį sektorių, skatinti jaunos žmones dalyvauti jaunimo veikloje*

Uždavinio įgyvendinimui vykdytos priemonės:

Priemonė: Konkurso būdu skirti finansinę paramą jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų programoms ir projektams

Jaunimo koordinacinės veiklos jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos konkurso organizavimas ir administravimas

Konkurso tikslas - plėtoti jaunimo politiką Lietuvoje ir stiprinti jaunimo organizacijų potencialą skatinti pozityvias jaunimo iniciatyvas, užtikrinti kokybiškos informacijos mainus, stiprinti jaunimo savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą užtikrinti visuomenei ir valstybei naudingą jaunimo veiklą, inicijuoti bei skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomeniniame ir pilietiniame gyvenime, atstovauti jaunimo interesams valstybės institucijose ir įstaigose, santykiuose su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis, skatinti jaunimo organizacijų plėtrą regionuose.

Konkurso „Jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos paramos“ būdu Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai (LiJOT) skirta 300 tūkst. Lt. LiJOT veikia nuo 1992 m. ir vienija 56 didžiausias nevyriausybines jaunimo organizacijas- nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų tarybas. Pagrindinis LiJOT tikslas- kelti jaunimo organizacijų kompetenciją ir atstovauti jaunimo organizacijų ir jaunimo interesams bendradarbiaujant su Lietuvos valdžios institucijoms, kitais visuomeninio sektoriaus veikėjais, taip pat atstovauti Lietuvos jaunimo organizacijų ir jaunimo interesams Europos jaunimo skėtinėse struktūrose, Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijose dirbančiose jaunimo klausimais, kitose tarptautinėse organizacijose.

Departamentas pasirašė su LiJOT jaunimo organizacijų veiklos programos finansavimo sutartį, kuria LiJOT įsipareigojo vykdyti šias veiklas:

- Regioninių jaunimo organizacijų tarybų (apskritųjų stalų) stiprinimo programos įgyvendinimas. Bus nuolat konsultuojamos ir stiprinamos regioninės jaunimo organizacijų tarybos, siekiant sudaryti vienodas galimybes visu Lietuvos rajonų ir miestų jaunimui būti atstovaujamiems ir prisidėti prie regioninės, nacionalinės ir tarptautinės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo.
- Darbo grupių inicijavimas ir dalyvavimas. LiJOT atstovai kartu su institucijų atstovais svarstys aktualius regioninės jaunimo politikos klausimus, kurs bendras iniciatyvas, formuluos pasiūlymus valstybės institucijų veiklai ir teisės aktams rengti ir tobulinti.
- Vadovų klubų aktualioms problemoms aptarti rengimas, rezultatų aptarimas ir įgyvendinimas. Vadovų klubų susitikimo metu LiJOT narių vadovai diskutuos aktualiais klausimais, kurs bendras iniciatyvas ir dalinsis turima vadovavimo, organizacijų darbo specifinėse srityse patirtimi.
- LiJOT Žiemos ir Vasaros forumo organizavimas, kurių metu jaunimo organizacijų lyderiai kels savo kompetencijas ir dalinsis turima patirtimi aktualiose jaunimui ir jaunimo organizacijose srityse. Žiemos forumas jau vyko kovo 5-8 d., jame dalyvavo 120 dalyvių.
- LiJOT Asamblėjų organizavimas, kurių metu LiJOT narių atstovai kels ir svarstys jaunimui bei visuomenei aktualius klausimus, reikš jaunimo organizacijų pozicijas, bus priimamos bendros rezoliucijos ir pozicijos.
- Pasiūlymų teikimas įvairių institucijų veiklai, rengiamos programos. LiJOT nariai bus atstovaujami valstybės institucijose, kuriose bus svarstomi jaunimui aktualus klausimai, siekiant, kad priimami sprendimai atitiktų LiJOT narių interesus.
- Jaunimo politikos aktualijų stebėseną bei ryšių su jaunimu nustatymas. LiJOT nuolat vykdys LR Seimo, ministerijų veiklos, aktualios jaunimui ir jaunimo organizacijoms, stebėseną, prireikus bus atstovaujami LiJOT pasiūlymai ir pozicijos.
- Susitikimų su LiJOT nepriklausančioms jaunimo organizacijoms rengimas, rezultatų apibendrinimas ir įgyvendinimas. Bus nuolat palaikomi glaudūs ryšiai ir derinama informacija su regioninėmis jaunimo organizacijų tarybomis, nacionalinėmis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijoms, nepriklausančiomis LiJOT, pritraukiami nauji LiJOT nariai.

- LiJOT Valdybos ir Jaunimo reikalų tarybos susitikimų organizavimas, sprendimų įgyvendinimas. Bus koordinuojamos Jaunimo reikalų tarybos jaunimo narių veiklos, skatinamas jų glaudus bendradarbiavimas su LiJOT ir jaunimo organizacijomis.
- Susitikimai su LiJOT nariais, siekiant palaikyti nuolatinį glaudų ryšį bei asmeninį kontaktą bei siekiant indentifikuoti aktualias LiJOT nariams ir jaunimui problemas.
- Aktualios informacijos jaunimui nuolatinė sklaida elektroninėje erdvėje, interneto svetainės www.lijot.lt tobulinimas, informacijos talpinimas, administravimas, LiJOT naujienlaiškių rengimas ir sklaida.
- Aktualios informacijos jaunimui, jaunimo organizacijoms indentifikavimas, surinktos informacijos vertinimas ir informacijos apibendrinimas.
- Nuolatinis jaunimo organizacijų konsultavimas jaunimo veiklos klausimais.
- Padėkos vakaro organizavimas, kurio metu yra supažindinama su LiJOT narių nominuotais lyderiais, organizacijomis, projektais, partneriais.
- LiJOT tarpininkavimo tarp verslo sektoriaus ir jaunimo organizacijų skatinimas.
- Jaunimo organizacijų veiklos kokybės gerinimo sistemos diegimas ir veiklų koordinavimas. Sistemoje dalyvaus 15 LiJOT narių.
- Jaunimo organizacijų veiklos ekspertų tinklo veikla: susitikimai, išvadų ir pasiūlymų LiJOT rengimas.
- Jaunimo diskusijų, skirtų diskutuoti jaunimui aktualiais klausimais, kelti problemas, ieškoti sprendimų, kurti bendras iniciatyvas rengimas, rezultatų įgyvendimas.
- „Eurodesk Lietuva“ veikla, tinklapio www.eurodesk.lt priežiūra, kokybės ir sklaidos analizė, partnerių tinklo plėtra, veiklų plėtra regionuose, aktyvių ir pasyvių informacinių kampanijų rengimas.
- „Misija Sibiras“ veiklos tęsimas, tinklapio www.misijasibiras.lt priežiūra, patirties pristatymas, metodinės medžiagos rengimas ir platinimas, vaizdinės medžiagos rengimas ir platinimas, misijos dalyvių atranka, misijos įgyvendinimas, partnerių ir rėmėjų paieška.
- Lietuvos jaunimo interesų atstovavimas dalyvaujant Europos jaunimo forumo, Baltijos jaunimo forumo veikloje, dalyvaujant susitikimuose ir darbo grupėse Europos Sąjungos, Europos Tarybos struktūrose.
- LiJOT strategijos įgyvendinimo įvertinimas bei tolimesnės veiklos planavimas.

Įgyvendinant sutartį su LiJOT, toliau buvo pervedamos lėšos organizacijos programos įgyvendinimui pagal suderintą grafiką Organizacija, kaip ir visos kitos gaunančios

finansavimą, pateikė ataskaitą už ketvirčio veiklas, kurioje pateikė detalią informaciją apie vykdytas veiklas.

Balandžio 22 d. Departamente buvo suorganizuotas susitikimas su Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos biuro darbuotojais, siekiant pasidalinti gerąja patirtimi bei problemomis, su kuriomis Departamentas ir LiJOT susiduria įgyvendindami jaunimo politiką. Susitikimo metu plačiau aptartos pagrindinės šių organizacijų veiklos kryptys, veiklos planai, einamosios veiklos, bendradarbiavimas įvairiose srityse įgyvendinant jaunimo politiką. Departamentas pristatė „Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos“, „Regioninės jaunimo veiklos plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo“ konkursų rezultatus, susitikimų su nacionalinių jaunimo organizacijų bei regioninių jaunimo organizacijų tarybų rezultatus, Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcijos rengimą. LiJOT biuro darbuotojai pristatė Europos informacinių paslaugų tinklo (Eurodesk) naujoves, pagrindines projekto „Struktūrinio dialogo stiprinimas regionuose“ veiklas, projekto „Misija Sibiras“ bei tarptautines veiklas. Po susitikimo Departamento bei LiJOT biuro darbuotojai glaudžiau bendradarbiauja sprendami jaunimui aktualius klausimus, aktyviau derina veiklas.

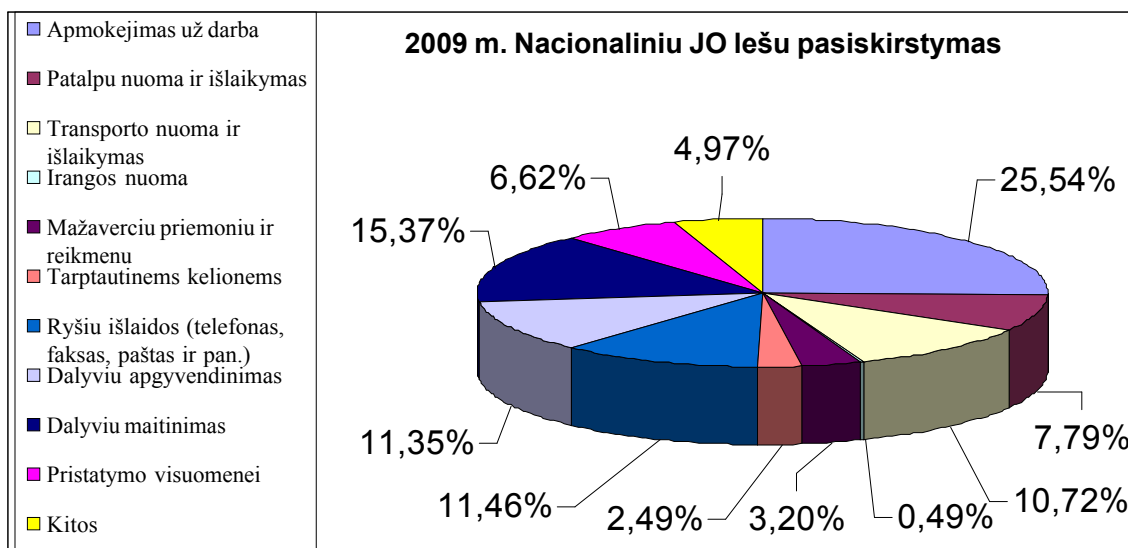
Departamentas prisidėjo finansuojant Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos vykdomą projektą „Misija Sibiras“, kurio tikslai: puošėti istorinę atmintį bei tautinį patriotiškumą jaunimo tarpe; skatinti kartų dialogą ir tarpusavio supratimą ypač aktualiais Lietuvos naujausiųjų laikų istorijos klausimais; formuoti teigiamą patriotiško ir pilietiško jaunimo įvaizdį visuomenėje; prisiminti ir pagerbti žuvusiuosius bei nukentėjusiuosius nuo Lietuvos gyventojų genocido – vieno juodžiausių XX amžiaus istorijos puslapių; visuomenei priminti, kad Sibiras – tai ne tik Rusijos teritorija, bet labai plati sąvoka/metafora, talpinanti savyje ir kitas šiuolaikinių NVS valstybių teritorijas, į kurias buvo tremiami žmonės; įamžinti Kazachstane kalėjusių tautiečių atminimą, pagal galimybes sutvarkyti lietuvių tremtinių ir politinių kalinių kapus Kazachstane bei Rusijos Federacijoje; susitikti su lietuviais, gyvenančiais Kazachstane bei Rusijos Federacijoje. Departamento lėšomis finansuotas internetinio puslapio sukūrimas ir palaikymas.

Jaunimo organizacijos potencialo plėtojimo ir institucinės paramos finansavimo konkurso organizavimas ir programų finansavimas

Konkurso tikslas – aktyviai įgyvendinti Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme numatytas jaunimo organizacijų funkcijas, kad jaunimo organizacijos kaip institucijos taptų stipresnės, jų veikla būtų kokybiškesnė, skaidresnė, kad programų dalyviams būtų sudarytos sąlygos įgyti naudingos socialinės kompetencijos.

Departamentas patobulino Nacionalinių jaunimo organizacijų 2009 metų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų finansavimo tvarką. Pateiktos programos šiemet buvo vertinamos dviem etapais – pirmajame etape buvo vertinama informacija organizacijų pateiktose paraiškose. Tokios procedūros buvo vykdomos jau keli metai, nuo institucinės paramos įgyvendinimo pradžios. Tačiau, siekiant geresnio jaunimo ir jaunimo organizacijų supratimo bei konstruktyvaus dialogo su Nacionalinės jaunimo organizacijomis įgyvendinant Lietuvos jaunimo politikos tikslus ir uždavinius buvo numatytas antras vertinimo etapas, kurio metu vyko susitikimai su organizacijomis ir aptariamoms veikloms numatytos įgyvendinti per 2009 metus.

Konkurso būdu paskirstyta 585 650 Lt 22-ejom nacionalinėm jaunimo organizacijoms.

4 pav. JRD „Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų finansavimo 2009 metais konkurso finansuotų programų lėšų pasiskirstymas procentais.

Nacionalinės jaunimo organizacijos savo veiklomis yra labai skirtingos, tačiau tikslas jų yra toks pats – t.y. sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą. Nacionalines jaunimo organizacijas pagal veiklos pobūdį būtų galima išskirti į keletą grupių, t.y. narystės, politines, besimokančio jaunimo, socialines ir kt. JRD institucinė parama skiriama tam, kad organizacijos išsilaikytų instituciškai, tai yra pagrindė lėšos skiriamos atlyginimams, patalpų išlaikymui, ryšio išlaidoms ir kt. administracinėms išlaidoms. Savo programomis nacionalinės jaunimo organizacijos siekia stiprinti tiek savo fizinius, tiek juridinius narius. Ypatingas dėmesys yra skiriamas darbui su savo skyriais, nariais, jaunų žmonių kompetencijų ugdymui, nuolatinio ryšio palaikymui ir naujų narių įtraukimui. Žiūrėti 4 paveikslą.

2009 m. kovo 28 – 29 d. vyko seminaras nacionalinėms organizacijoms „Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos finansavimo 2009 metais konkursas. Apibendrinimas, Įvertinimas ir išvados“ ir regioninėms jaunimo organizacijų taryboms „Regioninės jaunimo veiklos plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų finansavimo 2009 metais konkursas. Apibendrinimas, Įvertinimas ir išvados“. Seminare dalyvavo 30 žmonių. Buvo aptarti minėtų konkursų rezultatai, pagrindinės klaidos.

Iš viso yra pasirašyta 22 organizacijų veiklos programų finansavimo sutartys. Įgyvendinant sutartis su organizacijomis, buvo pervedamos lėšos programų įgyvendinimui pagal suderintus grafikus. Organizacijos pateikė finansines ir veiklos ataskaitas, kuriose pateikė informaciją apie vykdytas veiklas.

Jaunimo veiklos kokybės gerinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso organizavimas ir programų finansavimas

Konkurso tikslas – paremti projektus, kurie įvairiais būdais bei metodais kelia jaunų aktyvių žmonių ir asmenų, dirbančių su jaunimu, kompetencijas, gebėjimus ir įgūdžius. Konkursui teikiamų projektų turinys turėjo atitikti bent vieną iš šių siekių: kelti jaunimo lyderių, darbuotojų, savanorių, mokymų vadovų, kitų su jaunimu dirbančių žmonių kompetenciją, išmokant juos efektyvių darbo su jaunimu metodų; skatinti neorganizuoto jaunimo jungimąsi į jaunimo organizacijas; plėtoti jaunų žmonių socialinę kompetenciją prisidėsiančią prie jų sėkmingos integracijos į visuomenę ir darbo rinką, skatinti praktinį kompetencijų pritaikymą; skatinti jaunimo organizacijų, jaunų žmonių grupių bendradarbiavimą su kitais viešaisiais juridiniais asmenimis, bendradarbiavimo tinklų kūrimą, sprendžiant vietos bendruomenės ar jaunimui aktualius klausimus.

Konkursas paskelbtas rugsėjo 28 d., iš viso buvo gauta 114 paraiškų. Projektus vertino pariteto principu sudaryta 10 ekspertų vertinimo komisija. Finansuotos 22 organizacijos, paskirstyta 159 550 litų.

Projektų finansavimo 2010 metais konkursų organizavimas

2009 m. lapkričio 13 d. Įsakymu Nr. 2V-139-(1.4) buvo paskelbti šie konkursai: Jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos programų (gautos 23 paraiškos), Jaunimo veiklos regionuose plėtojimo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialo stiprinimo programų (gauta 15 paraiškų), Jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos (gauta 1 paraiška), Atvirų jaunimo centrų

veiklos programų (gauta 17 paraiškų) finansavimo 2010 metais konkursai. Gruodžio mėn. buvo patvirtinti komisijų, vertinančių šių konkursų programas, darbo reglamentai bei komisijų sudėtys. Šiuo metu yra vertinamos paraiškos.

Departamentas atliko jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų apklausą. Apklausa buvo bandoma išsiaiškinti organizacijų vykdomas veiklas, prisidedant prie Jaunimo politikos įgyvendinimo Lietuvoje, buvo vertinami pasiekti rezultatai, analizuojamos organizacijų pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria pačios organizacijos, jų nariai, ir kitais klausimais.

Apklausoje sudalyvavo 91 nevyriausybinių organizacija, iš jų 47 jaunimo bei 44 su jaunimu dirbančios organizacijos. Kiekviena organizacija galėjo priskirti save tam tikram tipui. Iš viso anketą užpildė 8 politiniu ideologiniu pagrindu veikiančios, 7 jaunimo atstovavimo (studentiškos, moksleiviškos), 20 socialinę veiklą vykdančios, 6 narystės, 13 laisvalaikio užimtumo, 14 kitokio tipo organizacijų, 12 jaunimo organizacijų sąjungų bei 11 atvirų jaunimo centrų. Daugumos organizacijų 2008 m. biudžetas iki 25 tūkst. litų (40 org.), viena organizacija nurodė, kad bendras jos biudžetas 2008 metais buvo tarp 500 tūkst. iki 1 mln. Lt ir 4 organizacijų biudžetas siekia daugiau nei 1 mln. litų. Iš valstybės, savivaldybės lėšų 2008 m. 24 organizacijos gavo iki 5000 litų, tuo tarpu 19 organizacijų – 50 tūkst. litų ir daugiau. Beveik 73 procentai anketą užpildžiusių organizacijų (66 org.) neturi nei vieno etatinio darbuotojo, dirbančio pagal terminuotą darbo sutartį, 5 organizacijos turi 8 ir daugiau. 74 organizacijos turi patalpas, tačiau tik 50 proc. teigė, jog patalpos yra tinkamo dydžio, kad nariai galėtų efektyviai vykdyti savo veiklą. 59 organizacijos teigė nepakankamai turinčios biuro ir organizacinės technikos.

Kaip pagrindines veiklas organizacijos įvardijo seminarus, mokymus, stovyklų organizavimą, akcijas. Per pastaruosius metus beveik 80 proc. organizacijų įtraukė naujų narių į organizacijų veiklą, kuri daugiausiai orientuota į mokyklinio bei studentiško amžiaus jaunimą, mažiau – į 24 – 29 m. jaunimą. Kaip pagrindines problemas organizacijos įvardijo:

- finansinių išteklių, aprūpinimo trūkumą,
- nestabili finansavimą,
- žmogiškųjų išteklių, etatinių darbuotojų trūkumą,
- dėmesio iš valdžios institucijų trūkumą
- jaunimo (organizacijos narių) pasyvumą.

Viešindamos savo veiklą organizacijos naudojasi interneto puslapiu, straipsniais bei akcijomis. Paklausti, kodėl tik nedidelė dalis jaunimo dalyvauja nevyriausybinių jaunimo

organizacijų veikloje, kaip pagrindines priežastis jaunimo nevyriausybinių organizacijų atstovai įvardijo kaip poreikio, laiko, informacijos apie organizacijų veiklą trūkumą. Į klausimą kurios yra pagrindinės institucijos, įgyvendinančios jaunimo politiką, trečdalis jaunimo organizacijų atstovų mano, kad tai - Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos bei savivaldybių administracijos. Tuo tarpu kaip jaunimo politikos formuotojus organizacijų atstovai be Departamento, taip pat identifikuoja Jaunimo reikalų tarybą prie JRD bei Lietuvos jaunimo organizacijų tarybą.

Apibendrinus Departamento vykdytą apklausą galime padaryti išvadą kad priklausomai nuo apklausos pobūdžio, į greitas apklausas organizacijos linkusios reaguoti ir noriai dalyvauja, reikšdamos savo nuomonę. Daugelis organizacijų (apie 80%) savo veiklą nukreipę į mokyklinio ir studentiško amžiaus jaunimą. Taip pat ir apie 80 % organizacijų nurodė, kad narių skaičius jų organizacijose padaugėjo, todėl galima daryti išvadą, kad organizacijos stengiasi įtraukti į savo veiklas naujus narius. Į vertinus Departamento skiriamą finansavimą (2008 metais vidutiniškai organizacijos iš departamento gavo po 20 tūkst. Lt), galima daryti prielaidą kad organizacijos turi daug kitų finansavimo šaltinių, taip pat ir savivaldybių teikiama parama pasinaudoja. 5% organizacijų sugebėjo administruoti palyginus labai dideles lėšas, tuo pačiu vykdė labai daug visuomenei naudingų veiklų. Vis dar pagrindinės organizacijų problemos nesikeičia: finansavimo nestabilumas, valdžios institucijų nepakankamas dėmesys, žmogiškųjų išteklių trūkumas, patalpų trūkumas arba netinkamumas veikloms, todėl vis dar svarbu plėtoti socialinį dialogą su organizacijomis ir sukurti lankstesnius finansavimo modelius bei sudaryti geresnes sąlygas jaunimo organizacijoms, užtikrinti finansinį stabilumą. Daugelis organizacijų mano, jog situacija Lietuvoje keičiasi į blogąją pusę, todėl galime daryti prielaidą, kad problemos ateityje išliks tos pačios.

UŽDAVINYS NR. 3: *Užtikrinti nacionalinės jaunimo politikos atstovavimą tarptautiniu lygiu.*

- **Suderinus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, atstovauti jaunimo politikai tarptautinėse darbo grupėse, institucijose bei organizacijose, inicijuoti ir įgyvendinti tarptautinius protokolus, projektus ir renginius jaunimo politikos srityje**

Uždavinio įgyvendinimui vykdytos priemonės:

Tarptautinių protokolų įgyvendinimas

Tarptautiniai ryšiai bei bendradarbiavimas yra palaikomi ir plėtojami su Europos Sąjungos bei kitomis valstybėmis, siekiant apsikeisti gerąja patirtimi su kitų valstybių jaunimo politiką įgyvendinančiomis institucijomis. Su vienomis šalimis Lietuva yra daugiau patirties perėmėja

(Vokietijos Federacinė Respublika, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Velso žemė, Belgijos Karalystės Flamandų bendruomenė), su kitomis lygiavertė partnerė (Estijos Respublika, Latvijos Respublika, Norvegijos Karalystė, Japonija, Lenkijos Respublika), trečiosioms – savo gerosios patirties perteikėja (P. Kaukazo, R. Europos šalys).

Įgyvendinami šie tarptautiniai protokolai:

1. Bendradarbiavimo vaikų ir jaunimo politikos srityse susitarimas tarp LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Norvegijos Karalystės vaikų ir lygybės ministerijos;
2. Protokolas dėl bendradarbiavimo jaunimo politikos srityje tarp Vokietijos Federacinės Respublikos Federalinės šeimos, senjorų, moterų ir jaunimo ministerijos ir Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;
3. Jaunimo subkomisijos susitarimas tarp Flandrijos ir Lietuvos;
4. Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos karalystės Velso jaunimo agentūros ir Lietuvos Respublikos Valstybinės jaunimo reikalų tarybos susitarimas;
5. Susitarimas tarp Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Azerbaidžano Respublikos jaunimo ir sporto ministerijos.

1. Tęsiant bendradarbiavimą su Norvegijos Karalystės vaikų ir lygybės ministerija, Departamentas seka veiklas, kurios užsimezgė po 2008 m. lapkričio mėn. Įvykusio seminaro „Jaunimo verslumas: kas gali būti padaryta bendradarbiaujant Lietuvos ir Norvegijos regionams“, kuris vyko Alytuje. Padedama Alytaus savivaldybės administracijos darbuotojams ir jaunimo organizacijoms derinant konkrečias veiklas su Norvegijos atstovais.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) kartu su Norvegijos jaunimo nacionaline taryba (LNU) 2009 m. rugpjūčio 26-29 d. dienomis Vilniuje turėjo susitikimą, skirtą gerosios patirties mainams. Susitikimo metu buvo aptartos svarbiausios vykdomos LiJOT ir LNU veiklos, Jaunimo resursų centro kūrimo klausimas, JNVO finansavimo šaltiniai ir būdai Lietuvoje ir Norvegijoje, darbas su JNVO Baltarusijoje – demokratijos projektai. Daug laiko buvo skiriama Jaunimo resursų centro klausimo aptarimui. LNU teigimu, Norvegijos Vyriausybė pritaria Jaunimo resursų centro Lietuvoje steigimui, LNU pateikė projektą į NORDBUK dėl tokio centro koncepcijos sukūrimo. Planuojama, kad tai būtų Jaunimo resursų centras visoms Baltijos jūros šalių nacionalinėms ir kitoms jaunimo organizacijoms. Vienas pagrindinių šio centro tikslų būtų jaunimo ugdymas aplink Baltijos jūros regioną. LNU nuomone, šis centras būtų puikus įrankis aktyviau bendradarbiauti su kaimynais iš Rytų Europos: Baltarusija, Ukraina ir t.t. Susitarta dėl tolimesnių veiksmų, kurių turi imtis abi nacionalinės jaunimo organizacijų tarybos šiuo klausimu. Renginyje dalyvavo 10 asmenų.

Spalio 23 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, viceministrė Audra Mikalauskaitė ir Norvegijos Karalystės Vaikų ir Lygybės ministerijos patarėjas Bjorn Jaaberg Hansen pasirašė dvišalį susitarimą tarp Lietuvos ir Norvegijos vaikų ir jaunimo politikos srityse Darbo plano 2010 metams. Pagal Darbo planą 2010 metais numatoma surengti keletą vizitų į Norvegiją: susipažinti su gerąja patirtimi integruojant jaunimą į darbo rinką, pasidomėti konfliktuojančių šeimų konsultavimo ir tarpininkavimo sistema, mokymo metodais ir programomis (renginiuose dalyvaus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos darbo biržos, jaunimo darbo centrų, jaunimo organizacijų atstovai, jaunimo ekspertai). Taip pat suplanuotas seminaras, padėsiantis paruošti dirvą Baltijos jaunimo resursų centro įkūrimui bei apibendrinamasis susitikimas tolesnėms dvišalėms bendradarbiavimo programoms kurti, bendradarbiavimo protokolo įvertinimui ir pratęsimui. Renginyje dalyvavo 5 asmenys.

2. Įgyvendinant protokolą su Vokietijos Federacinės Respublikos Federaline šeimos, senjorų, moterų ir jaunimo ministerija, gegužės 25-29 dienomis suorganizuotas renginys „*Ilgalaikės pagalbos jaunimui planavimas - keitimasis patirtimi su jaunimo reikalų koordinatoriais*“. Pagrindinė renginio programa vyko Telšių rajono savivaldybėje. Į renginį buvo pakviesti atstovai iš Plungės, Kretingos ir Širvintų savivaldybių. Siekiant užtikrinti pagalbos jaunimui tarpžinybiškumą organizuojamame renginyje dalyvavo Seimo narys, savivaldybių merai ir jų pavaduotojai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai, savivaldybių įvairių komitetų ir administracijos skyrių atstovai, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojai ir socialinių partnerių atstovai. Iš viso renginyje dalyvavo 37 asmenys.

Atstovai iš Vokietijos pristatė pagalbos jaunimui planavimo procesą Berlyno žemėje. Pastarasis procesas apima: tikslų identifikavimas; tikslų įgyvendinimo strategijos parengimas; priemonių planavimas; priemonės įgyvendinimas; priemonių įgyvendinimo poveikio vertinimas/sėkmingumo patikrinimas; priemonių koregavimas atsižvelgiant į rezultatus. Buvo pristatytas ir konkretus pavyzdys, kaip vykdyti pagalbos jaunimui planavimą bei užtikrinti jo įgyvendinimą. Kadangi pagalbos jaunimui planavimas turi prasidėti nuo esamos situacijos įvertinimo, keturių savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai pristatė parengtas atstovaujamos savivaldybės jaunimo situacijos analizes. Esminiai pastebėjimai, kurie buvo pateikti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių:

- Labai daug procesų įtakoja jaunimo nedarbas;

- Vyrauja ribotas jauno žmogaus supratimas – jis tik moksleivis, o kur kiti ? (iki 29 m.);
- Pagrindinės jauno žmogaus problemos: žalingi įpročiai, laisvalaikio trūkumas (nėra iš ko rinktis), saugumas gatvėje ir viešose vietose;
- Pastebėti trūkumai – trūksta nuoseklių ir sistemingų užimtumo priemonių;
- Atradimai: dirbančios institucijos neįpratusios bendradarbiauti ir keistis turima informacija;
- Atsižvelgiant į seniūnijų specifiką kiekvienai iš jų reikėtų atskiro pagalbos jaunimui plano;
- Daug kas užima jaunimą tačiau realiai tik laisvalaikio užimtumas, bet ne jauno žmogaus palydėjimas, socialinių įgūdžių ugdymas;
- Veikla labiau orientuota į gabius, „gerus“ jaunos žmones. Būtina esamų veikėjų veiklas koordinuoti tarpusavyje, kad veiklas orientuotų ir į sunkius jaunos žmones, o gal net labiau į šeimą;
- Pagalba ateina tikslinei grupei tik tuomet kai jie įvertinami kaip socialiai pažeidžiami.
- Labai didelis išskirtinumas – arba blogiems, arba labai gabiems;
- Papildomas ugdymas mokyklose nėra efektyvus ir patrauklus. Nevyriausybinių organizacijų negali įsitraukti, nes neperlipa nustatytų reikalavimų (pvz. pedagoginis išsilavinimas).

Diskusijos metu buvo aptarti pasiūlymai ir rekomendacijos politikams bei įgyvendintojams, kaip sėkmingai būtų galima vykdyti ilgalaikį pagalbos jaunimui planavimą. Kadangi pagalbos jaunimui planavimą vykdo kompetentingi bei tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, buvo pristatytas vokiškasis modelis dėl jaunimo darbuotojų kvalifikacijos kėlimo. Siekiant užtikrinti glaudesnį bendradarbiavimą tarp Telšių rajono savivaldybės ir Vokietijos, buvo suorganizuotas susitikimas su miesto meru. Šio susitikimo metu buvo pristatyti renginio rezultatai ir aptartos galimos bendradarbiavimo sritys. Renginio rezultatai buvo pristatyti Seimo jaunimo ir sporto komisijos nariams.

Gegužės mėn. įvyko tarptautinis mokymų seminaras „*Vokiečių kalba ir paslaugos jaunimui*“ (*pradedantiesiems*), kuriame dalyvavo 2 su jaunais žmonėmis dirbantys asmenys. Seminaras apėmė vokiečių kalbos mokymosi kursus (A1 lygmens (Common European Framework of Reference for Languages – CEFR)) ir įvadą į Vokietijos darbo su jaunimu sistemą

Vienas dalyvis atrinktas dalyvauti tarptautiniame mokymų seminare „*Vokiečių kalba ir paslaugos jaunimui*“ (pažengusiesiems), kuris vyko rugsėjo 5 – spalio 3 d. Kaselyje, Vokietijoje. Seminaras apima vokiečių kalbos mokymosi kursus ir įvadą į Vokietijos darbo su jaunimu sistemą. Šiame seminare dalyvavo vienas atstovas iš Lietuvos.

Spalio 26-28 dienomis buvo suorganizuotas renginys „Savanorystės skatinimas ir įteisinimas“. Organizuojamo tarptautinio renginio metu svečiavosi ekspertė Irene Krug iš Vokietijos, kuri Berlyno žemėje 20 metų dirba savanoriškos tarnybos klausimais (federacijos mastu buvo atsakinga už savanoriškus socialinius metus ir savanoriškus ekologinius metus, taip pat daugelį metų vadovavo savanorių tarnybos centrui ir Vokietijos Federacinės Respublikos Federalinės šeimos, senjorų, moterų ir jaunimo ministerijoje buvo atsakinga specialistė savanorystės klausimais). Pastaroji ekspertė susitiko su suinteresuotaisiais asmenimis (ministerijų, nevyriausybinių organizacijų, sporto organizacijų atstovais) iš Lietuvos, teikė konsultacijas ir dalinosi savo patirtimi šiomis temomis: savanoriško darbo įteisinimas, nevyriausybinių organizacijų vaidmuo skatinant ir plėtojant savanorystę, savanoriško darbo plėtojimas ir vykę pokyčiai šalyje, savanorystės skatinimas, savanorių motyvavimo mechanizmai, kaip įgalinti nevyriausybines organizacijas kokybiškai dirbti su savanoriais, privataus sektoriaus įtraukimas ir kt. Iš viso susitikimuose su eksperte iš Vokietijos sudalyvavo 39 asmenys.

Vokietijoje jaunimo savanoriškas darbas yra reglamentuojamas įstatymais. 2008 metais patvirtintas „*Jaunimo savanoriškos tarnybos įstatymas*“, kuris apjungė Socialinių metų (1964) ir Ekologinių metų (1990) įstatymus. (Turimi įstatymai vokiečių kalba yra pridedami). *Pagrindinės Jaunimo savanoriškos tarnybos įstatymo Vokietijoje nuostatos:*

- Savanoriško darbo tarnyba reiškia, kad jaunas žmogus įsipareigoja skirti tam pilną darbo dieną
- Palyginus su darbine veikla, savanoriško darbo tarnyba nereikalauja, kad jaunas žmogus turėtų tam tikrą profesinį išsilavinimą ar kompetencijas.
- Savanoriško darbo tarnyba yra neatlygintina. Tačiau savanoriams mokami kišpinigiai, kurių tikslas nėra atlyginimas už atliktą darbą, bet daugiau orientuoti į atlikto darbo pripažinimą (gerumo gestas).
- Tikslinė grupė – nuo 15 iki 27 metų jaunimas.
- Savanoriško darbo tarnybos trukmė nuo 6 iki 18 mėnesių, bet dažniausiai jaunas žmogus įsipareigoja vieneriems metams. Tarnyba gali trukti ir iki 24 mėnesių, bet tik tuomet kai yra labai konkreti programa, kuri užtikrins jauno žmogaus užimtumą

savonoriškos tarnybos metu. Tokios trukmės tarnyba visgi yra išimtis, nepasitaikanti dažnai.

- Savonoriškos darbo tarnybos tikslas – ugdyti/ lavinti jaunimą (tai nėra darbinė veikla ar praktika).
- Papildomas savonoriško darbo tarnybos aspektas – per savonorišką tarnybą yra galimybė suteikti jaunimui profesinę orientaciją (pvz., jei jaunuolis nori studijuoti mediciną tuomet tam, kad jis apsispręstų jis gali atlikti savonorišką tarnybą ligoninėje).
- Savonoriško darbo tarnybos metu jaunuoliai gauna pedagoginį palydėjimą.

Į statyme numatyta, kokios organizacijos gali būti organizacijomis – tarpininkėmis be jokio papildomo pripažinimo. Tokios organizacijos yra: Romos katalikų ir Evangelikų bažnyčios, savivaldybių įstaigos bei labdaringos organizacijos (pvz., Raudonasis kryžius, Caritas). Kitos organizacijos, norėdamos būti organizacijomis – tarpininkėmis privalo būti pripažintos. Tam tikra prasme yra organizuojamas organizacijų licencijavimas. Vokietijoje yra 8 nacionalinės asociacijos, kurios yra pripažintos organizacijomis – tarpininkėmis (pvz., Vokietijos sporto jaunimas, Federalinė kultūros asociacija, labdaringa darbdavių asociacija, tarptautinė konfederacija ir kt.). Šios nacionalinės asociacijos turi „Atstovų tarybą“, į kurią iš kiekvienos pripažintos asociacijos yra deleguota po vieną asmenį. Ši taryba yra patariamasis organas atsakingai už savonorystės klausimus Vokietijoje ministerijai (Socialinių reikalų ministerijai). Atstovų taryba prižiūri, ar skiriamos Federacijos biudžeto lėšos yra efektyviai naudojamos ugdant jaunus žmones per savonorystę. Nacionalinėms asociacijoms yra taikomi atrankos kriterijai:

1. Jos turi turėti savo būstines ne mažiau kaip pusėje Vokietijos Federalinių žemių (mažiausiai aštuoniose žemėse);
2. Veikla turi atitikti nustatytus kokybės kriterijus;
3. Turi atitikti į statyme numatytus reikalavimus.

Pripažinimo nereikalaujama toms organizacijoms, kurios priima savonorius. Tačiau organizacija – tarpininkė sudarydama bendrojo pobūdžio sutartis su priimančiomis organizacijomis nustato tam tikrus kokybės kriterijus. Priimanti organizacija gali pati pasirinkti su kokia organizacija – tarpininke jie nori bendradarbiauti. Tuomet ji rašo organizacijai – tarpininkei prašymą, kad būtų sudaryta bendradarbiavimo sutartis ir kad ji nukreiptų savonorius į organizaciją. Organizacija – tarpininkė Vokietijoje dirba su maždaug 600 priimančių organizacijų.

Savanoriško darbo skatinimas. Šiuo metu Vokietijoje nereikia skirti labai daug dėmesio savanoriško darbo skatinimui. Savanorystė turi jau 50 metų tradicijas. Jau yra susiformavusios šeimos tradicijos, susidarę s pozityvus požiūris. Pvz., nuo 2009 m. rugsėjo 1 dienos savanoriauti pradėjo 40 000 jaunuolių. Norinčiųjų buvo daugiau – trys į vieną vietą. Nuo 1964 metų skaičiuojama, kad šalyje savanoriško darbo tarnybą atliko apie 500 tūkstančius jaunuolių. Tačiau organizacijos visgi organizuoja skirtingas akcijas, renginius bei kitas viešinimo veiklas, kad pritraukti daugiau jaunuolių. Bet tai jau daugiau susiję su susidariusia konkurencija tarp organizacijų – tarpininkių.

Savanoriško darbo tarnybos pripažinimas. Jauni žmonės, atlikę savanoriško darbo tarnybą gauna pažymėjimą, kuriame nurodoma, kokias kompetencijas jis įgijo. Į statyme nėra numatytas tokio pažymėjimo oficialus pripažinimas. Tačiau pastebima tendencija, kad su tokiu pažymėjimu yra lengviau gauti studijų ar profesinio ugdymo vietą. Pvz., socialinės pakraipos studijų organizatoriai nukreipia jaunuolius, kad jie, prieš pradėdami studijuoti pirmiausia atliktų savanoriško darbo tarnybą.

Savanoriško darbo tarnyba ir nedarbas. Savanoriško darbo tarnyba nėra įrankis nedarbo problemos sprendimui. Tačiau pastebima tendencija, kuomet didėja nedarbas, tuomet daugiau jaunuolių kreipiasi norėdami atlikti savanoriško darbo tarnybą. Visgi norinčių yra labai daug ir nebūtinai tiems, kurie neįsidarbina suteikiama galimybė atlikti savanoriško darbo tarnybą

Privataus sektoriaus įtraukimas skatinant savanorystę. Vokietijoje nuo 2002 metų kiekviena visuomenės gerovę skatinanti organizacija gali dalyvauti savanoriško darbo tarnybos programoje. Tai reiškia, kad ir privataus sektoriaus atstovai gali būti tiek organizacijomis – tarpininkėmis, tiek priimančiomis organizacijomis. Vokietijoje verslo įmonės savo veiklą koncentruoja į pelno gavimą. Kai kurių organizacijų tikslai yra orientuoti į savanorystės skatinimą, tačiau tokių įmonių yra nedaug. Ekspertės nuomone, Lietuvos verslo sektoriaus įsitraukimas skatinant savanorišką veiklą, nukreipiant savo darbuotojus savanoriauti, yra labai sveikintinas. Jos nuomone, esame jau gerokai pažengę šioje srityje. Vokietijoje pastebima tendencija, kad privačios įstaigos vertina socialinės atsakomybės naudą. Yra pavieniai veiksmai, bet negalima pasakyti, kad tai yra labai populiarus judėjimas. Jei organizacija turi galimybę pasiūlyti jaunuoliui prasmingą veiklą, tuomet jos gali veikti šioje srityje nepriklausomai nuo jų teisinio statuso (NVO, verslas ir t.t.).

Lapkričio 18-20 d. įvyko susitikimas Lietuvoje 2008-2009 metų protokolo dėl bendradarbiavimo jaunimo politikos srityje tarp Lietuvos Respublikos Jaunimo reikalų

departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Vokietijos Federacinės Respublikos Federalinės šeimos, senjorų, moterų ir jaunimo ministerijos Įvertinimo bei protokolo 2010 ir 2011 metams aptarimo ir pasirašymo. Šiame renginyje dalyvavo du atstovai iš Vokietijos.

2008-2009 metais vykdytos veiklos abiejų šalių buvo Įvertintos teigiamai, aptarti sėkmingi rezultatai bei kaip jie galėtų būti panaudoti tolimesniame bendradarbiavime. 2009 metais numatytos veiklos „Sportas“ ir „Tyrimai jaunimo srityje“ bus Įtrauktos Į kitų metų veiklos planą. Jų nepavyko Įgyvendinti dėl partnerių iš Vokietijos kaltės.

Planuojant bendradarbiavimo veiksmų planą 2010 – 2011 metams buvo aptartos naujausios jaunimo politikos vystymo tendencijos Lietuvoje ir Vokietijoje. Vokietijoje nuo šiol bus keičiamas tarptautinis bendradarbiavimas. Vokietijos Federacinės Respublikos Federalinė šeimos, senjorų, moterų ir jaunimo reikalų ministerija (vok.: BMFSFJ) norėtų ne tik skatinti jaunuolių susitikimus, bet kartu toliau investuoti Į keitimąsi patirtimi su šalimis-partnerėmis. Keliamas tikslas ateityje tikslingai panaudoti tarptautinę patirtį ir Įgytus impulsus, vystant nacionalinę jaunimo politiką ir pateikiant ją naudoti vaikų ir jaunimo pagalbos struktūroms. Pirma, bus tarpiau tarpusavyje siejamas Europos ir tarptautinio jaunimo bendradarbiavimo turinys. Antra, bendradarbiavimui bus suteiktos naujos formos, kad būtų užtikrintas sėkmingas pageidaujamos patirties perėmimas. BMFSFJ toliau remis sėkmingą bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir Vokietijos valstybinių ir nevyriausybių organizacijų, teikiančių pagalbą vaikams ir jaunimui. Tačiau reikia stiprinti tų organizacijų atsakomybę, perkeliant jų kompetencijai tokių pasikeitimų planavimą ir Įgyvendinimą.

2010 – 2011 metais numatomos Įgyvendinti šios dvišalio bendradarbiavimo programos: savanoriška veikla; ilgalaikės pagalbos jaunimui formavimas –keitimasis patirtimi su jaunimo reikalų koordinatoriais (iš mažesnių miestelių); jaunimo aktyvumo skatinimas per sportą ir/arba jaunimo visuomeninė veikla sporto srityje; tyrimai jaunimo srityje; daugiašalis mokymų seminaras „Vokiečių kalba ir darbas su jaunimu“.

3.Vasario 16-18 d. Briuselyje, Belgijoje, Įvyko Jaunimo subkomisijos susitikimas tarp Flandrijos bendruomenės ir Lietuvos bei Latvijos, Estijos. Susitikimo metu buvo Įvertintas 2006-2008 metų bendradarbiavimas ir jo rezultatai, taip pat suderintas ir pasirašytas bendradarbiavimo veiksmų planas 2009-2011 metams. Naujas veiksmų planas yra grindžiamas šiais bendradarbiavimo tikslais: kiekvienoje šalyje vystyti jaunimo politiką pagal ES rekomendacijas; Įgyvendinti ir vystyti jaunimo politiką per daugiašalį bendradarbiavimą Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis; skatinti bendradarbiavimą vietos

lygmeniu; Įgalinti su jaunimu dirbančius asmenis. Veiksmų plane numatytos šios veiklos: jaunų žmonių, kurie yra socialinėje atskirtyje ir skurde, prieinamumo prie darbo su jaunimu („youth work“) gerinimas (pažintinis vizitas į vietas („on the spot“) su seminaro elementais ir gerosios praktikos mainai); darbo su jaunimu identifikavimas ir kokybė (seminaras); tarpsektorinės jaunimo politikos vystymas vietos lygmeniu (pažintinis vizitas/seminaras); patirties mainai dėl jaunimo centrų darbo vietos lygmeniu (stažuotės). Susitikime dalyvavo 3 atstovai iš Lietuvos.

Lapkričio 16-22 dienomis Departamentas, vadovaudamasis susitarimu tarp Lietuvos ir Flandrijos (Belgijos Karalystė), Belgijoje organizavo renginį „Gerinant jaunų žmonių, esančių socialinėje atskirtyje ir skurde, prieinamumą prie jiems skirtų darbo su jaunimu paslaugų“ („Improving access to youth work for young people in situations of social exclusion and poverty“), kuriame galėjo dalyvauti valstybinių ar nevyriausybinių organizacijų atstovai tiesiogiai dirbantys su jaunais žmonėmis, patiriančiais socialinę atskirtį ir/ar skurdą. Siekiant didesnio renginio rezultato ir pritaikomumo praktikoje, buvo pasirinkta ši renginio forma: aktyvus pažintinis vizitas į vietas (kuriuose renkasi jauni žmonės esantys socialinėje atskirtyje ir skurde (paslaugų centrai, jaunimo centrai, konsultavimo centrai, t.t.)) su seminaro elementais ir gerosios praktikos mainais. Seminaro metu buvo nagrinėjami šie klausimai: kaip galime identifikuoti jaunus žmones, esančius socialinėje atskirtyje ir skurde, ir jų buvimo vietą?; Kodėl yra svarbu pasiekti tokius asmenis?; Kaip galima pasiekti tokius asmenis?; Kokios yra tokių jaunų žmonių nedalyvavimo priežastys?; Kaip būtų galima pakelti tokių jaunų žmonių motyvaciją ir dalyvavimą egzistuojančiose darbo su jaunimu struktūrose ir veiklose?; Kokie yra metodai motyvuoti ir skatinti jaunus žmones, jaunimo darbuotojus, NVO ir kitus asmenis tiesiogiai dirbančius su jaunais žmonėmis, pasiekti šią tikslinę grupę – jaunus žmones, esančius socialinėje atskirtyje ir skurde?; Ar metodai, pasiūlyti T-kit „Socialinė aprėptis“ yra aktualūs? Renginyje dalyvavo 18 dalyvių (4 jų iš Lietuvos, kiti pagal bendradarbiavimo susitarimą iš Flandrijos, Latvijos, Estijos). Renginyje dalyvavo 3 atstovai iš Lietuvos.

4. Įgyvendinant susitarimą dėl bendradarbiavimo jaunimo politikos srityje su Velso jaunimo tarnyba, š.m. vasario 12-15 dienomis vyko renginys, skirtas užbaigti procedūras, reikalingas Lietuvos su jaunimu dirbantiems asmenims gauti OCN (Velso atviro koledžų tinklo) jaunimo darbuotojo II lygio sertifikatą taip pat aptarti bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir Velso, galimas naujas veiklas. Susitikimo metu buvo įvertinti su jaunimu dirbančių asmenų parengti profesiniai portfolio, kurie yra kaip baigiamasis darbas įgyjant OCN II (sertifikatai

bus atsiųsti paštu iš Velso), aptartas tolimesnis šios su jaunimu dirbančios grupės mokymas. Parengtas preliminarus veiksmų planas tolimesniam bendradarbiavimui. Preliminariame deriname veiksmų plane numatyti pasiūlymai šioms veikloms: a) tolimesni mokymai su jaunimu dirbančių asmenų kvalifikacijos kėlimui (jaunimo darbuotojas OCN II, OCN III, profesiniai mokymai VU Socialinio darbo „darbas su jaunimu“ specializacijos studentams, kiti specifiniai mokymai, kurių nėra Lietuvoje, pvz. darbas su atskirtį patiriančiu, sunkiai pasiekiamu jaunimu); b) kontaktų užmezgimo seminaras NVO (dvišaliams, daugiašaliams jaunimo mainams); c) seminaras jaunimo verslumo tema; d) jaunimo informavimas ir konsultavimas; f) stažuotės, praktikos su jaunimu dirbantiems asmenims. Renginyje dalyvavo 8 asmenys.

Spalio 13-15 dienomis Tauragės apskrityje Departamentas bendradarbiaudamas su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos vykdė tarptautinius mokymus Tauragės apskrities jaunimo reikalų koordinatoriams bei policijos pareigūnams. Renginys įgyvendintas pagal jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007-2009 metų programą, kuria siekiama užtikrinti įvairių institucijų bendradarbiavimą plėtojant jaunimo politiką savivaldybėse, suteikti galimybių savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams bei jaunimo darbuotojams tobulinti kvalifikaciją. Pagrindinis renginio tikslas – suteikti seminaro dalyviams tiesioginiame jų darbe aktualią, metodinę pagalbą-konsultacijas jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais; pristatyti ir aptarti jaunimo politikos plėtros tendencijas; aptarti principinius praktinio bendradarbiavimo savivaldybėse tarp policijos ir už jaunimo politiką atsakingų institucijų, organizacijų ir kt. aspektus, įvardinti probleminius klausimus, kuriuos sprendžiant būtų galima tikėtis efektyvesnių jaunimo nusikalstamumo prevencijos rezultatų. Mokymuose policijos pareigūnams ir jaunimo reikalų koordinatoriams buvo pristatytos Lietuvos jaunimo politikos aktualijos, taip pat Velso žemės (D.Britanija) geroji bendradarbiavimo praktika tarp policijos pareigūnų, jaunimo darbuotojų, bendruomenės ir kitų socialinių partnerių. Mokymų metu mokymų vadovas iš Velso mokymų dalyviams padėjo geriau pažinti vieni kitų darbą, buvo sukurti konkretūs bendradarbiavimo planai tarp policijos pareigūnų ir jaunimo reikalų koordinatorių jaunimo srityje teritoriniu principu (Tauragės raj., Šilalės raj., Jurbarko raj., Pagėgių raj.). Mokymų dalyviai mokymus įvertino itin teigiamai kaip reikalingus, padedančius pagrindą glaudesniam realiam tarpžinybiniam bendradarbiavimui. Mokymuose dalyvavo 20 asmenų.

Spalio 16-19 dienomis Departamentas, plėtodamas jaunimo darbuotojų tematiką Lietuvoje ir tęsdamas bendradarbiavimą su Velso atstovais, organizavo tęstinius mokymus

jaunimo darbuotojams (3 lygio – OCN 3). Į šiuos tęstinius mokymus buvo kviečiami dalyviai 2008 m. sėkmingai baigę antro lygio jaunimo darbuotojo seminarą – mokymus (OCN 2). Seminaro metu buvo nagrinėjamos šios temos: jaunimo darbo principai ir vertybės, reflektvyvioji praktika, jaunų žmonių sauga darbe su jaunimu, kontaktas su jaunais žmonėmis, lyderystė, darbo grupėse teorija ir praktika, jaunų žmonių vystymasis, poreikiai, darbo su jaunimu programos kūrimas ir įgyvendinimas, bendras darbas su bendruomene ir t.t. Po šio seminaro dalyviai iki 2010 m. vasario mėn. turi parengti portfolio, atlikti praktines užduotis. Teigiamai įvertinti mokymų dalyviai gaus Velso Atviro Koledžų tinklo (OCN) trečio lygio jaunimo darbuotojo pažymėjimus. Mokymuose dalyvavo 14 asmenų.

5. Pradėtas derinti veiksmų planas Susitarimui tarp Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Azerbaidžano Respublikos jaunimo ir sporto ministerijos, kuris įsigaliojo 2008 m. spalio mėn. pasibaigus apsikeitimo notomis procedūrai. Planuojamos veiklos derinamame veiksmų plane: kontaktų užmezgimo seminaras nevyriausybinių organizacijų atstovams, instituciniai valstybinių ir nevyriausybinių institucijų atstovų vizitai siekiant pasidalinti gerąja praktika įgyvendinant jaunimo politiką regionuose, gerosios praktikos mainai jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijos srityje, seminaras/ pažintinis vizitas dėl jaunimo dalyvavimo sprendimų priėmimo procesuose, seminaras/ pažintinis vizitas dėl regioninės jaunimo politikos plėtos, seminaras dėl su jaunimu dirbančių asmenų kompetencijos, tarpkultūrinio mokymosi renginiai ir pan. Veiksmų plano suderinimas yra nukeltas į 2010 metus.

Inicijuotų tarptautinių renginių organizavimas

Kovo 20-22 dienomis Departamentas organizavo renginį – susitikimą su jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, su jaunimu dirbančiais asmenimis, kurio metu buvo pristatyti numatomi prioritetai jaunimo politikos srityje Europos Sąjungoje, diskutuojama dėl jų aktualumo Lietuvai, galimo jų įgyvendinimo Lietuvoje. Diskusijų metu aktualiausiais prioritetais Lietuvai buvo įvardinti šie: jaunimo užimtumas, švietimas, dalyvavimas, savanoriška veikla. Iš viso konsultacijose dalyvavo 42 asmenys.

Spalio 19-24 dienomis Departamentas organizavo renginį „Patyriminė pedagogika ir jaunimo aktyvinimas per sportą“, siekiant pritaikyti gerąją Vokietijos ir Belgijos patirtį Lietuvoje. Mokymuose dalyvavo su jaunimu dirbantys asmenys (jaunimo reikalų koordinatoriai, mokytojai, jaunimo organizacijų atstovai). Mokymuose dalyviai buvo supažindinti su pagrindiniais patyriminės pedagogikos principais ir metodikomis, darbo su

jaunimu principais, konsultuoti dėl jau įgyvendintų ar suplanuotų veiklų tobulinimo. Renginyje dalyvavo 15 asmenų.

Spalio 23-25 dienomis Departamentas organizavo mokymus Europoje gyvenantiems jauniesiems užsienio lietuviams. Mokymų tikslas – sudaryti palankias sąlygas pasaulio jaunųjų lietuvių susivienijimui. Mokymų temos: strateginis veiklos planavimas, organizacijos struktūra, metų veiklos planavimas, Pasaulio lietuvių jaunimo asociacijos įstatai bei valdymo organai. Renginio metu Europos lietuvių jaunimo išeivių sąjungų atstovai sėmėsi žinių, lavino įgūdžius, diskutavo dėl efektyvesnės Pasaulio lietuvių jaunimo asociacijos (toliau - PLJA) veiklos. PLJA direktore išrinkta Ieva Davydenko pabrėžė, kad „šios atstovybės sukūrimas - tai jokių būdu nėra alternatyvios organizacijos iniciatyva, o tiesiog ieškojimas būdų, kaip sustiprinti jaunųjų Lietuvos išeivių veiklą Lietuvoje“. Spalio 26 d., išėivijos jaunimo atstovai susitiko su Departamento atstovais ir papasakojo apie sėkmingai įgyvendintų mokymų rezultatus, pristatė tolesnius plėtros planus. Susitikimo metu aptartos tolesnės Departamento ir PLJA bendradarbiavimo galimybės. Tolimesnis asociacijos klausimas bus sprendžiamas gruodžio mėn. vyksiančiame Pasaulio lietuvių jaunimo Kongrese Pietų Amerikoje. Renginyje dalyvavo 15 asmenų.

Gruodžio 16-20 dienomis Departamentas organizavo mokymus Pasaulio lietuvių jaunimo asociacijos Lietuvoje nariams (jauniesiems užsienio lietuviams). Mokymų metu buvo siekiama suteikti žinių organizacijos valdymo, projektų rašymo, žmogiškųjų išteklių valdymo srityse. Šie mokymai skirti užtikrinti, kad neseniai įsteigta asociacija plėtotų veiklą efektyviai. Renginyje dalyvavo 20 asmenų.

Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo veiklos organizavimas bei konkurso būdų projektų finansavimas

2007 m. birželio 1 dieną Polocke Lietuvos Respublikos bei Lenkijos Respublikos Vyriausybės, remdamosi 1997 m. vasario 14 d. sutartimi dėl abiejų šalių jaunimo bendradarbiavimo ir mainų, pasirašė Susitarimą dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo (Žin., 2007; Nr. 81-3329), (toliau vadinama Fondu), siekiant „paskatinti jaunimą ir su jaunimu dirbančius asmenis bendriems veiksams, kurie skatintų tarpusavio suartėjimą, bendrų šaknų atradimą, padėtų įveikti nusistatymą ir stereotipus vertinant bendrą istoriją ir puoselėjant dabartinius santykius“. Susitarimas patvirtintas 2007 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 704 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės ir Lenkijos Respublikos vyriausybės susitarimo dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo patvirtinimo (Žin., 2007; Nr. 78-3152) (toliau – Susitarimas), pagal kurį Jaunimo reikalų

departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) yra nacionalinė valdymo institucija Lietuvoje. Pagal Susitarimo 6 straipsnio 2 punktą ir pagal 4 straipsnio 6 punktą 2009 metus Lenkija buvo Fondui pirmininkaujanti šalis. Komiteto pirmininko pareigas atliko Lenkijos Respublikos Nacionalinio švietimo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo departamento direktorė Claudia Torres-Bartyzel. 2009 m. vasario 24 d. patvirtintas Ministro Pirmininko potvarkis dėl atstovų skyrimo į Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo komitetą Nr. 72. Šiuo potvarkiu Lietuvoje pirmininku paskirtas Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko patarėjas Jonas Survila. Kiti patvirtinti nariai: Departamento Informacijos analizės ir tarptautinių ryšių skyriaus vedėja Laura Bačinskienė, Užsienio reikalų ministerijos Regioninio bendradarbiavimo departamento Latvijos ir Lenkijos skyriaus atašė Kristina Baubinaitė ir Švietimo ir mokslų ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Vaikų ir jaunimo socializacijos skyriaus vedėjas Algimantas Šimaitis.

Pagal 2009 m. vasario 17 dienos Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo Ministro notą Lenkijos Respublikos švietimo Ministrui Fondo veiklai 2009 metams skirta 450 mln. Lt, iš kurių 310 tūkst. Lt buvos skirta finansuoti projektus ir 140 tūkst. Lt – administracinėms išlaidoms. Pagal 2009 m. sausio 30 d. Lenkijos Respublikos švietimo Ministro notą Fondo veiklai Lenkijoje skirta 1 mln. 350 tūkst. zlotų, iš kurių 1 mln. 50 tūkst. zlotų skirta finansuoti projektus ir 300 tūkst. zlotų – administracinėms išlaidoms.

2009 m. Lenkijoje įvyko 2 **Komiteto posėdžiai**:

1. kovo 3 d. Varšuvoje įvyko pirmasis Komiteto posėdis, kurio metu nacionalinės valdymo institucijos pristatė veiklos ataskaitas už 2008 metus. Taip pat buvo aptarta vykusio 2009 m. Fondo lėšomis finansuojamų projektų konkurso eiga bei priimtas nutarimas Nr. 8 „Dėl lėšų skyrimo“, kuriuo paskelbtas 2009 m. Fondo lėšomis finansuojamų projektų sąrašas. Vadovaujantis šiuo nutarimu Departamento direktorius Įsakymu Nr. 2V-19-(1.4) „Dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo lėšomis 2009 metais finansuojamų projektų lėšų skyrimo“ 2009 m. kovo 3 d. patvirtino finansuojamų projektų sąrašą. Iš viso 2009 metais iš Lietuvos biudžeto buvo finansuota 14 projektų, kurių bendra suma buvo 310 000 Lt. Visi projektai buvo įgyvendinami 2009 m. kovo - lapkričio mėnesiais. Paraiškų teikėjai iki 2009 m. gruodžio 15 d. pateikė finansines ir veiklos ataskaitas. Iš viso projektų finansuotų Lietuvoje, veikloje dalyvavo 327 jaunuoliai bei 60 vadovų iš Lietuvos ir Lenkijos. Projektų metu jaunimas ugdė daugiausiai socialinės kompetencijas (bendravimas, bendradarbiavimas, tarpkultūrinio bendradarbiavimo kompetencija, darbas komandoje ir pan.). Noras įgytą patirtį pritaikyti ir toliau ją ugdyti, noras toliau bendrauti ir bendradarbiauti su kaimynais patvirtina

teigiamus projektų rezultatus. Projektų vykdytojai taip pat teigiamai įvertino projektų rezultatus bei bendravimą ir bendradarbiavimą su Departamentu, palaiko tokių projektų tęstinumą, tačiau teigiama, kad galėtų būti paprastesnės dokumentacijos procedūros.

Paraiškų vertinimui 2009 m. sausio 29 d. Įsakymu Nr. 2V- 08 -(1.4) „Dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo lėšomis 2009 metais finansuojamų projektų konkurso ekspertų komisijos sudėties ir ekspertų komisijos nuostatų patvirtinimo“ patvirtinta ekspertų komisija, kuri vertino 2009 metų Fondui pateiktas paraiškias, bei ekspertų komisijos nuostatai Įsakymu Nr. 2V-44-(1.4). Pasamdyti keturi ekspertai, kurie įvertino paraiškias ir pateikė vertinimus ir siūlymus Departamentui, pagal kurias buvo sureitinguoti projektai ir pateikti Fondo komitetui antrojo posėdžio metu Varšuvoje 2009 m. kovo 3 d.

2. *spalio 28 d.* Varšuvoje įvyko antrasis Komiteto susitikimas 2009-aisiais metais. Šio susitikimo metu buvo priimtas nutarimas Nr. 9 „Dėl konkurso projektams skelbimo“, kuriuo paskelbtas 2010 m. Fondo lėšomis finansuojamų projektų konkursas, patvirtinti metiniai prioritetai bei nustatyti formalieji kriterijai ir finansavimo sąlygos 2010 metais teikiamiems projektams. Juo vadovaujantis 2009 m. lapkričio 4 d. Departamento direktorius patvirtino Įsakymą Nr. 2V- 135 -(1.4) „Dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo lėšomis 2010 metais finansuojamų projektų konkurso nuostatų patvirtinimo“, pagal kurį paraiškų teikėjai galėjo teikti paraiškias Departamentui iki 2009 m. gruodžio 15 d. Iš viso Lietuvoje gautos 49 paraiškos, 20 iš jų – švietimo įstaigos (mokyklos, gimnazijos, kitos švietimo įstaigos). Bendras lėšų poreikis – 288.461,11 eurų (995.998,52 Lt). Taip pat prieš Komiteto posėdį spalio 27 dieną Varšuvoje vyko nacionalinių valdymo institucijų darbinis posėdis, kuriame buvo aptartos 2009 m. vykdomos veiklos, artimiausi planai, renginiai bei nauji pakeitimai 2010 m. lėšomis finansuojamų projektų konkurse, kurie buvo siūlomi Komitetui.

Be Komiteto posėdžių, 2009 metais Lietuvoje toliau įgyvendinama **Fondo projektų palaikymo sistema**, kuri sėkmingai buvo perduota ir pritaikyta Lenkijoje. Tai kelių etapų sistema, kurią sudaro:

1. Mokymai būsimiems Fondo projektų rengėjams ir įgyvendintojams. Per metus buvo suorganizuoti vieni tokie mokymai, neturintiems tarptautinių projektų rengimo bei įgyvendinimo patirties. Šių mokymų metu buvo pristatytas Fondas, jo veiklos, taip pat daug dėmesio skirta kokybiniais tarptautinių projektų kriterijams, kaip tarpkultūrinis mokymasis, neformalus jaunimo ugdymas, lygiavertė partnerystė ir kiti bei formaliesiems konkurso reikalavimams. Mokymai vyko 2009 m. spalio 28-30 dienomis. Juose dalyvavo trylikos jaunimo bei su jaunimu dirbančių švietimo įstaigų, viešųjų įstaigų bei nevyriausybių

jaunimo organizacijų (toliau – Organizacija) atstovai. Septynios iš dalyvavusių Organizacijų pateikė paraišką 2010 m. konkursui. Mokymuose dalyvavo 22 asmenys.

2. Mokymai skirti projektams, gavusiems finansavimą iš Fondo 2009 m. veikloms įgyvendinti. Tai informacinio pobūdžio seminaras – mokymai, kurių metu buvo aptartos projekto administravimo, įgyvendinimo bei atsiskaitymo už projektą klausimai. Taip pat diskutuojant ir pristatant temas: tarpkultūrinis mokymasis, lygiavertė partnerystė, programos subalansavimas ir t.t. buvo tobulinama finansuotų projektų turinio kokybė. Šiuose mokymuose dalyvavo 24 finansuotų projektų Lietuvoje ir Lenkijoje atstovai. Mokymuose dalyvavo 25 asmenys.

3. Kontaktų užmezgimo seminaras - mokymai „Develop2gether“, kuris vyko 2009 m. rugsėjo mėn. 11-15 dienomis Nasutow mieste Lenkijoje. Tai dvišalis Fondo renginys, kurį organizavo abi nacionalinės valdymo institucijos (Departamentas ir Švietimo sistemos plėtros fondas Varšuvoje). Šiame seminare dalyvavo 40 dalyvių (20 dalyvių iš Lietuvos) iš 38 Lietuvos ir Lenkijos Organizacijų, kurie turėjo galimybę rasti naujų partnerių Organizacijų projektams, naujų idėjų, susipažinti su Fondu, jo veikla, reikalavimais, konkursu, kokybės ir formaliaisiais kriterijais. Taikant skirtingus darbo su grupėmis metodus (Diskusijos, pristatymai, darbas mažose grupėse, neformalaus ugdymo metodai ir pan.) buvo perteiktos šios temos: neformalus jaunimo ugdymas, lygiavertė partnerystė, tarptautinis bendradarbiavimas, tarpkultūrinis mokymasis, aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas, projektų valdymas. Dalyviai turėjo galimybę ir erdvę su naujai surasta partnere Organizacija diskutuoti apie galimo dvišalio bendradarbiavimo projekto idėją, veiklas, atsakomybių pasiskirstymą. Drauge bandė atsakyti į pagrindinius klausimus norint vykdyti projektą. Buvo kuriami bendradarbiavimo planai, keičiamasi kontaktais. Šešios iš Lietuvos dalyvavusių Organizacijų pateikė paraišką 2009 metų konkursui Lietuvoje ir tai tris kartus daugiau nei po analogiškų mokymų 2008 m. Lietuvoje.

4. Įvertinimo seminaras. Tai projektų palaikymo sistemos paskutinė dalis – etapas, kuriame yra įvertinami vykdyti projektai, teikiamos rekomendacijos tolimesnei veiklai, Fondui, nacionalinėms valdymo institucijoms, Komiteto darbui. 2009 m. įvyko iš viso 3 įvertinimo seminarai.

Pirmasis įvyko kovo 13-15 d. Birštone. Tai 2008 m. Fondo lėšomis finansuotų projektų įvertinimo seminaras, kuris dėl nenumatytų priežasčių neįvyko 2008 m. gruodžio 2-5 dienomis. Dalyvavo 34 atstovai iš 19 - os projektų. Šio seminaro metu buvo ne tik aptarti įgyvendinti projektai, bet kartu ir gauta dalyvių nuomonė apie Fondo įgyvendinamą projektų palaikymo sistemą. Keletas citatų: „Sudalyvavus visame mokymo procese įgijome ilgalaikės

naudos sau, jaunimui ir mūsų bendruomenei“; „Fondo pagalba leidžia kokybiškai ir efektyviai įgyvendinti projektus bei jausti bendradarbiavimo su Fondu svarbą“; „Ilgalaikio proceso metu matėme ir jautėme kaip keičiasi mūsų požiūris į darbą su jaunimu“.

Rugsėjo 22-24 dienomis įvyko antrasis įvertinimo seminaras, skirtas aptarti projektus, finansuotus Lietuvoje. Jame dalyvavo 17 atstovų iš 9 - ių projektų. Visi projektai sėkmingai įgyvendinti, projektų užsibrėžti tikslai pasiekti ir net kai kurių projektų dalyvių lūkesčiai buvo labiau įgyvendinti nei jie tikėjosi.

Lapkričio 16-18 d. įvyko įvertinimo seminaras iš Lenkijos Respublikos biudžeto 2009 m. finansuotų projektų partnerėms organizacijoms, registruotoms Lietuvoje. Šis įvertinimo seminaras buvo organizuotas išgirsti abiejų pusių pasiūlymus, vertinimus, patyrimus. Dalyvavo 22 atstovai iš 20-ties projektų, kurie buvo pristatyti. Taip pat buvo aptartas pačių projektų rengimas, vykdymas, bendradarbiavimas su partnere Organizacija iš Lenkijos, informavimas, jaunų žmonių dalyvavimas ir kiti klausimai. Taip pat buvo pristatytas Fondas, jo veikla, projektai bei aptartos veiklų tęstinumo galimybės. Po šio įvertinimo seminaro, kurio metu gana išsamiai pristatyti ir išdiskutuoti Fondo kokybės kriterijai, 5 Organizacijos pateikė paraišką naujai paskelbtam Fondo konkursui 2010 metams.

5. Finansavus projektus, nacionalinių valdymo institucijų atstovai, atsakingi už Fondą, vizitavo kelių iš jų veiklas. Iš viso Departamento atstovas vizitavo 3 projektus. Visų projektų veiklos buvo sėkmingai įgyvendinamos, tikslai siekiami, dalyviams sąlygos sukurtos tinkamos, saugios vykdyti projekto metu numatytas veiklas.

Ši projektų palaikymo sistema yra ne tik naudinga Organizacijoms, bet ir Fondui, kadangi visi mokymai-seminarai gerina projektų kokybę ir kartu efektyvina pinigų realizavimą, didina Fondo matomumą, žinomumą, populiarumą. Keletas citatų iš mokymuose dalyvavusių dalyvių, kurie įgyvendino projektus ir kartu dalyvavo projektų palaikymo sistemos dalyse: „Sudalyvavus visame mokymo procese įgijome ilgalaikės naudos sau, jaunimui ir mūsų bendruomenei“; „Fondo pagalba leidžia kokybiškai ir efektyviai įgyvendinti projektus bei jausti bendradarbiavimo su Fondu svarbą“; „Ilgalaikio proceso metu matėme ir jautėme kaip keičiasi mūsų požiūris į darbą su jaunimu“;

Siekiant pristatyti Fondą kitų institucijų atstovams, gegužės 6 dieną Departamento patalpose įvyko Fondo 2007-2008 metų veiklų pristatymas ir vėliau sekusi diskusija. Pristatyme dalyvavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos bei Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai. Iš viso dalyvavo 15 žmonių.

Pristatant Fondą plačiau visai visuomenei, per 2009 metus išleisti trys Fondo naujienlaiškiai, vienas pranešimai spaudai, parengta, išleista ir išsiųsta Organizacijoms 2008 metais vykdytų projektų publikacijos. Be to, visų projektų, renginių dalyviams buvo užsakyta bei perduota dalomoji, Fondo pristatanti medžiaga: šratinukai ir maišeliai su Fondo logotipu.

Gruodžio 19 d. Lenkų kultūros namuose Vilniuje įvyko Fondo finansuotų projektų parodos atidarymas, kuriame dalyvavo ir renginį pradėjo Fondo Komiteto Pirmininkas. Taip pat dalyvius pasveikino ir Lenkų kultūros namų direktorius bei Lenkijos Respublikos ambasados Lietuvoje atstovas. Iš viso renginyje dalyvavo ir savo projektus pristatė virš 50 dalyvių. Planuojama, kad parengta paroda 2010 m. keliaus per visą Lietuvą ir taip bus pristatomas Lietuvos ir Lenkijos jaunimo bendradarbiavimas, perduodama geroji patirtis.

Jaunimo politikos atstovavimas tarptautinėse darbo grupėse, institucijose bei organizacijose

Departamentas nuo 2009 m. liepos 1 d. pirmininkauja Baltijos jūros Ekspertinei darbo grupei jaunimo reikalams (Baltic Sea Expert Group on Youth Affairs, CBSS), iki š.m. liepos 1 d. Departamento atstovas yra vykdančiojoje grupėje. Lietuvos atstovas I-ąjį ketvirtį sumokėtas metinis mokestis (2500 eurų), iš kurio yra išlaikomas darbo grupės sekretoriatas ir vykdomos veiklos. Bendradarbiavimo tikslas jaunimo politikos srityje Baltijos jūros regione yra skatinti tarpvyriausybinių bendradarbiavimą jaunų žmonių aktyvų dalyvavimą, skatinti jaunimo mainus siekiant geresnio supratimo ir žinių apie Baltijos jūros regioną, pabrėžti jaunų žmonių potencialą ir jaunus žmones kaip resursą. To yra siekiama per jaunų žmonių informavimą ir konsultavimą dalinantis jaunimo politikos vystymosi tendencijomis, patirtimis, bendrais projektais. Šios grupės atstovu iš Lietuvos yra paskirta Departamento Informacijos analizės ir tarptautinių ryšių skyriaus vedėja Laura Bačinskienė.

Gegužės 4-6 dienomis L. Bačinskienė Kielyje (Vokietijoje) buvo atrankos komisijos nariu, vykdant Baltijos jūros sekretoriato jaunimo reikalams pakaitinio darbuotojo atranką. Susitikimo metu buvo vykdomi naujojo Baltijos jūros regiono Ekspertinės jaunimo darbo grupės (EGYA) sekretoriato darbuotojo atrankos pokalbiai. Pastarasis darbuotojas priimamas Lietuvos (Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) pirmininkavimo laikotarpiui – nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2010 m. birželio 31 d. Atrankoje dalyvavo penki asmenys iš Vokietijos, Suomijos ir Lietuvos. Iš 5 kandidatų stipriausiai pasirodė atstovė iš Vokietijos ir iš Lietuvos. Darbo pasiūlymas pateiktas kandidatėi iš Vokietijos, Sonja Goettel.

Birželio 29 – 30 dieną Vilniuje vyko pasirengiamasis pirmininkavimui EGYA susitikimas su EGYA sekretoriato ir Danijos Švietimo ministerijos atstovais. Susitikimo metu

buvo aptarti Departamento siūlomi prioritetai EGYA (*žiniomis grįsta jaunimo politika (evidence based youth policy)*), būsimi renginiai, EGYA susitikimų darbo optimizavimo klausimas, Departamento ir sekretoriato bendradarbiavimo schema, sudarytas darbų sąrašas, kurį turi spręsti EGYA vykdomoji grupė; ir kt. Minėto susitikimo metu Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) pristatė kartu su URM rengiamą projektą „B-Young“. Pagrindinis šio renginio tikslas yra jauniems žmonėms pristatyti ir aptarti geriausius jaunimo projektus ir iniciatyvas aplink Baltijos jūrą bei semtis naujų idėjų ir patirties drauge diskutuojant aktualiomis jauniems žmonėms temomis. Renginio metu planuojamos veiklos: gerosios praktikos mugė, darbas grupėse. Planuojama, kad Departamentas pirmininkaudamas EGYA, 2010 metų gegužės mėn., derinantis prie LiJOT renginio „B-Young“, organizuos renginį, skirtą jaunimo tyrėjams, jaunimo politikos formuotojams ir įgyvendintojams, kuris prisidėtų prie prioriteto, žiniomis grįstos jaunimo politikos, įgyvendinimo.

Spalio 21-23 dienomis įvyko Baltijos jūros regiono ekspertų darbo grupės jaunimo reikalams reguliarusis susitikimas Vilniuje. Grupės nariai – Baltijos jūros regiono šalių valstybinių institucijų, įgyvendinančių jaunimo politiką, atstovai. Suvokdama kokybiškų duomenų svarbą, Departamentas pasiūlė pagrindine metų politikos kryptimi pasirinkti „Duomenimis grįstą jaunimo politiką“ („Evidence based youth policy“). Nuosekli jaunimo politika yra grindžiama gilesniu jaunimo problemų suvokimu, žiniomis apie jaunimo poreikius. Keliant jaunimo politikos uždavinius ir formuluojant strategiją dažniausiai yra remiamasi kokybiniais ir kiekybiniais duomenimis. Departamento nuomone, šiuo metu būtina turėti kuo išsamesnę duomenų bazę tiek nacionaliniu, tiek regiono mastu. Ekspertų grupė taip pat aptarė kitais metais gegužės 13-16 dienomis Klaipėdoje organizuojamą Baltijos jūros šalių regiono „B-Young“ projektą jaunimui, kurį pristatė Lietuvos Jaunimo Organizacijų Tarybos (LiJOT) tarptautinė sekretorė Rimgailė Ribačiauskaitė. Planuojama, kad renginyje dalyvaus apie 200 jaunų žmonių iš Baltijos jūros regiono, kurie gerosios patirties jaunimo mugėje pristatys geriausius regione įgyvendintus projektus bei darbo grupėse diskutuos aktualiais jaunimo klausimais. Taip pat buvo aptariami tolesni ekspertų grupės darbo planai, biudžetas bei kiti einamieji ekspertų darbo grupės klausimai. Susitikime dalyvavo 14 atstovų iš Baltijos jūros regiono šalių atsakingų už jaunimo klausimus institucijų.

Siekiant tinkamai atstovauti Lietuvos Respublikos pozicijas jaunimo politikai tarptautinėse darbo grupėse, ET jaunimo darbo grupei ir Ministrų Tarybai buvo rengiamos pozicijos dėl dabartinės Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos įvertinimo ir dėl atnaujintos sistemos ateities perspektyvų, dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos ateities prioritetų ir priemonių. Gegužės mėn. vykusioje

Švietimo, Kultūros ir Jaunimo Ministrų Taryboje buvo priimtas Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadų dėl dabartinės Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos įvertinimo ir dėl atnaujintos sistemos ateities perspektyvų projektas.

2009 m. balandžio mėn. priimtas EK komunikatas „ES jaunimo strategija. Investicijos ir galimybių suteikimas. Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių“. Minėtas EK komunikatas Departamento buvo pristatytas ir išplatintas plačiau suinteresuotoms institucijoms ir asmenims.

Balandžio 27 d. Departamento atstovai Europos Komisijos atstovybėje Lietuvoje video konferencijos dėka stebėjo Europos Komisijos nario Jano Figelio spaudos konferenciją apie trejų metų ES jaunimo politikos rezultatus ir naujas gaires komunikate „ES strategija jaunimui. Investicijos ir galimybių suteikimas“.

Dalyvavimas Europos Sąjungos Tarybos darbo grupių posėdžiuose:

- Sausio 8 – 9 d. Briuselyje vyko Europos Sąjungos Tarybos Jaunimo darbo grupės susitikimas. Šio susitikimo metu pirmininkaujanti šalis (Čekija) pristatė pirmojo pusmečio programą renginius, susitikimus. Iškelti trys svarbiausieji prioritetai: jaunimo politikos įvertinimas, Europos jaunimo paktas, savanorystės skatinimas. Europos Komisija trumpai aptarė svarbiausius pirmojo pusmečio darbus. Dalyvavusios šalys išsakė pastabas dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje pavasario Europos Tarybai.
- Sausio 18 - 19 d. Briuselyje vyko Europos Sąjungos Tarybos Jaunimo darbo grupės susitikimas. Pirmininkaujanti šalis trumpai pristatė vasario 16 d. vykiančios Ministrų Tarybos jaunimo klausimais darbotvarkę. Trumpai pristatyta kovo mėnesį vyksianti jaunimo konferencija – jaunujų savanorių judumas. Europos Komisija aptarė sausio 13 d. vykusį Generalinių Direktorių jaunimo politikai (DG) susitikimą. Buvo pristatyti pagrindiniai pranešimai pavasario Europos Tarybai dėl Europos Jaunimo Pakto įgyvendinimo. Pirmininkaujanti šalis pristatė, jog kovo 6 d. Jaunimo darbo grupės susitikime dalyvaus atstovas iš Europos Komisijos, kuris pristatys Lisabonos strategijos įgyvendinimą, susiejant su Europos Jaunimo Paktu.
- Vasario 16 – 18 d. Briuselyje vyko Europos Sąjungos Tarybos (švietimas, jaunimas ir kultūra) 2923 – asis posėdis. Posėdžio metu buvo priimtos pagrindinės gairės pavasario Europos Vadovų Tarybai dėl Europos jaunimo pakto ir Europos

bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje, pasikeista nuomonėmis dėl Europos jaunimo pakto geresnio įgyvendinimo ir didesnio matomumo.

- Kovo 22 – 26 d. Europos Tarybos koordinacinio komiteto jaunimo klausimais (CDEJ) 42-asis posėdis bei Jungtinės Tarybos jaunimo klausimais 20 – asis posėdis. Posėdžio metu buvo pristatyta jaunimo politikos situacijos europiniame lygmenyje apžvalga bei ateinančių metų tendencijos. Buvo svarstomas 2010 metams ET jaunimo srities biudžetas ir priimtas pritarimas (dėl ekonominių sunkumų biudžetas yra sumažintas 2%). CDEJ išrinko prezidentu pakartotinai kadencijai Belgijos Flamanų žemės atstovą Jan Vanhee, jo pavaduotoja tapo Barbara Wurster iš Vokietijos. Juozas Meldžiukas nuo Baltijos šalių grupės buvo pasiūlytas ir išrinktas į Vykdomąjį (ang. - Programming Committee) 3 metų kadencijai. Pastarasis komitetas vertina projektus, teikiamus Europos jaunimo fondui ir priima sprendimus dėl jų finansavimo. CDEJ buvo nutarta toliau vykdyti nacionalinių jaunimo politikų įvertinimus atskirose ET šalyse narėse. Manoma, kad veiksmas gali būti vystomas 3 kryptimis: 1) atlikti jaunimo politikos vertinimą tose šalyse, kuriose jis dar nėra atliktas; 2) atlikti pakartotinį jaunimo politikos įvertinimą tose šalyse, kuriose jis buvo atliktas bent prieš keletą metų siekiant gauti aiškų grįžtamąjį ryšį apie pokyčius; 3) atlikti ET tarpvyriausybinių veiksmų programos (ang. programme of intergovernmental activities) įvertinimą, siekiant turėti grįžtamąjį ryšį apie jos poveikį nacionaliniu ir europiniu lygiu. Darbo grupėse buvo diskutuota dėl Jaunimo ministrų konferencijoje Kijeve 2008-10-10-11 priimto dokumento "Agenda 2020" (ET veiklos gairių jaunimo politikos srityje) įgyvendinimo. Remiantis šiame dokumente išskirtais 4 prioritetais, buvo sukurtos atitinkamos darbo grupės, kurios pradėjo darbą siekdamos pateikti pasiūlymus dėl uždavinių, priemonių ir metodų kaip šie prioritetai bus konkrečiai įgyvendinami. Sutarta siekti Vaikų ir Jaunimo politikų glaudinimo, veiksmų, programų, priemonių vaikų ir jaunimo politikose derinimo. Tuo tikslu CDEJ nutarė steigti ad hoc darbo grupę. Grupę siūlyta sudaryti iš 5 CDEJ deleguotų vyriausybinių struktūrų, atsakingų už vaikų politiką atstovų, 5 CCJ narių, 5 ugdymo ekspertų („educational experts“), pakviesti dalyvius iš kitų ET komitetų, pirmiausia - vietos ir regionų valdžių kongreso („COE Congress of local and regional authorities“).
- Kovo 27 d. Briuselyje vyko Europos Tarybos Jaunimo darbo grupės susitikimas. Susitikimo metu buvo svarstomos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybinių atstovų išvadų projektas dėl dabartinės Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos įvertinimo. Rengiamame dokumente EK Komunikato

pagrindu formuluojamos išvados dėl jaunimo politikos Įgyvendinimo Įvertinimo, taip pat kviečiama valstybės nares svarstyti dėl tolimesnio bendradarbiavimo, atkreipiant dėmesį į tam tikrus aspektus.

- Birželio 10-12 dienomis Departamento direktoriaus pavaduotojas dalyvavo Europos Tarybos Vykdomojo komiteto jaunimui 21 susitikime Budapešte, Vengrijos Respublikoje. Šio susitikimo metu buvo aptarti jaunimo politikos finansavimo aktualijos ET, išrinktas Vykdomojo komiteto pirmininkas ir pavaduotojas, pristatyta jaunimo sektoriaus 2006-2008 m. programos ataskaita ir 2009 m. Jaunimo programos priemonės, patvirtinta 2010 m. veiksmų programa, atliktas Europos Jaunimo fondo veiklos Įvertinimas.
- Rugsėjo 12-14 d. Stokholme, Švedijoje, vyko Generalinių jaunimo direktorių susitikimas ir konferencija su jaunimo atstovais dėl būsimo bendradarbiavimo ES jaunimo reikalų srityje. Generalinių jaunimo direktorių susitikime buvo iškelta diskusija, kad reikėtų EK lygiu susitarti dėl jaunimo politikos tyrimų bendrų indikatorių. Taip pat buvo pristatyti būsimų pirmininkaujančių šalių (Ispanija, Belgija, Vengrija) prioritetai: bendras prioritetas – jaunimo užimtumas, vertikalieji – socialinė Įtrauktis (Ispanija), darbas su jaunimu (Belgija), pilietiškumas ir dalyvavimas (Vengrija).

Lietuvai esant ES nare, jai taip pat privaloma dalyvauti Europos jaunimo politikos žinių centro (toliau – EKCYP²) veikloje. EKCYP²ui nuolat teikiama atnaujinta informacija apie šalies jaunimo politiką užpildant šalies klausimyną (country sheet), taip pat kiekvienais metais rengiami klausimynai – ataskaitos apie: jaunimo dalyvavimą, informavimą, savanorystę ir geresnį pažinimą. Šiems klausimynams užpildyti nuolat renkama ir kaupiama informacija susijusi su jaunimu ir apie jį. Kovo 4 – 6 d. Budapešte vyko Europos jaunimo politikos žinių centro korespondentų 5 - asis susitikimas. Susitikimo metu buvo aptartos naujovės pildant klausimynus ir ataskaitas apie valstybę, suderinti užpildytų dokumentų pateikimo terminai. EK pristatytas naujas žmogus, koordinuojantis EKCYP veiklą Trumpai pristatyti nauji galimi prioritetai jaunimo politikos srityje. Aptarti galimi pokyčiai. Kiekviena šalis pristatė klausimynų pildymo rezultatus. Aptarti bendri klausimai.

Kovo 11 – 14 d. Prahoje (Čekijos Respublika) vyko Europos jaunimo konferencija: savanorių mobilumas Europoje. Konferencijos metu buvo pristatyta 2008 m. lapkričio 20 d.

---

² European Knowledge Center for Youth Policy.

Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių judumo visoje Europos Sąjungoje. Darbas vyko 5 darbo grupėse: sugebėjimų kūrimas ir „naujų tiltų“ statymas, naujų galimybių kūrimas, kokybės aspektai, savanorystės pripažinimas, neformalus ugdymas. Konferencijos pabaigoje buvo pristatytas 5 darbo grupių darbas bei išvados. Vyr. specialistė Ligita Poškaitė atstovavo Departamentą šiame renginyje, dalyvavo darbo grupėje „savanorystės pripažinimas“. Iš konferencijos buvo parsivežta knygų, lankstinukų, kurie yra dalinami organizacijoms, užmegzti kontaktai su atstovais iš Čekijos Respublikos, Austrijos, Kipro ir kitų šalių.

Rugsėjo 24-28 dienomis Vienoje, Austrijoje vyko tarptautinė konferencija „Nuo teorijos iki praktikos: faktais grįsta jaunimo politika“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 120 atstovų iš 48 pasaulio šalių. Konferencijos tikslas – stiprinti mokslininkų, tyrėjų dalyvavimą jaunimo politikos įgyvendinime, užtikrinti nuolatinį programų ir priemonių monitoringą jaunimo politikos srityje tiek nacionaliniu, tiek ES ar pasauliniu lygmeniu, keičiantis gerąja patirtimi, diegiant inovacijas, įtraukiant jaunimą į politikos formavimą bei įgyvendinimą siekiant faktais grįstos jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo. Buvo pristatomi skirtingų pasaulio regionų pavyzdžiai siekiant faktais grįstos jaunimo politikos įgyvendinimo: Austrija, Vokietija, Suomija, Pietų Korėja, Argentina, Pietų Afrikos Respublika, Australija, Kanada, JAV.

Spalio 8 – 10 d. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės tarnautojų profesinės sąjungos atstovė Lietuvos darbo federacijos kvietimu dalyvavo Limasolyje, Kipre vykusioje konferencijoje „Laisvas darbuotojų judėjimas“. Konferencijos metu buvo diskutuojama apie migraciją, įsidarbinimo galimybes bei kliūtis, viešojo sektoriaus darbuotojų judėjimą skirtingose Europos Sąjungos valstybėse, pristatyta knyga „Rethinking the free movement of workers: the European challenges ahead“.

UŽDAVINYS NR.4: *Sukurti, įdiegti ir tobulinti jaunimo verslumo ugdymo priemones, teikti paramą jaunimo verslo pradžiai ir plėtrai, vykdyti jaunimo verslumo situacijos ir verslumo skatinimo stebėseną bei informuoti valstybės institucijas apie verslumo skatinimą Lietuvoje.*

Uždavinio įgyvendinimui vykdytos priemonės:

- ***Įgyvendinti Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 metų 2009 m. programos priemones***

Įgyvendinant Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 m. programos (toliau – Programa), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 339 (Žin., 2008, Nr. 46 – 1728), buvo vykdytos šios veiklos:

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų finansavimo konkurso skirtų tyrimų ir mokymų atlikimui verslumo srityje, neformaliajam jaunimo verslumo ugdymo vykdymui, suorganizavimas

Kovo 19 d. Departamente vyko Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo darbo grupės, patvirtintos 2008 m. spalio 1 d. Įsakymu Nr. 2V-162-(1.4), posėdis, kurio metu buvo aptarti „Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso nuostatai“. Darbo grupėje buvo išsakytos pozicijos, kad šį konkursą reikėtų skelbti, nepaisant to, kad lėšos Programos įgyvendinimui sumažėjo daugiau nei 50 proc. (2009 m. priemonių įgyvendinimui turėjo būti skirta 330 tūkst. litų, skirta – 110 tūkst. litų).

Pagal Programos 2.6. priemonę „Organizuoti jaunimo verslo tyrimų ir mokymo, dalijimosi gerąja patirtimi projektų rengimą“, bei pasitarus su Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo darbo grupės atstovais, 2009 m. birželio 3 d. Direktorius Įsakymu Nr. 2V-57-(1.4) patvirtinti Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais nuostatai ir Valstybės žiniuose paskelbtas šis konkursas. Konkurso tikslas – finansuoti projektus, kurie prisidėtų prie jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo situacijos Lietuvoje analizės bei verslumo esamų ir naujų metodikų ir veiklų kūrimo, tobulinimo ir plėtojimo. Konkursui planuojama skirti suma – 70 tūkst. litų. Projekto teikėjai gali būti jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos. Teikianti projektą organizacija gali turėti ne mažiau kaip dvejus metus patirties verslumo ugdymo ir skatinimo srityje. Konkursui teikiamo projekto turinys turi atitikti bent vieną iš keturių temų:

- plėtoti Lietuvoje pasiteisinusias jaunimo verslumo skatinimo metodikas, paremtas neformalaus ugdymo metodais ir principais;
- parengti leidinį apie sėkmingą jaunimo verslumo ugdymą ir skatinimą bei jaunimo verslą;
- sukurti ir/arba plėtoti jaunimo verslumo informacinį ir mentorystės tinklą;
- atlikti tyrimą, įvertinantį jaunimo verslumo ir jaunimo verslo situaciją bei parengti rekomendacijas dėl jaunimo verslumo skatinimo savivaldybėse.

Paraiškas Konkursui buvo galima teikti iki liepos 3 d., gautos 27 paraiškos. 2009 m. liepos 13 d. buvo pasirašytas Įsakymas (Nr. 2V-66-(1.4)) „Dėl ekspertų komisijos, vertinančios Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais

konkurso paraiškas, nuostatų patvirtinimo“ bei Įsakymas (Nr. 2V-67-(1.4)) „Dėl ekspertų komisijos, vertinančios Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso paraiškas, sudėties patvirtinimo“. Remiantis šiais dokumentais, buvo sudaryta 4 ekspertų vertinimo komisija, kuri vertino gautas paraiškas. 2009 m. rugpjūčio 10 d. buvo pasirašytas Įsakymas (Nr. 2V-77-(1.4)) „Dėl Jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo projektų finansavimo 2009 metais konkurso rezultatų patvirtinimo“. Finansuotos 5 organizacijos.

Jaunimo verslumo ugdymo seminarų ir kitų renginių jaunimo verslumo ugdymo tema organizavimas

Bendradarbiaujant su Pedagogų profesinės raidos centru, vasario 25 – 27 d. Kaune buvo suorganizuotas seminaras „Verslumo Įgūdžių ugdymas pradinėje mokykloje“. Seminaro metu buvo pristatyti verslumo ugdymo tikslai, principai, didaktinės nuostatos, verslumo ugdymo samprata, verslumo mokymo metodai. Seminare dalyvavo 25 žmonės.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

<i>Vertinimo kriterijus</i>	<i>Planuojama reikšmė metams</i>	<i>Pasiekta</i>	<i>Kriterijaus pasiektumas, procentinė išraiška %</i>
PRODUKTO KRITERIJAI:			
Suorganizuotų konferencijų, seminarų bei kitų renginių, skaičius	35	48	137
Koordinuojamų tarpžinybinių ir tarpsektorinių darbo grupių, kuriose sprendžiami jaunimo klausimai, skaičius	5	6	120
Savivaldybių skaičius, kuriose yra sudarytos ir veikia Jaunimo reikalų tarybos ar kitos jaunimo asocijuotos struktūros	50	54	108
Finansuotų programų ir projektų, skirtų jaunimui, skaičius	70	83	118
Jaunų asmenų, dalyvavusių vykdomose programose ir projektuose, skaičius	80 000	60 000	75
Tarptautinių darbo grupių, kuriose atstovaujama Lietuvos jaunimo politika, skaičius	6	7	117
Suorganizuotų tarptautinių renginių, skirtų jaunimui ir su jaunimu dirbantiems asmenims, skaičius	15	17	113
Paremtų projektų, skirtų jaunimo verslumo tyrimams, ugdymui bei informavimui, skaičius	4	5	125
VEIKSMŲ ATLIKIMO RODIKLIAI			
Suorganizuotų tarpžinybinių darbo grupių posėdžių skaičius	25	21	84
Vertintų projektų skaičius	500	270	54

Susitikimų su projektų vykdytojais skaičius	50	50	100
Suorganizuotų tarpžinybinių renginių skaičius	4	4	100
Parengtų ir įgyvendintų informacijos jaunimui priemonių skaičius	5	5	100
Atlikti tyrimai bei suorganizuota pristatymo konferencija	2	1	50
Į vairių institucijų ir sektorių bendradarbiavimą plėtojant jaunimo politiką savivaldybėse skatinančių renginių skaičius	16	7	44
Parengta Atviro darbo su jaunimu koncepcija	1	1	100
Organizacijų, gavusių biuro ir kitą org. techniką, skaičius	14	19	136
Informacinės ir metodinės medžiagos leidinių skaičius	6	4	67
Suorganizuotų NVO mokymų skaičius	2	2	100
Regioninių jaunimo organizacijų, gavusių finansavimą skaičius	15	16	107
Finansuotų mažiau galimybių turinčio jaunimo iniciatyvų projektų skaičius	30	0	0
Finansuotų jaunimo centrų programų skaičius	12	8	67
Institucijų ir organizacijų, dalyvaujančių vertinant jaunimo politikos savivaldybėse kokybę	8	0	0
Parengta ir patvirtinta jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika su aprašu	1	1	100
Suorganizuotų projektų finansavimo konkursų skaičius	9	10	111
Įgyvendinamų tarptautinio bendradarbiavimo protokolų skaičius	5	5	100
Sudalyvavusių tarptautiniuose renginiuose skaičius	120	250	208
Paremtų Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo projektų skaičius	12	14	117
Jaunimo politikos atstovavimo tarptautinėse darbo grupėse, institucijose bei organizacijose vizitų skaičius	16	8	50
Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008-2012 metų programos remiamo verslumo neformalaus ugdymo dalyvių skaičius	Ne mažiau kaip 150	~1000	667
Leidinio apie sėkmingą jaunimo verslą parengimas ir išleidimas	1	1	100
Teisinių prielaidų jaunimo verslumo informaciniam ir mentorystės tinklui sukurti atlikta analizė	1	0	0
Suorganizuotų jaunimo verslumo ugdymo seminarų ir kitų renginių jaunimo verslumo srityje skaičius	3	1	33

III. PLANUOJAMOS ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Aktyviai ir atsakingai įgyvendinti LR Vyriausybės 2008-2012 m. programos įgyvendinimo priemonių planą, nusistatant šiuos prioritetus:

○ **Jaunimo situacijos stebėsenos sistema.** Duomenimis grįstos jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo užtikrinimas. Jaunimo situacijos stebėsenos sistemos įgyvendinimas pagal JPPĮ 4 str. Įvardintas jaunimo politikos įgyvendinimo sritis: identifikuojant stebimus rodiklius; surenkant, susisteminant ir analizuojant su jaunimu susijusią informaciją rengiant bei teikiant atitinkamoms institucijoms išvadas ir rekomendacijas; inicijuojant teisinės bazės tobulinimą. Jaunimo situacijos stebėsenos vykdymas tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Jaunimo situacijos sociologinių tyrimų inicijavimas ir organizavimas.

○ **Darbas su neorganizuotu ir socialiai pažeidžiamu jaunimu.** Teisės aktų projektų bei jų pakeitimų projektų, susijusių su neorganizuoto, nemotyvuoto, problemiško elgesio, patiriančio socialinę atskirtį jaunimo integracija į visuomenę, rengimas ir tobulinimas, koordinuojant socialinių partnerių dalyvavimą formuluojant ir teikiant jaunimo poreikius atliepiančius pasiūlymus visais lygmenimis; Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcijos parengimas ir įgyvendinimas: metodinė pagalba, mokymai atviro darbo su jaunimu centrų specialistams bei su jaunimu dirbančių įvairių sričių specialistams suteikiant jiems reikalingos kompetencijos darbe su neorganizuotu, problemišku, socialinę atskirtį patiriančiu jaunimu; Įvairių sričių, žinybų, institucijų specialistų, atsakingų už darbą su probleminiu jaunimu, jaunimo organizacijų ir kitų socialinių partnerių informavimas ir ryšių su jais palaikymas; Pasiūlymų dėl darbo principų bei jaunimui patrauklių metodų darbe su neorganizuotu, nemotyvuotu, įvairias problemas patiriančiu, iš švietimo sistemos iškritusiu jaunimu taikymo formulavimas; „Equal“ programos jaunimui aktualių priemonių gerosios praktikos pavyzdžių (jaunimo socialinės integracijos) adaptavimas ir jų platesnio pritaikymo koordinavimas (integravimas į esamas programas ar priemones bei papildant metodikas);

○ **Socialinių partnerių (jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų) įgalinimas, stiprinimas ir palaikymas.** Jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų veiklos sąlygų stebėseną (esamų sąlygų veikti ir tapti instituciškai stipresnėmis) ir teisės aktų projektų, sudarančių palankias sąlygas jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, galinčių teikti socialines paslaugas, dalyvauti sprendžiant jaunimo įtraukties klausimus, rengimas; Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų

ilgalaikio finansavimo iš LR valstybės biudžeto užtikrinimas ir tobulinimas. Projektinės veiklos finansavimo procedūrų organizavimas, koordinavimas ir optimizavimas. Nacionalinių jaunimo organizacijų(NVO), kaip rimtų socialinių partnerių (pilietiškumo ugdymo, savanorystės skatinimo, Įvairių prevencinių priemonių ir kt.) stiprinimo programos ir priemonės: ryšių su organizacijomis palaikymas, informacinė ir metodinė pagalba; Informacijos apibendrinimas ir teikimas valstybės institucijoms ir organizacijoms; Duomenų bazės apie jaunimo ir su jaunu dirbančias nevyriausybinės organizacijas atnaujinimas ir palaikymas. Įvairių tarpžinybinių priemonių koordinavimas ir socialinio dialogo su jaunimo nevyriausybinio sektoriumi palaikymas(Jaunimo reikalų taryba, Įvairios konsultacinės ir ekspertinės darbo grupės, siekiant geresnio jaunimo supratimo).

○ **Jaunimo užimtumo, integracijos į darbo rinką, jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo sritys.** Įvairių institucijų programų ir priemonių, susijusių su jaunimo verslumo ugdymu ir skatinimu, užimtumu, integravimusi į darbo rinką stebėseną ir analizę; informacijos šiais klausimais teikimas jaunimo ir su jaunu dirbančioms organizacijoms ir specialistams. Teisės aktų, pasiūlymų ir kitos medžiagos, susijusios su jaunimo profesiniu orientavimu, profesine integracija ir socialine Įtrauktimi, sprendžiant jaunimo užimtumo ir galimybės suderinti profesinę veiklą su šeiminiu gyvenimu klausimus, rengimas (Lisabonos strategijos jaunimui aktualių priemonių ir Europos jaunimo pakto Įgyvendinimas). Bendradarbiavimo tinklo su Jaunimo darbo centrais prie teritorinių darbo biržų, Įvairiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, sprendžiant jaunimo užimtumo klausimus, sukūrimas; metodinės pagalbos apie darbą su jaunu Jaunimo darbo centrų ir kitų sričių specialistams organizavimas. Laisvų darbo vietų studentams ir moksleiviams duomenų banko kūrimo koordinavimas, kad jie galėtų dirbti laisvu nuo mokymosi metu. Jaunųjų verslininkų informavimo, mentorystės tinklo ir veiklos palaikymo sistemos sukūrimas, gerosios patirties (verslumo ugdymo ir skatinimo) sklaida.

○ **Savivaldybėse Įgyvendinamos jaunimo politikos koordinavimas siekiant subalansuotos jaunimo politikos plėtros Lietuvoje.** Savivaldybėse Įgyvendinamos jaunimo politikos stebėseną: teisinis jaunimo teisių apsaugos reguliavimas; Įvairių savivaldybės struktūrų, susijusių su jaunimo politikos Įgyvendinimu (savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, regioninės jaunimo organizacijų tarybos, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai ir kt.) situacijos stebėjimas, vertinimas. Rekomendacijų savivaldybėms dėl jaunimo politikos efektyvinimo rengimas ir pristatymas. Savivaldybėse Įgyvendinamos jaunimo politikos kokybės vertinimo sistemos diegimas. Informacinės, metodinės, konsultacinės pagalbos ir rekomendacijų teikimas savivaldybių taryboms, administracijų

darbuotojams, jaunimo reikalų koordinatoriams dėl savivaldybėse įgyvendinamos jaunimo politikos efektyvinimo ir jaunimo teisių užtikrinimo. Sistemos dėl „jaunimo darbuotojų kompetencijų“ Lietuvoje kūrimas ir diegimas.

○ **Tarptautinių įsipareigojimų jaunimo politikos srityje tęstinumo užtikrinimas ir gerosios praktikos perėmimas bei adaptavimas.** ES rekomendacijų jaunimo politikos srityje įgyvendinimas: taikant atviro koordinavimo metodą dvišaliuose ir daugiašaliuose susitarimuose keistis gerosios praktikos pavyzdžiais jaunimo politikos srityje, siekiant užtikrinti tolygų Lietuvos jaunimo politikos vystymąsi įvairiais lygmenimis. Nacionaliniu lygmeniu tarptautinio bendradarbiavimo metu įgyta praktika, žinios ir patirtis yra integruojamos į kuriamus nacionalinius teisės aktus, programas, norminius aktus. Savivaldos lygmeniu vykdant tarptautinį bendradarbiavimą ypač didelis dėmesys kreipiamas į tai, kaip nacionaliniai teisės aktai turėtų būti įgyvendinami vietos lygmeniu, atkreipiamas dėmesys į savivaldybių kompetencijas, atsakomybes, ieškoma įvairių problemų sprendimų būdų, kurie aktualūs tik savivaldos lygmeniui.

○ **Lietuvos išėivija.** Kontaktų užmezgimas ir palaikymas su išėivijoje veikiančiomis jaunimo organizacijomis, siekiant išsiaiškinti jų poreikius, užtikrinant jiems aktualios informacijos sklaidą. Aktyvi veikla, prisidedant prie ekonominių jaunų emigrantų sugražinimo į Lietuvą: nacionalinių programų rengimas, pasiūlymų teikimas atsakingoms už emigrantų sugražinimą į šalį institucijoms.

Projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių skatinimas įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ trumpas pristatymas

Nuo 2009 m. gegužės mėnesio Departamentas ketina pradėti įgyvendinti projektą „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių skatinimas įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ (toliau – Projektas) pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių skatinimas“.

Projekto tikslas - stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbantį su jaunimu, kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinio sektorių formas.

Tikslinės grupės: 1) *Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai ir kiti darbuotojai, kurie dirba jaunimo politikos srityje (JRD darbuotojai, jaunimo reikalų koordinatoriai savivaldybėse, kultūros centrų darbuotojai, kūno kultūros ir sporto specialistai, mokytojai, socialinių centrų darbuotojai, socialiniai darbuotojai).*

Stokojama žinių ir praktinių pavyzdžių kaip dirbti su neorganizuotu jaunimu, kaip užtikrinti efektyvų tarpsektorinį ir tarpžinybinį bendradarbiavimą, kaip užtikrinti efektyvų valstybės lėšų įsisavinimą nevyriausybiniam sektoriuje. Projektui pasibaigus dirbantys su jaunimu asmenys, įtraukti į projekto veiklas turės tinkamas žinias, gebėjimus ir įgūdžius, kad juos produktyviai taikytų darbe. Jie turės nuolat atnaujinamas išsamias jaunimo situacijos analizes, būtiną teisinę bazę jaunimo politikos plėtojimui, įsidięs jaunimo politikos kokybės vertinimo mechanizmus, išbandys naujas tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo formas.

2) *Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų darbuotojai bei nariai.* Nėra sukurtų ir/ar veikiančių programų, užtikrinančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų veiklos kokybės augimą. Stokojama instrumentų, užtikrinančių, kad jų raida ir plėtra būtų sisteminga ir nuosekli. Keliant valstybės tarnautojų ir kitų valstybinių institucijų bei organizacijų darbuotojų kompetencijas, būtina kelti ir nevyriausybiniam sektoriuje dirbančiųjų įgūdžius. Sėkmingai partnerystei tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių užtikrinti būtina, kad žmogiškieji ištekliai galėtų dirbti kartu “vienodame lygmenyje”. Antroji projekto tikslinė grupė didins savo veiklos kokybę, turės daugiau paruoštų jaunųjų mokymų vadovų, išbandys įvairius darbo su jaunimu modelius, išbandys naujas tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo formas.

3) *Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai.* Veikiančios jaunimo reikalų tarybos dėl dažnos narių kaitos neturi pakankamai žinių ir kompetencijų sprendžiant jaunimo problemas. Dažnai jų veikla apsiriboja lėšų paskirstymu pagal savivaldybės programas jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektams. Projekto dėka jie turės nuolat atnaujinamas išsamias jaunimo situacijos analizes, būtiną teisinę bazę jaunimo politikos plėtojimui, tinkamas sąlygas bendradarbiauti su asocijuotomis jaunimo organizacijomis (apskrito stalo diskusijos).

Tikslas (-ai)	Uždaviniai	Projekto veiklos (veiklos Nr.)	Fiziniai veiklos įgyvendinimo rodikliai
1. Stiprinti valstybinį sektorių, dirbantį jaunimo politikos srityje	1.1. Užtikrinti sistemingą jaunimo situacijos apžvalgą savivaldybėse	1.1.1. Metodikos, reikalingos jaunimo problematikos tyrimams savivaldybėse atlikti parengimas ir jos tobulinimas po išbandymo	1 metodika
		1.1.2. Tyrimų pagal parengtą metodiką atlikimas savivaldybėse – partnerėse	7 tyrimai

	1.2. Parengti teisės aktų projektus ir rekomendacijas dėl esamų teisės aktų tobulinimo, siekiant užtikrinti efektyvų bei nuoseklų jaunimo politikos įgyvendinimą	1.2.1. Ilgalaikės jaunimo problematikos tyrimų koncepcijos parengimas	1 koncepcija
		1.2.2. Rekomendacijos savivaldybėms parengimas dėl jaunimo politikos savivaldybėse ilgalaikės veiksmų programos sudarymo	1 rekomendacija
	1.3. Diegti jaunimo politikos kokybės vertinimo mechanizmus	1.3.1. Jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos tobulinimas	1 metodika
		1.3.2. Jaunimo politikos kokybės įgyvendinimo vertinimo atlikimas savivaldybėse - partnerėse	14 vertinimų septyniose savivaldybėse, iš kurių 7 pradinės situacijos vertinimai ir 7 pokyčio vertinimai
		1.3.3. Finansuojamos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos stebėsenos ir kokybės kontrolės sistemos parengimas ir išbandymas	Parengta ir išbandyta 1 stebėsenos ir kokybės kontrolės sistema
		1.3.4. Mokymų organizavimas kaip dirbti pagal parengtą veiklos stebėsenos ir kokybės kontrolės sistemą	5 mokymai 63 asmenims.
2. Stiprinti nevyriausybinių sektorių dirbantį su jaunimu	2.1. Į galinti jaunimo nevyriausybines organizacijas tapti valstybinio sektoriaus partnere	2.1.1. Egzistuojančių nevyriausybinių organizacijų veiklos kokybės gerinimo sistemų peržiūra ir nacionalinės jaunimo organizacijų veiklos kokybės gerinimo metodikos parengimas	1 metodika

		2.1.2. Jaunimo organizacijų veiklos kokybės gerinimo įvertinimų atlikimas pagal parengtą metodiką, veiklos efektyvumo gerinimo rekomendacijų rengimas	12 nevyriausybinių organizacijų [vertinimų ir rekomendacijų
		2.1.3. Jaunimo organizacijų mokymų vadovų ruošimo programos parengimas	1 mokymų programa
		2.1.4. Mokymų jaunimo organizacijų atstovams pagal paruoštą programą organizavimas	10 mokymų 150 asmenų
	2.2. Taikyti priemones, skirtas diegti geriausias bendradarbiavimo principus	2.2.1. Renginių jaunimo politikos įgyvendinimo ir informacijos sklaidos klausimais organizavimas	6 renginiai, kuriuose dalyvaus ~ 400 asmenų
		2.2.2. Apskrito stalo diskusijų organizavimas asocijuotų jaunimo nevyriausybinių organizacijų ir jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvumui didinti	7 renginiai, kuriuose dalyvaus ~ 70 asmenų
	2.3. Parengti ir išbandyti įvairius modelius, skatinančius skirtingas darbo su jaunimu formas, vystant infrastruktūrą nevyriausybinių organizacijų veiklai	2.3.1. Jaunimo centrų veiklos koncepcijų, atitinkančių esamas Lietuvos savivaldybių specifikas rengimas (didmiestis, kai seniūnijos nutolusios nuo savivaldybės centro, mažas miestas, rajono centras)	4 jaunimo centrų koncepcijos
		2.3.2. Tarptautinės patirties perėmimo renginių organizavimas, skirtų išsiaiškinti kaip plėtoti jaunimo centrų veiklos metodikas	2 renginiai
		2.3.3. Parengtų koncepcijų išbandymas savivaldybėse	Parengtos koncepcijos išbandytos 4 savivaldybėse

3. K u r t i , s k a t i n t i i r s t i p r i n t i b e n d r a d a r b i a v i m o f o r m a s t a r p v a l s t y b i n i o i r n e v y r i a u s y b i n i o s e k t o r i ų	3.1. Parengti ir išbandyti jaunimo darbuotojų sertifikavimo sistemą	3.1.1. Tarptautinės patirties perėmimo renginių organizavimas, skirtų parengti sėkmingai veikiančią jaunimo darbuotojų sertifikavimo sistemą	2 renginiai
		3.1.2. Jaunimo darbuotojų sertifikavimo metodikos parengimas	1 metodika
		3.1.3. Akreditavimo mechanizmo parengimas organizacijoms, galinčioms sertifikuoti jaunimo darbuotojus.	1 akreditavimo mechanizmas
		3.1.4. Jaunimo darbuotojų sertifikavimo sistemos išbandymas	5 mokymai 100 jaunimo darbuotojų
	3.2. Parengti ir išbandyti veiklos tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių koordinavimo mechanizmą	3.2.1. Kompleksinių pagalbos priemonių neorganizuotam jaunimui kūrimas	1 pagalbos priemonių paketas
		3.2.2. Mokymų organizavimas kaip dirbti su neorganizuotu jaunimu	2 mokymai 50 asmenų
	3.2.3. Bendradarbiavimo strategijos kūrimas ir išbandymas	1 bendradarbiavimo strategija	

Planuojami projekto rezultatai:

1. Parengta metodika, skirta jaunimo problematikos tyrimams savivaldybėse atlikti.
2. Atlikti jaunimo problematikos tyrimai septyniose savivaldybėse.
3. Parengta ilgalaikių jaunimo problematikos tyrimų koncepcija.
4. Parengtos rekomendacijos savivaldybėms dėl jaunimo politikos savivaldybėse ilgalaikės veiksmų programos sudarymo.
5. Patobulinta jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėse kokybės vertinimo metodika.
6. Atliktas jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimas septyniose savivaldybėse.
7. Parengta ir išbandyta finansuojamos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos stebėsenos ir kokybės kontrolės sistema.

8. Atlikta egzistuojančių nevyriausybinių organizacijų veiklos kokybės gerinimo sistemų peržiūra ir parengta nacionalinės jaunimo organizacijų veiklos kokybės gerinimo metodika.
  9. Atlikti jaunimo organizacijų veiklos kokybės gerinimo vertinimai.
  10. Parengtos jaunimo centrų veiklos koncepcijos, jos įgyvendintos keturiose savivaldybėse.
  11. Parengta jaunimo darbuotojų sertifikavimo metodika, sukurtas akreditavimo mechanizmas.
  12. Sukurtos kompleksinės pagalbos priemonės neorganizuotam jaunimui.
  13. Parengta jaunimo organizacijų mokymo vadovų ruošimo programa.
  14. Apmokyti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys jaunimo politikos srityje, jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų darbuotojai ir (arba) nariai.
  15. Plėtojant bendradarbiavimą suorganizuoti jaunimo politiką skatinantys renginiai.
-